

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA SOCIALNO DELO

Larisa Dobaj

**POSLEDICE NASILJA V DRUŽINI PRI ŠTUDENTKAH
FAKULTETE ZA SOCIALNO DELO**

Diplomsko delo

Ljubljana, 2024

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA SOCIALNO DELO

Larisa Dobaj

**POSLEDICE NASILJA V DRUŽINI PRI ŠTUDENTKAH
FAKULTETE ZA SOCIALNO DELO**

Diplomsko delo

Mentorica: red. prof. dr. Vesna Leskošek

Ljubljana, 2024

ZAHVALA

Iskreno se zahvaljujem svoji mentorici, prof. dr. Vesni Leskošek, za strokovno svetovanje, potrpežljivost in spodbudo pri nastajanju diplomskega dela.

Zahvalila bi se rada svoji družini, še posebej mami, ki mi je omogočila študij in mi je z vso ljubeznijo ter potrpljenjem stala ob strani v vseh lepih in slabih trenutkih.

Hvala tudi mojemu partnerju, ki me sprejemaš takšno, kot sem. V vseh mojih vzponih in padcih si verjel vame, me optimistično spodbujal ter mi nesebično pomagal.

Ne smem pa pozabiti tudi na dr. Petro Kunc, ki je lektorirala diplomsko delo in popravila vse moje ne nalašč storjene napake.

Posebna zahvala pa gre vsem ekspertom iz izkušenj, katerih osebne izkušnje nasilja v družini so prispevale k bogati vsebini naloge.

Iskrena hvala vsem!

PODATKI O DIPLOMSKEM DELU

POVZETEK: Diplomsko delo raziskuje posledice nasilja v družini pri študentkah fakultete za socialno delo. Družina naj bi bila toplo in spodbudno okolje, kjer lahko vedno najdemo ljubezen, razumevanje in podporo, še posebej v težkih časih. Vendar vedno ni tako. Člani družine imajo med seboj tudi posebne naloge ter odgovornosti in v primeru nasilja v družini so te odgovornosti pozabljene. Z nasiljem se človek dandanes srečuje na vseh področjih življenja. Med vrste nasilja spada tudi nasilje v družini, ki predstavlja velik problem v današnji družbi. Omenjeno nasilje pa ostaja v večini primerov skrito in se iz leta v leto stopnjuje. Raziskovanje posledic nasilja v družini, posebej nasilja v družini nasploh, je izjemno pomembno, saj gre za resen kompleksni problem, ki je prisoten v vseh družbah, slojih in časih. Klub vsemu temu se ne govori veliko o nasilju v družini, še manj pa o posledicah, ki jih imajo žrtve nasilja. Kot študentka socialnega dela, ki sem tudi sama izkusila nasilje v družini, me posebej zanima, kako nasilje vpliva na nas študentke, ki se bomo v prihodnosti pogosto soočale z nasiljem v družini v profesionalnih okoljih. Študentke socialnega dela smo pogosto na prvi bojni črti pri naslavljanju in obvladovanju te dolgotrajne problematike. Zato se bom v diplomskem delu osredotočila na ta nerešeni in neraziskani problem. V teoretičnem delu sprva predstavim, kaj je družina ter kakšne funkcije ima družina. V drugem delu teoretičnih osnov želim podati razumevanje nasilja in njegovih različnih pojavnih oblik, vključno z nasiljem v družini. Ker se zavedam, da nasilje v družini zajema več oblik nasilja, sem se sklicevala na literaturo, da bi predstavila celovit pregled vrst nasilja, s katerimi se žrtve lahko srečajo. Ker je za takšno vrsto nasilja značilna dinamika ponavljajočih se obdobj, tudi predstavim tako rekoč krog nasilja. Naloga se osredotoča predvsem na posledice nasilja v družini, zato sem poskrbela, da sem proti koncu obravnavala dejavnike nasilja in posledice. Poleg tega sem se na koncu posvetila zakonski ureditvi nasilja v družini. S pomočjo kvalitativne raziskave z delno standardiziranim intervjujem, opravljenim na priložnostnem vzorcu, ugotavljam posledice, ki jih imajo žrtve nasilja, natančneje študentke Fakultete za socialno delo. Moj vzorec je obsegal šest študentk Fakultete za socialno delo, ki imajo izkušnjo nasilja v družini. Ključne ugotovitve kvalitativne raziskave sem povezala z relevantno teorijo in tako opisala posledice nasilja v družini.

Ključne besede: nasilje, družina, vrste nasilja, nasilje v družini, nasilje nad ženskami, mladostniki, zakonodaja

TITLE: Consequences of domestic violence among students of the Faculty of Social Work

ABSTRACT: The thesis researches the consequences of domestic violence among students of the Faculty of Social Work. Family should be a warm and supportive environment where we can always find love, understanding and support, especially in difficult times, but it is not always like that. Family members also have special duties and responsibilities to each other, and in the event of domestic violence, these responsibilities are forgotten. Today, violence is present in all areas of life. Domestic violence is also a major problem in today's society. In most cases, however, the violence remains hidden and is increasing year by year. Researching the consequences of domestic violence, especially domestic violence in general, is extremely important because it is a serious and complex problem that is present in all societies, layers and times. Not much is said about domestic violence, much less about the consequences for victims of violence. As a student of social work who has also experienced domestic violence, I am particularly interested in how violence affects us students, who will often face domestic violence in professional settings in the future. Students of social work are often on the front line in addressing and managing this long-standing problem. Therefore, in my thesis, I will focus on this unsolved and unresolved problem. In the theoretical part, I first explain what a family is and what functions a family has. In the second part of the theoretical foundations, I want to give an understanding of violence and its various forms, including domestic violence. Recognising that domestic violence encompasses several forms of violence, I have referred to the literature to present a comprehensive overview of the types of violence victims may encounter. Since this type of violence is characterized by the dynamics of repetitive periods, I also present the cycle of domestic violence. The assignment focuses primarily on the consequences of domestic violence, so I made sure to address the factors of violence and consequences towards the end. Finally, I focused on the legal regulation of domestic violence. With the help of a qualitative research with partially standardized interviews conducted on an occasional sample, I identify the consequences of the victims of violence, more specifically students of the Faculty of Social Work. My sample included six female students from the Faculty of Social Work who had experienced domestic violence. I linked the key findings of the qualitative research with the relevant theory and thus described the consequences of domestic violence.

Key words: violence, family, types of violence, domestic violence, violence against women, adolescents, legislation

KAZALO VSEBINE

1	TEORETIČNI UVOD	1
1.1	OPREDELITEV DRUŽINE	1
1.2	FUNKCIJA DRUŽINE	4
1.3	NASILJE IN NASILJE V DRUŽINI	6
1.3.1	NASILJE	6
1.3.2	OBLIKE NASILJA	6
1.4	NASILJE V DRUŽINI	8
1.5	KROG NASILJA	10
1.6	MITI O NASILJU V DRUŽINI	14
1.7	POSLEDICE NASILJA V DRUŽINI	15
1.8	ZAKONODAJNA UREDITEV NASILJA V DRUŽINI	16
1.8.1	USTAVA REPUBLIKE SLOVENIJE	16
1.8.2	ZAKON O PREPREČEVANJU NASILJA V DRUŽINI	17
1.8.3	KAZENSKI ZAKONIK	18
1.8.4	ZAKON O NALOGAH IN POOBLASTILIH POLICIJE TER PREPOVED PRIBLIŽEVANJA	18
1.8.5	DRUŽINSKI ZAKONIK	19
2	FORMULACIJA PROBLEMA	20
3	METODOLOGIJA	22
3.1	VRSTA RAZISKAVE	22
3.2	SPREMENLJIVKE OZIROMA TEME RAZISKOVANJA	22
3.3	MERSKI INSTRUMENT IN VIRI PODATKOV	22
3.4	OPREDELITEV ENOT RAZISKOVANJA	23
3.5	ZBIRANJE PODATKOV OZIROMA EMPIRIČNEGA GRADIVA	23
3.6	OBDELAVA GRADIVA	24
4	REZULTATI	25

4.1	OBLIKE IN ZNAKI NASILJA	25
4.2	VPLIV NASILJA NA DUŠEVNO ZDRAVJE	27
4.3	VPLIV NASILJA NA ODNOSE	28
4.4	VPLIV NASILJA NA SOCIALNO VKLJUČENOST	30
4.5	VPLIV NASILJA NA FINANČNO STABILNOST	30
4.6	VPLIV NASILJA NA ŠOLANJE IN ŠTUDIJSKE DOSEŽKE	31
4.7	VPLIV NASILJA NA PRIHODNOST	33
4.8	POMEN NEFORMALNIH IN FORMALNIH PODPOR IN POMOČI PRI PREŽIVETEM NASILJU	34
4.9	VPLIV NASILJA NA RAZUMEVANJE NASILJA	36
5	RAZPRAVA	37
6	SKLEPI	42
7	PREDLOGI	44
8	LITERATURA	45
9	PRILOGE	49
	Priloga 2: Intervju A	50
	Priloga 3: Intervju B	52
	Priloga 4: Intervju C	55
	Priloga 5: Intervju D	57
	Priloga 6: Intervju E	59
	Priloga 7: Intervju F	61
	Priloga 8: Odprto kodiranje	63
	Priloga 9: Osno kodiranje	142

1 TEORETIČNI UVOD

Ključnega pomena je reševanje problematike nasilja v družini in aktivni boj proti njemu. Pomembno je, da družba prizna, da ta problem presega posamezne družine in vpliva na celotno skupnost. Vsak od nas nosi družbeno odgovornost v boju proti nasilju v družini. Pomembno je prepoznati razširjenost te težave in je ne zanemarjati kot redkost. Možno je, da je nekdo, ki ga poznamo, žrtev nasilja v družini, vendar morda okleva spregovoriti zaradi strahu pred nezaupanjem ali pomanjkanjem podpore. Bistvenega pomena je kolektivno ozaveščanje in prevzemanje odgovornosti. Klub vsemu temu se ne govori veliko o nasilju v družini, še manj pa o posledicah, ki jih imajo žrtve nasilja. Prav zato želim raziskovati posledice nasilja, ki jih imajo žrtve zaradi te izkušnje. Prav tako se veliko raziskav, na katere sem naletela, nanaša na nasilje nad ženskami nasploh ali pa na strategije za preprečevanje oziroma omejevanje nasilja. Ni pa raziskav, ki bi raziskovale posledice, ki jih imajo žrtve, še posebej ni raziskav, ki bi to temo raziskovale na študentih in študentkah Fakultete za socialno delo.

1.1 OPREDELITEV DRUŽINE

Ljudje močno hrepenimo po pripadnosti majhni skupini, ki nam omogoča razvoj intimnih vezi in občutek varnosti (Rus Makovec, 2004, str. 22). Obstaja veliko definicij družine, saj je kompleksen in večplasten koncept, ki se lahko razlikuje glede na številne dejavnike. Predstavila bom, kako različni avtorji ter državni organi definirajo pojem družina. Bistvenega pomena je priznati, da se dojemanje družine med posamezniki lahko razlikuje. Nekaterim služi kot zatočišče, medtem ko za druge morda ne prevzame enakih občutkov.

Družinski zakonik Republike Slovenije (2017) družino opredeljuje kot življenjsko skupnost otroka, ne glede na njegovo starost, z obema ali enim od staršev ali z drugo odraslo osebo, če ta zanj skrbi in ima po tem zakoniku do otroka določene obveznosti in pravice.

Statistični urad Republike Slovenije (2011) definira družino nekoliko drugače, in sicer kot življenjsko skupnost najmanj dveh oseb v okviru zasebnega gospodinjstva. To je lahko skupnost staršev in otrok ali skupnost poročenih zakoncev ali para, ki živi v zunajzakonski skupnosti. V gospodinjstvih, v katerih prebivajo tri ali več generacij, se družine začnejo statistično tvoriti pri najmlajši generaciji.

Če vzamemo Resolucijo o temeljih oblikovanja družinske politike v Republiki Sloveniji (1993) (v nadaljevanju Resolucija), vidimo, da daje prednost jedrni družini, saj definira družino kot življenjsko skupnost staršev in otrok. Po Resoluciji družina predstavlja primarni socialni prostor, ki daje optimalne možnosti za emocionalni in socialni razvoj otrok, obenem pa nosi tudi odgovornost za njihovo blaginjo. Poleg tega pa ima tudi pomembno vlogo pri ohranjanju kohezije družbe in kot pomembna proizvodna in potrošniška enota vpliva tudi na gospodarski razvoj družbe. Za družino štejejo tudi vse življenjske skupnosti otrok in odraslih oseb, ki trajno skrbijo zanje.

Musek (1995, str. 9–11) v svoji knjigi Ljubezen, družina, vrednote navaja, da v družini posameznik raste ne samo kot biološko in socialno bitje, temveč tudi kot duhovno bitje, kar mu omogoča razvoj v celovito osebnost. Družina je ključni temelj človekovega obstoja – v biološkem, družbenem in duhovno-kulturnem svetu. Brez družine človek ne bi mogel biološko obstati, ne bi bilo mogoče oblikovati nobene družbe in ne bi se mogla razviti osebnost posameznika v vseh treh dimenzijah: naravni, družbeni in duhovni.

Vendar Ule (2003, str. 50–51) pravi, da je družino vedno težje definirati. Razlogi za to ležijo v dogodkih, ki spreminjajo družinske odnose. Po njenem mnenju je več dejavnikov, ki prispevajo k spremembam družinskih odnosov. Eden od glavnih dejavnikov je vse manjši pomen tradicionalnih vrednot, kar vodi v enakopravnejši položaj med družinskimi člani. Poleg tega se je dinamika moči, ki temelji na zaupanju med moškimi in ženskami ter med starši in otroki, spremenila. Spremenil se je tudi odnos žensk do samih sebe, pri čemer je večji poudarek na njihovi neodvisnosti. Ta premik v miselnosti je povzročil tudi preobrazbo v dojemanju zakonske zveze, od tega, da se nanjo gleda kot na institucijo, nato kot na osebni odnos. Posledično imajo posamezniki zdaj več svobode in izbire, ko gre za družinsko ureditev.

Gabi Čačinovič Vogrinčič v knjigi Psihologija družine opiše družino kot sistem, ki je kot vsi socialni sistemi izredno kompleksno organiziran, odprt, prilagodljiv. Družina prav tako omogoča transmisijo informacij in je k cilju usmerjen sistem, ki uporablja *feedback*, da bi se ohranil in preživel (Čačinovič Vogrinčič, 1998, str. 91). Avtorica (Čačinovič Vogrinčič, 1998, str. 130–131) socialno psihološko definicijo družine opredeli takole: »Družino tvorijo dva ali več posameznikov, ki so v interakciji, imajo skupne motive in cilje; povezujejo jih skupna pravila, norme in vrednote; odnose v njej odraža in določa relativno trajna struktura statusov in vlog, v družini se oblikujeta zanjo značilna struktura moči in način vodenja; izoblikuje se relativno trajna mreža komunikacij ter statusov in vlog posameznih družinskih članov; diferencirajo se vloge glede na delitev dela; razložijo se čustveni odnosi med člani.« Ta

definicija je ključnega pomena za socialno delo, saj nam pomaga bolje razumeti in podpreti člane družine v njihovem razvoju ter doseganju bolj zadovoljnih odnosov. Pomaga pri razumevanju možnih konfliktov, identifikaciji zunanjih dejavnikov, spodbujanju trdnih družinskih vezi ter vzpostavljanju komunikacijskih kanalov.

Skozi navedene definicije o tem, kaj sploh družina je, lahko opazimo ključne spremembe. Opredelitev družine se je v zadnjih desetletjih zaradi družbenih, kulturnih, pravnih in tehnoloških sprememb spremenila. V tem premiku so imele pomembno vlogo spremembe zakonodaje, vloge v družini ter globalizacija, ki je privedla do večje raznolikosti družinskih modelov in pristopov k družinskemu življenju. Prek tega lahko sklepamo, da se bo spreminjanje definicije naprej odvijalo ter prilagajalo številnim dejavnikom.

Floyd, Mikkelson in Judd (2006, str. 26–36) prikazujejo tri različne vidike k definiranju družine. Pravijo, da vsak izmed teh pristopov poudarja določen vidik družinske izkušnje, ostale pa pušča v ozadju; ti vidiki pa so:

- Vidik vloge

Ta vidik opredeljuje družinske odnose tako, da se osredotoča na čustvene odnose in načine, kako družinski člani komunicirajo. Z vidika likov je odnos »družinski« v smislu, da se člani počutijo in izražajo kot družina. S tega vidika so odnosi, ki temeljijo na čustvih in interakciji, pomembnejši od kriterijev, kot sta poroka ali krvna vez. To pomeni, da lahko vsako povezavo med posamezniki, ki se imajo za družino, imenujemo tudi družinsko razmerje. Po drugi strani pa s tega vidika tudi razmerja, ki so genetsko ali zakonsko določena in pogosto veljajo za družinska, niso nujno družinska, če med člani manjka čustvena povezanost.

- Družbeno-zakonodajni vidik

Vidik, skozi katerega gledamo na družinske odnose, oblikuje družbeno vedenje, ki se izraža z izvajanjem predpisov in zakonov. Ta vidik predpostavlja, da so družinska razmerja tista, ki so pravno priznana, in če niso uradno priznana, se ne štejejo za družinska. Najbolj splošno priznan primer tega je poroka. Največja prednost tega pristopa je, da zagotavlja objektivni kriterij za določanje družinskih odnosov, ki mnogim raziskovalcem olajša njihovo delo.

- Biogenetski vidik

Primarni fokus tega vidika je na področju reprodukcije in kako se oblikujejo družinski odnosi na podlagi genetike. Prednosti tega vidika izhajajo predvsem iz njegove preproste in nepristranske narave. Ta pristop daje najenotnejše rezultate v različnih kulturah in časovnih

obdobjih, saj se genetske informacije in sposobnost razmnoževanja ne spreminjajo pogosto na enak način kot zakoni ter predpisi.

Mešl (2008, str. 136–138) meni, da morata socialni delavec in socialna delavka skupaj z družino oziroma njenimi člani raziskovati, kakšna je njihova definicija družine in kakšno pomoč pravzaprav potrebujejo. Kot socialni delavci je naša naloga, da normaliziramo raznolikosti družinskih oblik in struktur, ki jih najdemo v današnji vsakdanji družbi. Zato morajo definicije socialnega delavca glede tega, kaj je družina, ostati prilagodljive in fleksibilne. Možnost definiranja družine, oblikovanja njene identitete, je povezana s pogovorom z vsemi člani družine. Pri tem pa odstopamo od vrednotenja, katera je »prava« ali celo katera je »zdrava« oblika družine.

1.2 FUNKCIJA DRUŽINE

Naloga družine je, da na svoj posebni način obvlada neskončno raznolikost razlik med posamezniki in ustvari sistem oziroma skupino, ki omogoča srečevanje, soočenje in odgovornost. (Čačinovič Vogrinčič, 1998, str. 10). Družina ima več funkcij, ki se nanašajo na njene člane. Odrasli v družini imajo dve primarni funkciji – izpolnjevanje spolnih želja in reproduktivni proces, katerega posledica je rojstvo otrok. Odrasli v družini so zadolženi za socializacijo svojih potomcev, kar se kaže skozi prenos vrednostnega sistema s staršev na otroke. Poleg tega je družina ključnega pomena za zagotavljanje čustvene varnosti in spodbuja individualno stabilnost (Filipčič, 2002, str. 17).

Družina je primarni družbeni sistem, v katerem otrok odrasča in močno vpliva na otrokovo osebnost skozi njegov razvoj. Starši igrajo ključno vlogo pri oblikovanju otrokovega razumevanja sveta. Otrok nima možnosti izbire svojih pomembnih drugih, temveč mora sprejeti perspektive in vrednote, ki mu jih ti pomembni drugi posredujejo (Čačinovič Vogrinčič, 1998, str. 23). Čačinovič Vogrinčič (2008, str. 46–47) dodaja med funkcije družine sposobnost za ljubezen, konflikt in pogajanje. Po besedah Čačinovič Vogrinčič (1998) razvijanje sposobnosti za ljubezen pomeni pridobivanje veščin prepoznavanja ljubezni, občutljivega ravnanja z njo, delitve z drugimi, nudenja pomoči in izkazovanja empatije.

Po Čačinovič Vogrinčič (2008, str. 47) sposobnost pogajanja omogoča harmonično ravnovesje med posameznikovo samostojnostjo in povezanostjo. V družinskem okolju pogajanje pomeni, da vsakemu članu damo možnost, da izrazi svoje želje, pozorno upoštevamo želje drugih in nato sprejmemo odločitve, ki upoštevajo mnenja vseh. Pomembno je, da se znotraj družine

pogajamo o različnih vidikih, kot je razporeditev nalog in odgovornosti, čustva pa nikoli ne smejo biti predmet pogajanj.

Družina je obstajala že pred pravom ter pred državo in v tem dolgem obdobju svojega razvoja so se tudi njene funkcije spreminjale, spreminjala pa se je tudi njena oblika. Država je postopoma prevzemala nekatere funkcije, ki jih je prej opravljala družina, ali pa ji je s svojim delovanjem nalagala omejitve. Trenutno je družini odvzetih več prejšnjih funkcij in ta trend se nadaljuje. Posledično je v razvitih državah družina v prvi vrsti omejena na začasno ureditev intimne zasebnosti in čustvene podpore, strukturirano okoli romantičnega pojmovanja ljubezni in praktične potrebe po ekonomski stabilnosti (Filipčič, 2002, str. 17–19). Država prevzema vedno več funkcij, ki naj bi jih zagotavljala družina, večinoma na področju skrbi za posameznike, na primer prek zdravstvenega in šolskega varstva ter pokojninskega sistema. Te funkcije je lahko prevzemala v celoti ali le delno. Kljub temu je primarna socializacija otrok še vedno temeljna funkcija družine, poleg nje pa tudi zagotavljanje čustvenih potreb njenih članov, ki ravno s tem razlogom vstopajo v takšno skupnost. Te potrebe so npr. potreba po intimnosti, zaupanju in varnosti (Filipčič, 2002, str. 278–279).

Tipičen potek družinskega življenja je v sociološki literaturi opisan kot niz dogodkov, ki implicirajo kvalitativne spremembe v življenjskih možnostih in strategijah družinske skupnosti. Predstavlja jedrno družino od sklenitve zakonske ali partnerske zveze do smrti zakonca ali partnerske zveze (Ule in Kuhar, 2003, str. 53). Model za tipičen družinski življenjski potek je naslednji (Ule, 1995, str. 129):

1. doba oblikovanja družine (zakonca oziroma partnerja brez otrok);
2. začetek razširjenja družine (zakonca oziroma partnerja s prvim otrokom);
3. predšolsko obdobje otrok (prvi otrok zakoncev, ki je star manj kot šest let);
4. šolsko obdobje otrok (prvi otrok zakoncev, ki je star med šest in trinajst let);
5. mladostniško obdobje otrok (prvi otrok, star med trinajst in dvajset let);
6. postadolescentno obdobje otrok (otrok, star od dvajset let in do odhoda prvega otroka iz družine);
7. začetek zoženja družine (od odhoda prvega otroka do zadnjega v družini);
8. zožena družina (prazno gnezdo, odhod vseh otrok);
9. ovdovelost (od smrti partnerja).

Novejši demografski in statistični podatki in raziskave družin pri nas v Sloveniji in v svetu pa kažejo, da se znotraj zgoraj opisanega življenjskega cikla družine dogajajo velike spremembe.

Pojavljajo se nove faze, nekatere se daljšajo, druge pa krajšajo. Ta model tudi ne upošteva pluralnosti družinskih oblik, prekinitve družinske skupnosti in ponovne vzpostavitve nove družinske skupnosti (Ule in Kuhar, 2003, str. 54).

1.3 NASILJE IN NASILJE V DRUŽINI

1.3.1 NASILJE

Nasilje je vedenje, s katerim oseba zlorabi svojo moč, da bi drugo osebo ali osebe nadzorovala, ustrahovala, ji škodovala, jo ponižala, razvrednotila, ji vzela moč, si jo podredila, jo izkoristila ali jo uničila. Izhaja iz neenake porazdelitve moči med posamezniki ali skupinami. Običajno se nasilje pojavi, ko ga nekdo z večjo močjo izvaja nad nekom z manjšo močjo. Dejavniki, kot so socialni status, starost, nacionalnost, fizične značilnosti, kognitivne sposobnosti ali drugi elementi, lahko prispevajo k neravnovesju moči (Društvo za nenasilno komunikacijo, b. d.).

Nasilje pomeni kršitev temeljnih človekovih pravic, kot so pravica do varnosti, do življenja brez strahu in prisile ter do telesne in duševne integritete. Oseba, ki povzroča nasilje, z različnimi oblikami nasilja posega v osebno integriteto žrtve in omejuje njen človeški potencial (Društvo za nenasilno komunikacijo, b. d.). Zaviršek (2005, str. 555) nasilje opredeljuje kot socialni fenomen, zaradi česar mora definicija ostati fleksibilna in spreminjajoča. Za razumevanje nasilja je treba poznati kontekst, v katerem se je zgodilo. Pri tem je pomembno analizirati naslednje dejavnike (Stanko, 2003, str. 11):

- samo dejanje;
- v kakšnem odnosu so osebe, med katerimi se nasilje dogaja;
- prostor nasilnega dejanja;
- posledice, ki jih je za seboj pustilo nasilje.

1.3.2 OBLIKE NASILJA

Poznamo več oblik nasilja. Oblike nasilja so opredeljene v Zakonu o preprečevanju nasilja v družini (ZPND, 2008). To so fizično, spolno, psihično in ekonomsko nasilje, poleg tega pa opredeljujemo tudi zanemarjanje in zalezovanje.

- Fizično nasilje

Fizično nasilje je vsaka uporaba fizične sile ali grožnja z uporabo fizične sile, ki žrtev prisili, da kaj stori ali opusti ali ji omejuje gibanje oziroma komuniciranje in ji povzroči bolečino, strah ali ponižanje, ne glede na to, ali so nastale telesne poškodbe. Nekateri primeri fizičnega nasilja so klofutanje, brcanje, udarci z roko ali predmeti, metanje predmetov proti osebi, v osebo ali po prostoru, odpiranje ali porivanje, namerno izpostavljanje nevarnostim (npr. prehitra vožnja), zvijanje rok, polivanje s tekočino, ožiganje kože, neželeno striženje las, omejevanje gibanja, davljenje ali dušenje, odrekanje ali siljenje s hrano, napadi z orožjem, umor in podobna dejanja (Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, 2022).

– Psihično nasilje

Psihično nasilje so ravnanja in razširjanje informacij, s katerimi povzročitelj nasilja pri žrtvi povzroči strah, ponižanje, občutek manjvrednosti, ogroženosti in druge duševne stiske, tudi če so storjene z uporabo informacijsko-komunikacijske tehnologije (Zakon o preprečevanju nasilja v družini, 2008).

Psihično nasilje vključuje številne oblike, kot so žaljenje, neprestano kritiziranje, grožnje, zasmehovanje, poniževanje, blatenje pred drugimi, prepričevanje osebe, da izgublja razum (t. i. *gaslighting*), preprečevanje stikov z bližnjimi, širjenje lažnih govoric ter nadzor nad žrtvino zasebnostjo, na primer pregledovanje telefonskih, elektronskih ali drugih zasebnih sporočil. Identifikacija psihičnega nasilja je včasih težavna, saj žrtve doživljajo občutke zmedenosti, dvoma vase in v to, kaj se zares dogaja, ter se počutijo ujete v toksičen odnos. Pogosto krivdo za nasilje pripisujejo sebi in se počutijo brez moči za spremembo razmerja (Društvo za nenasilno komunikacijo, b. d.).

– Spolno nasilje

Spolno nasilje so ravnanja s spolno vsebino, v katera žrtev ne privoli, je vanje prisiljena ali zaradi svoje stopnje razvoja ne razume njihovega pomena, grožnje z uporabo spolnega nasilja ter javno objavo spolnih vsebin o žrtvi (Zakon o preprečevanju nasilja v družini, 2008).

Kadar se osebe prostovoljno odločijo za spolno aktivnost brez prisile v obliki fizičnega, psihičnega, ekonomskega ali drugega pritiska, gre za izražanje spolnosti. Nasprotno, če se spolna aktivnost zgodi brez privolitve, govorimo o spolnem nasilju. Privolitev ali soglasje pomeni aktivno in svobodno sodelovanje, ki ga lahko izrazimo z besedami ali dejanji. Pomembno je poudariti, da privolitev za eno obliko spolne aktivnosti ne pomeni privolitve za vse oblike ali za prihodnje situacije. Nekateri primeri spolnega nasilja vključujejo neželeno dotikanje, ponižujoče komentarje o telesu, prisilno slačenje ali dotikanje brez privolitve,

prisiljevanje k ogledu pornografskih vsebin, samozadovoljevanje, oralni, analni ali vaginalni spolni odnos brez privolitve, prisiljevanje v spolni odnos s tretjo osebo, posilstvo, preprečevanje uporabe kontracepcijskih sredstev, odstranjevanje kondoma kljub nasprotovanju druge osebe in podobne oblike nasilja (Društvo za nenasilno komunikacijo, b. d.).

- Ekonomsko nasilje

Ekonomsko nasilje je neupravičeno nadzorovanje ali omejevanje žrtve pri razpolaganju z dohodki oziroma upravljanju s premoženjem, s katerim žrtev samostojno razpolaga oziroma upravlja ali neupravičeno omejevanje razpolaganja oziroma upravljanja s skupnim premoženjem družinskih članov, neupravičeno neizpolnjevanje finančnih oziroma premoženjskih obveznosti do družinskega člana ali neupravičeno prelaganje finančnih oziroma premoženjskih obveznosti na družinskega člana (Zakon o preprečevanju nasilja v družini, 2008).

- Zanemarjanje in zalezovanje

Zanemarjanje je oblika nasilja, kadar povzročitelj nasilja opušča dolžno skrb za žrtev, ki jo potrebuje zaradi bolezni, invalidnosti, starosti, razvojnih ali drugih osebnih okoliščin.

Zalezovanje je naklepno ponavljajoče se neželeno vzpostavljanje stika, zasledovanje, fizično vsiljevanje, opazovanje, zadrževanje na krajih, kjer se žrtev giba ali druga oblika neželenega vdora v življenje žrtve (Zakon o preprečevanju nasilja v družini, 2008).

1.4 NASILJE V DRUŽINI

V Zakonu o preprečevanju nasilja v družini je nasilje opredeljeno kot vsaka uporaba fizičnega, spolnega, psihičnega ali ekonomskega nasilja enega družinskega člana proti drugemu družinskemu članu oziroma zanemarjanje ali zalezovanje žrtve ne glede na starost, spol ali katero koli drugo osebno okoliščino žrtve ali povzročitelja nasilja, in telesno kaznovanje otrok (Zakon o preprečevanju nasilja v družini, 2008). Da pa lahko govorim o nasilju v družini, pa morem najprej opredeliti, kdo sploh so družinski člani. Po Zakonu o preprečevanju nasilja v družini (2008) so družinski člani:

- zakonec ali zunajzakonski partner;
- sorodnik v ravni vrsti;
- sorodniki v stranski vrsti do vštetega četrtega kolena;
- oseba v svaštvu v ravni vrsti;

- oseba v svaštvu v stranski vrsti do vštetega drugega kolena;
- posvojitelj in posvojenec;
- rejnik in otrok, nameščen v rejniško družino;
- skrbnik in varovanec;
- osebe, ki imajo skupnega otroka;
- osebe, ki živijo v skupnem gospodinjstvu;
- osebe, ki so v partnerskem razmerju, ne glede na to, ali živijo v skupnem gospodinjstvu.

Kazenski zakonik v 191. členu opredeli nasilje v družini – kot kdor v družinski skupnosti z drugim grdo ravna, ga pretepa ali drugače boleče ali ponižujoče ravna, ga z grožnjo z neposrednim napadom na življenje ali telo preganja iz skupnega prebivališča ali mu omejuje svobodo gibanja, ga zalezuje, ga prisiljuje k delu ali opuščanju dela ali ga kako drugače z nasilnim omejevanjem njegovih enakih pravic spravlja v skupnosti v podrejen položaj (Kazenski zakonik, 2008).

Bistvena značilnost družine, ki je pomembna za razumevanje visoke stopnje nasilja v njej, je, da družinski člani veliko časa preživijo skupaj v medsebojni interakciji. Družinski člani si med seboj delijo veliko skupnih aktivnosti in interesov. Ravno zaradi velike količine skupaj preživetega časa obstaja tudi več priložnosti za drugačna pričakovanja, jezo, razočaranje ter nesoglasje (Filipčič, 2002, str. 39–40). Družinske razmere imajo večji vpliv na posameznike kot situacije izven družine, predvsem zaradi intenzivne čustvene povezanosti ljudi s svojo družino. Zaradi te povečane čustvene vpletenosti je stopnja prizadetosti posameznikov bistveno izrazitejša v družinskem okolju (Filipčič, 2002, str. 40). Družinski člani imajo potrebo po vplivanju na ravnanje ter stališča drugih članov družine. Pri starših in otrocih je vplivanje že nekakšna tradicionalna vloga, vezana na vzgojo, zato ta odnos ni tako problematičen. Neizpodbitno pa je, da med partnerjema ostaja želja po močnem vplivanju. Želja po vplivanju pa lahko povzroči konflikte o najmanjših stvareh. Tako se lahko v družini pojavi nezadovoljstvo zaradi neuspešnega vplivanja (Filipčič, 2002, str. 40–41).

Za družino so značilne spolne in generacijske razlike. Prav zaradi tega se v družinah pogosto pojavlja navzkrižje interesov. Za družino so značilne družbeno pričakovane vloge, ki jih člani družine včasih težko izpolnjujejo, kar vodi do konfliktov (Filipčič 2002, str. 41). Eden od bistvenih prepoznavnih znakov družine je njena zasebnost. Za družino dom predstavlja varno okolje, kjer se družinski člani vsak dan vračajo iz javnega življenja. Zasebnost posameznikom omogoča, da se umaknejo pred očmi javnosti in se sprostijo. Obenem pa tudi zasebnost

predstavlja omejen družbeni nadzor nad dogajanjem znotraj družine. Prav zaradi tega je zasebnost družine močno povezana z možnostjo nasilja v družini (Filipčič, 2002, str. 42).

Družinske člane lahko razdelimo na prostovoljne in neprostovoljne člane. Neprostovoljni so del družine zaradi krvnega sorodstva in pogosto ne morejo izstopiti iz te skupnosti. Predvsem se kaže v nezmožnosti mladoletnih otrok izstopiti iz tega odnosa. Neprostovoljni člani so lahko tudi osebe, ki niso v krvnem sorodstvu, na primer zakonec, ki iz različnih razlogov kljub možnosti ločitve ostane v skupnosti. Ti razlogi so lahko družbena pričakovanja, materialne, čustvene in pravne ovire itd. (Filipčič, 2002, str. 42–43). Ključni vidik pri razumevanju nasilja v družini so kulturne norme, ki upravičujejo uporabo nasilja med družinskimi člani in obsojajo nasilje zunaj družine (Filipčič, 2002, str. 43). Družinsko življenje je zasebno življenje, ki temelji na medsebojnem zaupanju. Družinsko življenje kot vidik pravice do zasebnosti že samo po sebi predstavlja določeno omejitev te pravice. Pravzaprav nasilje v družini pogosto izvira iz pomanjkanja zasebnosti in stikov med družinskimi člani. Druga možnost je, da se nasilje lahko kaže v različnih oblikah nadzora, ki ga en družinski član izvaja nad drugim (Filipčič, 2002, str. 35).

Nasilje v družini po navadi ni enkratni dogodek, temveč traja dlje časa. Vse se začne z občasnim zbadanjem v družbi, na videz neškodljivim dejanjem. A to lahko hitro preraste v zmerjanje, krivdo, ki se po krivici pripisuje žrtvi, hujše žalitve in na koncu grožnje. Storilec nasilja se lahko zateče k fizičnemu, spolnemu in ekonomskemu nasilju, ki ga vse pogosteje uporablja za ohranjanje oblasti nad svojo žrtvijo. Pomembno je vedeti, da je vsak otrok, ki je priča nasilju enega družinskega člana nad drugim, tudi žrtev nasilja. Nasilje je manifestacija storilčeve želje, da bi podredil in nadzoroval svojo žrtev, in je očitna zloraba moči. V razmerju, kjer je prisotno nasilje, partnerja nikoli nista v enakovrednem položaju. Žrtve nasilja se ne morejo svobodno odločati, pa naj gre za vsakdanje stvari ali pomembne zadeve. Nimajo nadzora nad svojim časom, svojim telesom ali lastnino in so se prisiljeni prilagoditi zahtevam povzročitelja nasilja (Obran, 2014, str. 19).

1.5 KROG NASILJA

Obstaja veliko znakov, ki kažejo na nasilno razmerje. Najočitnejši je strah pred partnerjem. Žrtev mora biti vedno pozorna na svoje besede in dejanja, da se izogne partnerjevemu izbruhom, skrbi jo za njegovo počutje in svoje vedenje prilagaja njegovim reakcijam. Partner pa žrtev podcenjuje in jo nadzoruje. Žrtve se počutijo nemočne, brezupne in prestrašene. Za veliko

odnosov, v katerih je nasilje, velja vzorec, ki ga imenujemo krog nasilja. Krog nasilja je razdeljen v tri faze. Celoten krog nasilja se lahko zavrti v enem dnevu, ali pa traja tedne, celo mesece. Nekatere žrtve doživljajo nenehno nasilje brez obdobja miru (Obran, 2014, str. 21). Krog nasilja po Obran (2014, str. 22) je naslednji:

- Prva faza

Je naraščanje napetosti, v kateri povzročitelj nasilja ob običajnih življenjskih situacijah postaja vse bolj napet. Žrtev zato postane previdnejša in bolj prilagodljiva, povzročitelju hoče na vsak način ustreči, da bi se izognila nasilju. Vendar nič, kar žrtev naredi, nasilja ne more preprečiti.

- Druga faza

Faza povzročitve nasilja lahko nastopi v kateri koli obliki, kar pomeni, da se žrtev na nasilje ne more pripraviti, saj ne more predvideti, kaj bo naredil povzročitelj. Nasilje ni nikoli posledica vedenja žrtve, čeprav povzročitelj to tako prikazuje.

- Tretja faza

Je obdobje navideznega miru, v katerem povzročitelj poskuša zmanjšati pomen nasilja ali prevaliti krivdo za nasilje na žrtev. Lahko čutijo obžalovanje svojih dejanj, obljubijo, da bo nasilje prenehalo, se opravičijo, prevzamejo nekatere družinske obveznosti ali celo ponudijo darila in izkažejo prijaznost do žrtve. Zaradi tega je za žrtve še posebej velik izziv, da se odločijo za odhod, saj resnično verjamejo, da se bo njihov partner resnično spremenil.

Projekt Prepoznavna in obravnava žrtev nasilja v družini (v nadaljevanju Pond) pa faze v krogu nasilja predstavi nekoliko drugače. Poimenuje jih obdobja ter doda četrto obdobje, in sicer (Pond, b. d):

- Prvo obdobje

Tukaj se dogaja dvigovanje napetosti. Poskušajoč zmanjšati napetost, žrtev predvideva povzročiteljevo razpoloženje in se izogiba vznemirjanju povzročitelja ter se izogiba situacijam, ki bi lahko sprožile nasilne odzive. Kljub temu, ko napetost narašča, žrtev izgubi nadzor.

- Drugo obdobje

Napetost raste in je le-ta prevelika, žrtev pa krivi sebe, ker ji s svojimi prizadevanji in dejanji ni uspelo preprečiti nasilja. Napetost preraste v nasilje.

- Tretje obdobje – obdobje žalovanja

Izbruha nasilja sledi obdobje obžalovanja. Povzročitelj nasilja žrtvi govori, da jo potrebuje in ji obljublja, da se bo poboljšal. Žrtev kljub obžalovanju situacije verjame tem obljubam in meni, da lahko poskrbi za povzročitelja.

– Četrto obdobje – obdobje nežnosti

To obdobje je tudi imenovano »medeni tedni«. Povzročitelj in žrtev kažeta razumevanje drug do drugega, brez prisotnosti nasilja. V partnerskem odnosu se zdi, da je njun odnos navidežno tak, kot je bil na začetku njune zveze.

Nasilje v družini se pojavi ne glede na socialno-ekonomski status, spol, starost, etnično pripadnost ali osebne okoliščine in vključuje zlorabo družbene in ekonomske moči ter željo po izvajanju nadzora in prevlade nad drugo osebo. Pomembno je omeniti, da nasilje v družini ni osamljen dogodek, temveč dolgotrajno vprašanje, ki običajno sledi krogu nasilja. Poleg tega se pogosto ohranja skozi generacije, kar vodi do trajnih posledic (Pond, b. d).

Gradišnik (2008, str. 3) prav tako poudarja, da nasilje v družini ni osamljen primer in ta ugotovitev ima velik pomen, ko gre za ozaveščanje in razpravo o preprečevanju negativnega vedenja ter viktimologije.

Z začetnimi fazami nasilja običajno sledijo obdobja obžalovanja in opravičevanja. Povzročitelji še iščejo razloge in iščejo pomilovanje pri žrtvah. Vendar pa se sčasoma, zaradi občutka nemoči in podrejenosti žrtve, povzročitelji počutijo vedno bolj močne in ne iščejo več razlogov za nasilje. Obdobja opravičevanja in nežnosti se postopoma zmanjšujejo, nasilje postaja vse pogostejše (Bašič, 2001, str. 190–191).

Krog nasilja pomeni izmenjavanje občutkov varnosti, tolažbe in zaščite s strani povzročitelja ter občutkov nemoči, strahu in obupa. V obdobju medenih tednov ta cikel še dodatno okrepi navezanost žrtve na povzročitelja. Ker gre za nenehen ponavljajoči se cikel nasilja, se sčasoma pojavijo hude duševne stiske. Pogostejša izpostavljenost zlorabi ali travmi vodi v hujše duševne posledice (Rus Makovec, 2004, str. 24)

Ključen vidik pri razumevanju osebe, ki vztraja v nasilni zvezi, je celoten kontekst žrtvine preteklosti in sedanjosti. To pomeni, da moramo biti pozorni na vse dejavnike, kot so družina, izobrazba, religija in okolje, saj so vsi ti dejavniki vplivali na njeno življenje do zdaj, skupaj z njeno vzgojo. Na odločitev žrtve o ostajanju v nasilnem odnosu vplivajo tudi njene vrednote, življenjske priložnosti ter samopodoba, ki oblikuje tudi njeno razumevanje odnosa med žensko in moškim. Najpomembnejši dejavnik pa je družinsko okolje, iz katerega žrtev izhaja. Plaz (2014, str. 86–91) poleg naštetih kot razloge za ostajanje v nasilnem odnosu vidi še:

- spomin na »dobre stare čase« – spomin na obdobja nežnosti, ko nasilja ni bilo prisotnega, žrtev v odnosu ohranja upanje, da se bodo ti trenutki ponovili;
- napačno iskanje vzroka nasilja – povzročitelj poskuša najti opravičila za nasilje v sekundarnih virih, kot so njegova služba, preobremenjenost z delom, vpliv staršev in otrok, ter tudi v njegovi lastni notranjosti;
- žrtev vzroke išče v zunanjih dejavnikih;
- družbena pričakovanja – to ustvarja mnenje, da je družina zasebna sfera, v katero družba nima pravice posegati;
- po vsaki nasilni epizodi običajno sledi obdobje opravičevanja, kjer žrtev nenehno upa, da se bo partner resnično spremenil in držal obljub; to upanje izhaja iz prepričanja, da je povzročitelj v resnici dober človek, ki se lahko s pomočjo žrtve preobrne;
- nasilni partner nenehno povzroča žrtvi občutek krivde, ji grozi in manipulira z njo, kar pogosto preprečuje žrtvi, da bi zapustila nasilno razmerje;
- strah zaradi groženj z umorom ali s še večjim nasiljem;
- zanikanje – gre za strategijo preživetja, pri kateri žrtev nasilju zmanjšuje pomen in krivdo zanj išče v sebi;
- dolga leta izkušenj nasilja puščajo globoke posledice na žrtvah; pogosto so te pasivne, nemočne, primanjkuje jim samozavesti in so prestrašene;
- omejitve, ki nastanejo zaradi »popolne kontrole in izoliranosti« – omejevanje socialnih stikov, izhodov;
- strah pred osamljenostjo in starostjo;
- fizična in psihična izčrpanost;
- revščina in brezposelnost;
- vera in običaji – prepričanje o razvezi kot o grehu;
- družinsko ozadje – nanaša se na transgeneracijski prenos, ko so žrtve doživljale nasilje že v svoji primarni družini, kar lahko povzroči, da oseba razvije večjo toleranco in razumevanje do nasilja, saj ga vidi kot »normalni« del vsakdanjega življenja;
- neuspešna birokracija in prevelika formalnost institucij pogosto ovirata učinkovito ukrepanje v primerih nasilja v družinah;
- družba še vedno ne verjame zgodbi ženske, ki doživlja nasilje;
- žrtve pogosto niso seznanjene s pravnimi predpisi glede obravnave nasilja v družini in ne vedo, kje bi lahko poiskale te informacije.

1.6 MITI O NASILJU V DRUŽINI

Filipčič (2000, str. 197–204) govori o šestih mitih družinskega nasilja. Gre za splošno sprejete predstave o nasilju v družini, ki se ohranjajo kljub drugačnim spoznanjem.

- Mit št. 1 – Sinonima za družino sta varnost in zasebnost.

Takšno prepričanje o varnosti v družini v praksi ne drži, saj raziskave kažejo, da je družina ena najnevarnejših okolij. Razlogi za to vključujejo razporejanje ekonomskih dobrin, konflikte med spoloma ter razlike med generacijami, ki sobivajo v istem gospodinjstvu. Družina ni nedotakljiva utrdba zasebnosti, v katero drugi posamezniki ali država nimajo vstopa. Nasprotno, država je nenehno prisotna, sodeluje v fazi nastajanja in prenehanja družine.

- Mit št. 2 – Alkohol je zelo pogost vzrok nasilja v družini.

V Ameriki je bila narejena analiza na več kot 5000 ameriških parih, ki je ugotovila, da sta alkohol in nasilje v družini povezana, vendar niso našli neposredne vzročne zveze med tema dejavnikoma.

- Mit št. 3 – Malo žensk zapusti partnerja zaradi nasilja. Ženske potrebujejo in uživajo v nasilju, saj so mazohistične in spodbujajo nasilno vedenje svojih partnerjev.

Res je, da se žrtve v večini primerov težko odločijo, da bi nasilneža zapustile. Različni avtorji vidijo vzroke za to v pritiskih širše družine ali okolja. To vključuje prepričanje, da je za otroke bolje, če imajo oba starša, ter versko prepričanje, da mora družina ostati skupaj »v dobrem in slabem«. Avtorji tudi opazajo, da je strah pred partnerjevimi grožnjami v primeru razpada družine pogost razlog za vztrajanje v taki zvezi.

- Mit št. 4 – Nasilje v družini je značilno le za heteroseksualne življenjske skupnosti.

Tudi ta mit ne drži, saj je nasilje prisotno tudi v lezbičnih in gejevskih življenjskih skupnostih. Nekateri avtorji trdijo, da je stopnja nasilja približno enaka kot v heteroseksualnih skupnostih.

- Mit št. 5 – V družini je nasilen moški, ženske in otroci pa so le žrtve.

V družini se lahko pojavlja nasilje tudi s strani žensk, kar kaže, da ta mit ne drži. Poznamo celo pojav, imenovan »sindrom pretepenega moža«. Fizično nasilje s strani moških je običajno opaznejše, saj so ženske običajno fizično šibkejše in so posledične poškodbe manjše.

- Mit št. 6 – Nasilje v družini bi se zmanjšalo z ostrejšim obravnavanjem nasilnežev.

Raziskave so pokazale, da generalna preventivna funkcija države, ki vključuje odvrčanje storilcev od takšnih dejanj, ni učinkovita pri zmanjševanju kriminalitete in drugih negativnih ravnanj.

Medtem pa druga avtorica (Nuñez, 2014) omenja par drugih mitov, ki so povezani z nasiljem nad ženskami, in sicer:

- Mit, da nasilje nad ženskami prizadene le ženske iz določenih okolij.
- Mit, da je verjetnejše, da bo spolni napad zagrešil neznanec kot znana oseba.
- Mit, da so žrtve spolnega napada odgovorne za napad.
- Mit, da poroka pomeni soglasje za spolnost.

1.7 POSLEDICE NASILJA V DRUŽINI

Dejstvo je, da dolgotrajno nasilje vpliva na vsa področja življenja. Leskošek, Urek in Zaviršek (2010) opredeljujejo dolgotrajno nasilje kot popolnoma prevladujoč pojav, saj se dotakne vseh vidikov življenja žrtve. Vpliva na duševno in telesno zdravje, intimnost, finančno stanje, odnose z otroki in drugimi bližnjimi, socialno mrežo žrtve ter poklicno življenje. Poleg tega je nasilje eno izmed glavnih vzrokov za depresijo, samopoškodovno vedenje, tesnobo, panične napade, socialno fobijo ter za razvoj odvisnosti od drog in drugih substanc. Kar 18,7 % anketiranih je izrazilo, da so najbolj prizadeti ravno duševni vidiki žensk, kot so stalni strah, nezaupanje, nočne more ter psihiatrične težave, ki so posledica trpljenja zaradi nasilja (Leskošek, Urek in Zaviršek, 2010, str. 16–163). Poleg psihičnih posledic, ki jih dolgotrajno nasilje v družini povzroča, je pomembno upoštevati tudi fizične posledice, ki skupaj prispevajo k negativnemu vplivu na splošno zdravstveno stanje. To vodi v povečano potrebo in pogostost obiskov žrtev nasilja v zdravstvenem sistemu ter s tem tudi povečano finančno obremenitev slednjega (Selič, 2006, str. 4).

Čeprav so posledice nasilja odvisne od vrste in značilnosti nasilja, obstajajo neke splošne posledice, ki se običajno pojavijo pri nasilju v družini (Aničić, Svetičić, Hrovat in Sušnik, 2015, str. 41–50):

- Najpogostejše splošne posledice nasilja na telesnem razvoju vključujejo slabše zdravstveno stanje, pogoste glavobole ter pojav psihosomatskih obolenj.
- Kar zadeva vedenjske in socialne posledice, lahko dolgotrajno nasilje vključuje naslednje elemente: odvisnost od drog in alkohola, samopoškodbeno vedenje in poskusi samomora, nasilno vedenje otroka, povzročanje kaznivih dejanj in kršenje pravil, jezo,

pretirano zrelost za otroka te starosti, pomanjkanje empatije, osamljenost in izoliranost, nezaupanje v druge in strah pred dotiki, pasivnost, pretirano potrebo po nadzoru, nezmožnost ohranjanja stabilnih odnosov ter pretirano potrebo po pozornosti ipd.

- Težave, ki se pojavljajo na psihičnem, kognitivnem ter čustvenem področju, vključujejo strah, sram, jezo, občutek krivde, posttravmatski stresni sindrom, težave v duševnem razvoju, motnje hranjenja, nizko samospoštovanje in samopodoba, težave s koncentracijo, čezmerno potrebo po varnosti, nočne more, žalost, učne težave, vsiljevanje misli, motnje spanja, depresijo in nihanje razpoloženja.

Posledice nasilja se pogosto odražajo tudi v odrasli dobi. To se kaže v obliki nizke samopodobe, težav pri sprejemanju pohval, samokritike, težav v medosebnih odnosih ter težavah z zaupanjem. Prav tako se lahko pojavijo občutki izolacije in osamljenosti, pretirano iskanje potrditve in sprejemanja s strani drugih, občutki krivde in nemoči. Oseba lahko celo laže, ko to ni potrebno, in se sooča s težavami v intimnosti ter spolnosti. Pogosto kaže perfekcionistične lastnosti in ima preveliko potrebo po nadzoru, kar poveča tudi verjetnost za doživljanje ali povzročanje nasilja (Aničić, Svetičič, Hrovat in Sušnik, 2015, str. 55).

1.8 ZAKONODAJNA UREDITEV NASILJA V DRUŽINI

Sodobna slovenska družinska zakonodaja je plod različnih zgodovinskih, družbenih ter institucionalnih vplivov, vključno s številnimi spremembami, izboljšavami ter razvojem na tem področju. Po osamosvojitvi Slovenije leta 1991 je družinska politika nove države prevzela številne akte in zakone iz prejšnje družinske politike skupne države SFR Jugoslavije, hkrati pa je vključila tudi sodobnejše koncepte obravnavanja družinskega življenja. Resolucija o temeljih oblikovanja družinske politike v Republiki Sloveniji iz leta 1993 poudarja raznolikost družinskih oblik in priznava, da so družine različne in pomemben subjekt družinske politike. Prizadeva si za spolno enakost, čeprav je ta zastavljena na način, ki še vedno implicitno daje prednost moderni jedrski družini. Družinsko zakonodajo, kot jo poznamo danes, je oblikovala ustava, ki je bila sprejeta leta 1991, vplivale pa so nanjo tudi mednarodne konvencije na tem področju (Rener, Sedmak, Švab in Urek, 2006, str. 47–48).

1.8.1 USTAVA REPUBLIKE SLOVENIJE

Ustava Republike Slovenije kot temeljni in najvišji državni akt že v prvem stavku 5. člena določa, da »država na svojem ozemlju varuje človekove pravice in temeljne svoboščine«

(Ustava RS, 5. člen, 1991). Posebej izpostavlja tudi pravice otrok in mladostnikov, določa posebno varstvo otrok ter pravice in dolžnosti staršev.

Čeprav Ustava Republike Slovenije ne obravnava nasilja v družini neposredno, vsebuje več členov, ki se dotikajo te problematike – 34. člen zagotavlja pravico do osebnega dostojanstva in varnosti, 35. člen določa nedotakljivost človekove telesne in duševne celovitosti, zasebnosti ter osebnostnih pravic. V 53. členu je opredeljena zakonska zveza in družina, ki temelji na enakopravnosti zakoncev ter se sklene pred pristojnim državnim organom. Pri tem država varuje družino, materinstvo, očetovstvo, otroke in mladino ter ustvarja ustrezne pogoje za to varstvo. 54. člen pa določa pravice in dolžnosti staršev do svojih otrok, vključno z njihovim vzdrževanjem, izobraževanjem in vzgojo (Ustava Republike Slovenije, 1991).

1.8.2 ZAKON O PREPREČEVANJU NASILJA V DRUŽINI

Zakon o preprečevanju nasilja v družini je prvi zakon, ki je opredelil ta pojav, in organom in organizacijam ter nevladnim organizacijam nalaga nudenje pomoči vsem žrtvam, tudi starejšim družinskim članom, osebam z gibalnimi, senzornimi in intelektualnimi oviranostmi ter moškimi kot žrtvam nasilja (Zakon o preprečevanju nasilja v družini, 2008).

Zakon o preprečevanju nasilja v družini v opredelitvi nalog organov in organizacij izpostavlja njihovo ključno vlogo pri preprečevanju nasilja v družini. S tem zakon zavezuje subjekte k razvoju preventivnih programov in izvajanju aktivnosti v ta namen. Prav tako je preventivni cilj doseči obveznost organov in organizacij, da prijavijo nasilje v družini. Poleg tega je strokovna obravnava nasilja ključnega pomena za doseg največjega preventivnega učinka. Zakon o preprečevanju nasilja v družini v določbah o vlogi organov in organizacij prav tako poudarja pomembnost dela s povzročitelji nasilja, saj se nasilje v družini ne bo zmanjšalo zgolj z izvajanjem preventivnih programov in pomočjo žrtvam, temveč je nujno neposredno delo tudi s tistimi, ki povzročajo nasilje. Zaradi tega Zakon o preprečevanju nasilja v družini v določbah poudarja tudi potrebo po delu s povzročitelji nasilja tako v centrih za socialno delo kot v okviru nevladnih organizacij, spodbujajoč uvajanje programov za obravnavo storilcev nasilja (Filipčič, 2008, str. 65). Načelo sorazmernosti je eno od ključnih načel, ki jih določa Zakon o preprečevanju nasilja v družini, in ima dva osnovna cilja. Prvič, državne organe zavezuje, da primerno zaščitijo žrtev. Stopnja zaščite je odvisna od resnosti nasilja, ki lahko povzroči večjo ali manjšo ogroženost žrtve. Pri tem je treba upoštevati specifičnost nasilja v družini, saj lahko tudi lažje oblike, če se ponavljajo in trajajo dlje časa, pri žrtvi povzročijo močne občutke

ogroženosti in zahtevajo odločnejšo obliko pomoči. Drugič, državnim organom postavlja meje pri poseganju v zasebnost posameznikov in v njihove medsebojne odnose. Lažje oblike nasilja, ki hkrati predstavljajo manjšo ogroženost žrtve, ne upravičujejo radikalnih posegov v odnose med posamezniki (Filipčič, 2008, str. 33).

Prednost Zakona o preprečevanju nasilja v družini je v tem, da ne uvaja kazni, kar pomeni, da se Slovenija približuje sodobnim demokratičnim državam, ki dajejo velik poudarek temeljnim človekovim pravicam. Kazni ostajajo urejene v Kazenskem zakoniku. V drugih državah Evropske unije podobni zakoni določajo tudi sankcije, medtem ko so v Sloveniji vprašanja kazenskega značaja urejena znotraj Kazenskega zakonika in Zakona o kazenskem postopku (Filipčič, 2008, str. 49).

1.8.3 KAZENSKI ZAKONIK

Kazensko pravo, ko gre za obravnavo nasilja v družini, predstavlja najrestriktivnejši poseg v družinsko okolje. Gre za vprašanje, katera dejanja naj obravnavajo sodišča za kazenske zadeve. Z uveljavitvijo Kazenskega zakonika (v nadaljevanju KZ-1) je nasilje v družini opredeljeno kot samostojno kaznivo dejanje v 191. členu. Ta člen predvideva različna dejanja nasilja v družini, kot so grdo ravnanje, pretepanje, drugače boleče ali ponižujoče ravnanje, preganjanje iz skupnega prebivališča ob grožnji z neposrednim napadom na življenje ali telo, omejevanje svobode gibanja ob hkratni grožnji s takim napadom, zalezovanje, prisiljevanje k delu ali opuščanju dela ter nasilno omejevanje enakih pravic z namenom spravljanja drugega v podrejeni položaj v družinski ali drugi trajnejši življenjski skupnosti. V prvem in drugem odstavku 191. člena KZ-1 je predvidena zaporna kazen do petih let za izvrševanje teh dejanj proti osebi, s katero storilec biva v družinski ali drugi trajnejši življenjski skupnosti. V tretjem odstavku 191. člena KZ-1 pa je določena zaporna kazen do treh let za primere, ko je dejanje storjeno proti osebi, s katero je storilec živel v družinski ali drugi trajnejši skupnosti, ki je razpadla, in je dejanje povezano z njo (Selinšek, 2009, str. 19–21).

1.8.4 ZAKON O NALOGAH IN POOBLASTILIH POLICIJE TER PREPOVED PRIBLIŽEVANJA

Slovenska policija namenja posebno pozornost reševanju problema nasilja v družini, kar se odraža tudi v njihovi osnovni zakonodaji iz leta 2013, ki natančno določa pristojnosti in odgovornosti policije. Skladno z zakonom so policisti dolžni izkazovati posebno obzirnost pri

obravnavi žrtev nasilja v družini. Poleg tega jim zakon omogoča, da izdajo prepoved približevanja povzročitelju nasilja, kot je določeno v 60. členu (Zakon o nalogah in pooblastilih policije, 2013). Če obstaja utemeljen sum, da je oseba izvedla kaznivo dejanje z elementi nasilja, ali pa je bila pri tem zalotena, ter obstajajo razlogi za domnevo, da bi lahko ogrozila življenje ali varnost osebe, s katero ima ali je imela bližnje razmerje v smislu določb Kazenskega zakonika in zakona, ki ureja preprečevanje nasilja v družini, lahko policisti odredijo prepoved približevanja določenemu kraju ali osebi. Če so po izteku te prepovedi približevanja izpolnjeni zakonski pogoji, preiskovalni sodnik do izteka ukrepa izda odločbo, s katero podaljša prepoved približevanja določenemu kraju oziroma osebi (Zakon o nalogah in pooblastilih policije, 2013).

1.8.5 DRUŽINSKI ZAKONIK

Družinski zakonik (v nadaljevanju DZ) ureja zakonsko zvezo, zunajzakonsko skupnost, razmerja med starši in otroki, oblike pomoči države pri težavah partnerskega in družinskega življenja, ukrepe za varstvo koristi otroka ter preživljanje. DZ ne podaja natančnih smernic ali pravil o tem, kako naj bi starši vzgajali svoje otroke. Namesto tega opisuje načelo, da starši delujejo v korist otroka. Pri tem upošteva individualnost otroka ter poudarja, da starši izpolnjujejo otrokove materialne, čustvene in psihosocialne potrebe. To naj bi se izvajalo z upoštevanjem otrokove osebnosti, starosti, razvojnih stopenj in hotenj. Pomembno je, da starši izkazujejo skrb in odgovornost do otroka s primernim ravnanjem ter mu nudijo ustrezno vzgojno vodstvo in spodbujajo njegov razvoj (Družinski zakonik, 2017).

DZ v mnogih pravnih sistemih vključuje določbe, ki se nanašajo na nasilje v družini. Te določbe so običajno namenjene zaščititi članov družine pred fizičnim, čustvenim ali drugim nasiljem ter zagotavljanju ustrezne pravne podpore in sankcij za tiste, ki so povzročitelji nasilja v družini. Zakonik ureja tudi, da ob razvezi zakonske zveze lahko vsak zakonec zahteva, da mu drugi zakonec prepusti v uporabo stanovanje, v katerem skupaj živita (Družinski zakonik, 2017).

DZ ima ključno vlogo pri usmerjanju naše družbe k večji toleranci in priznavanju pravne enakosti med vsemi ljudmi. Posebej poudarjamo nekatere člene zakona, ki omogočajo enako obravnavo istospolnih in heteroseksualnih skupnosti. S tem se zmanjšujejo stereotipi o »pravi« heteroseksualni družini, razblinja pa tudi mit o tradicionalnih vlogah moških in žensk v družbi ter družini. Poleg tega zakonik odpravlja predsodke do istospolno usmerjenih posameznikov, parov in družin ter vzpostavlja enakovrednost socialnega ter biološkega starševstva (Slapnik, 2012, str. 53–54).

2 FORMULACIJA PROBLEMA

Raziskovanje nasilja v družini je izjemno pomembno, saj gre za resen, kompleksen problem, ki je prisoten v vseh družbah, slojih in časih. Gre za dolgotrajno nasilje, ki ostane mnogo let skrito in prekrito. Ključnega pomena je reševanje problematike nasilja v družini in aktivni boj proti njemu. Pomembno je, da družba prizna, da ta problem presega posamezne družine in vpliva na celotno skupnost. Vsak od nas nosi družbeno odgovornost v boju proti nasilju v družini. Pomembno je prepoznati razširjenost nasilja in ga ne zanemarjati kot redkost. Možno je, da je nekdo, ki ga poznamo, žrtev nasilja v družini, vendar morda okleva spregovoriti, zaradi strahu pred nezaupanjem ali pomanjkanjem podpore. Bistvenega pomena je kolektivno ozaveščanje in prevzemanje odgovornosti. Nasilje v družini ne obsega zgolj fizičnega izražanja moči, temveč vključuje tudi čustveno, ekonomsko in spolno zlorabo. Pomembno je razumeti razsežnosti tega resnega problema ter njegov vpliv na posameznike in skupnost kot celoto. Prav zato, ker je ta pojav v današnjem času vedno pogostejši, skrit in kompleksen, sem si izbrala raziskovanje posledic nasilja. Sama imam kot žrtev nasilja v družini posledice, ki se jih družba okoli mene niti ne zaveda in iskreno – včasih tudi jaz ne. Sama sem doživljala nasilje v družini od desetega leta starosti in že od takrat me je omenjena tema zelo zanimala, vendar se je zanimanje povečalo po vprašanju mojega partnerja, če vem, da imam kakšne posledice od te dolgoletne izkušnje. Nikoli prej nisem pomislila na posledice, ki jih s sabo prinese nasilje v družini. Kot študentka socialnega dela, ki sem tudi sama izkusila nasilje v družini, me posebej zanima, kako nasilje vpliva na nas študentke, ki se bomo v prihodnosti pogosto soočale z nasiljem v družini v profesionalnih okoljih. Študentke socialnega dela smo pogosto na prvi bojni črti pri naslavljanju in obvladovanju te dolgotrajne problematike. Razumevanje specifičnih posledic, ki jih nasilje pusti na nas, je zato ključnega pomena za učinkovito pomoč žrtvam in za našo lastno dobrobit pri delu. Razumevanje posledic nasilja lahko pomaga preživeli in ljudem brez izkušnje nasilja razumeti, kako nasilje vpliva na žrtve ter kakšne so strategije pomoči. Ključnega pomena se mi pa zdi zmanjševanje stigme in predsodkov, povezanih z osebami, ki imajo izkušnjo nasilja, saj stigma in predsodki močno vplivajo na žrtve in njihovo odločitev pri iskanju pomoči.

Raziskovalna vprašanja, ki sem si jih postavila, so:

1. RV1: Kdo izvaja nasilje znotraj družine ter kakšno nasilje prevladuje?
2. RV2: Kako vpliva izkušnja nasilja v družini na odnose nasploh?
3. RV3: Kako nasilje v družini vpliva na akademske dosežke žrtev?

4. RV4: Kakšen vpliv ima nasilje na socialno vključenost žrtev ter finančno stabilnost?
5. RV5: Kakšne so posledice nasilja v družini na področju duševnega zdravja?
6. RV6: Kako se študentje, ki so ali so bili žrtve, počutijo glede nasilja nasploh?
7. RV7: Kakšne so posledice nasilja v družini na finančno stabilnost?

3 METODOLOGIJA

3.1 VRSTA RAZISKAVE

Raziskava je kvalitativna, saj vsebuje besedne opise, ki se nanašajo na raziskovani pojav. Te podatke, ki so sestavljeni iz besednih opisov in se nanašajo na raziskovalni pojav, zberemo in kvalitativno analiziramo. Raziskava je tudi eksplorativna ali poizvedovalna, saj sem se v raziskavi seznanila z osnovnimi značilnostmi določenega pojava in od tam nadaljevala bolj poglobljeno raziskovanje. Raziskava je tudi empirična, saj sem med raziskovanjem na terenu s spraševanjem zbirala novo izkustveno gradivo (Mesec, 2009, str. 80–85).

3.2 SPREMENLJIVKE OZIROMA TEME RAZISKOVANJA

Teme raziskovanja so:

- Nasilje
- Družina
- Oblike nasilja
- Nasilje v družini
- Nasilje nad ženskami
- Mladostniki
- Zakonodaja

3.3 MERSKI INSTRUMENT IN VIRI PODATKOV

Merski instrument predstavlja vodilo za intervju. Intervju je bil delno standardiziran, saj nisem uporabila do podrobnosti vnaprej določenega vprašalnika, ki bi se ga dosledno držala. Vsem intervjuvankam in intervjuvancem sem zastavila podobna vprašanja, na raznolik način. Pri vsakem intervjuju sem sproti prilagajala vprašanja in kaj spremenila, če je to bilo potrebno. Pri sestavljanju vodila za intervju sem si pomagala z dostopno literaturo. Pogovore sem izvedla z vsako udeleženko posebej. Vodilo za intervju je sestavljeno iz enaindvajsetih vprašanj. Vprašanja sem oblikovala na podlagi prebrane literature. Merski instrument zajema vprašanja, povezana z izkušnjo nasilja, oblikami doživetega nasilja, vplivi nasilja v družini na samopodobo, na finančno stabilnost, na duševno zdravje, na odnose nasploh, na pogled žrtev na nasilje in na akademske dosežke.

3.4 OPREDELITEV ENOT RAZISKOVANJA

Mojo populacijo sestavljajo študentke Fakultete za socialno delo, ki so aktivno vključene v študijski proces v študijskem letu 2023/24 in imajo izkušnjo nasilja v družini. Za kvalitativno raziskovanje sem uporabila neslučajnosti vzorec, ki je bil priložnostni, saj vse osebe niso imele enake priložnosti biti izbrane za vzorec, kajti opravila sem intervjuje s študentkami, ki so bile pripravljene z mano sodelovati in so imele izkušnjo nasilja v družini. Na Facebookovo skupino, ki jo imamo študentje in študentke Fakultete za socialno delo, sem objavila zapis, v katerem je pisalo, da opravljam raziskavo o tej temi in potrebujem sodelujoče. Nato sem čakala na odzive študentk in študentov. Sprva sta se odzvali dve študentki, s katerima sem naredila intervju. Pozneje pa so se javile še štiri študentke. Časovna opredelitev raziskave je od novembra 2023 do januarja 2024.

3.5 ZBIRANJE PODATKOV OZIROMA EMPIRIČNEGA GRADIVA

Za način zbiranja podatkov sem izbrala metodo spraševanja, in sicer s pomočjo delno standardiziranega intervjuja, kar pomeni, da sem imela vnaprej pripravljena okvirna vprašanja in tekom intervjujev sem jih prilagajala glede na potek pogovorov. Ta oblika intervjuja mi je omogočila, da sem dosegla svobodnejše izražanje intervjuvancev ter imela pregled na celotno situacijo. Pogovore sem prilagodila njihovim mnenjem, pogledom in izkušnjam. To je omogočilo, da so izjave intervjuvancev bile malo odvisne od mojega pogleda. Pred samim spraševanjem sem sodelujoče vprašala, ali privolijo, da pogovor snemam za potrebe analize podatkov. Spraševanje je bilo ustno in neposredno, saj sem opravila intervjuje iz oči v oči. To mi je omogočalo, da sem imela pregled na celotno situacijo ter da sem lahko opazovala intervjuvančevo vedenje in odzive na vprašanja. Takrat se je odprla tudi možnost za odpravo kakršnega koli nesporazuma. Zbiranje empiričnega gradiva je potekalo individualno, neposredno in ustno med 14. 11. 2023 in 31. 1. 2024. Pred samim začetkom vsakega intervjuja sem sodelujoče vprašala, ali privolijo za snemanje pogovora, da ga bi uporabila za obdelavo podatkov. Prva dva intervjuja sem izvedla v prostorih Fakultete za socialno delo. Pred samim pogovorom sem se z obema študentkama dogovorila, da jima bom dokončan transkript pogovora poslala v pregled za morebitne popravke in potrditve. Prvi intervju je trajal 35 minut, drugi pa 45 minut. Tri intervjuje sem pa zaradi številnih ovir opravila prek aplikacije Zoom, kjer sem sogovornice prosila za možnost snemanja intervjuja. Pred vsakim intervjujem prek Zooma sem sogovornicam sporočila, da lahko, če ne želijo, pustijo kamero izklopljeno. Prav

tako sem jih obvestila, da če se počutijo nelagodno ali ne želijo odgovoriti na katero koli vprašanje, naj to le povedo, in bomo vprašanje izpustili. Prav tako sem tudi tukaj povedala, da jim lahko pošljem narejen transkript pogovora. Vsak od teh treh intervjujev je trajal približno 40 minut. Zadnji intervju pa sem opravila v prostorih Fakultete za socialno delo. Ta intervju je trajal 30 minut.

3.6 OBDELAVA GRADIVA

Obdelavo oziroma analizo gradiva sem izvedla s kvalitativno metodo. Po izvedenem intervjuju sem pogovor, ki sem ga snemala, takoj zapisala v Word dokument in opravila postopek kodiranja. V vsakem intervjuju sem odgovore intervjuvancev razdelila na izjave in jih označila s števkami od ena naprej. Ko sem vse intervjuje razdelila na izjave, sem se lotila odprtega kodiranja. Za vsak intervju sem v Wordovem dokumentu naredila razpredelnico s petimi stolpci, kamor sem v prvi stolpec napisala zaporedno izjavo, v drugem dobesedno prepisala izjave oseb, v tretjem stolpcu sem zapisala pojem in v četrtem kategorijo, v peti stolpec pa temo. Nato sem v novem Wordovem dokumentu naredila novo razpredelnico, namenjeno osnemu kodiranju, ki je hkrati že osnova za osno kodiranje. Tako sem dobila boljši pregled nad vsemi odgovori intervjuvancev za vsako kategorijo posebej, kar mi je omogočalo lažjo analizo in lažje ugotavljanje podobnosti ter razlik med odgovori intervjuvancev.

4 REZULTATI

4.1 OBLIKE IN ZNAKI NASILJA

V družbi pogosto prevladuje zmotno prepričanje, da so v situacijah nasilja v družini očetje vedno tisti, ki izvajajo nasilje, medtem ko so drugi družinski člani postavljeni v vlogo žrtev. Ta stereotipna predstava ne upošteva kompleksnosti in raznolikosti dinamike nasilja v družinah, kjer lahko storilci in žrtve nasilja pripadajo kateremu koli spolu in vlogi v družini. Moji prvi dve vprašanji sta bili: »Kdo je do vas povzročal nasilje? Je bilo povzročiteljev več in v različnih razmerjih?« Pričakovala sem, da bo prevladoval oče kot povzročitelj nasilja, vendar moja predvidevanja niso bila pravilna. A1: *»Nasilje je izvajal brat.«* C3: *»Dedek je izvajal nasilje nad babico, mojo teto in stricem.«* D2: *»Sprva je bila povzročiteljica nasilja, verbalnega, moja mama.«* E1: *»Nasilje je povzročala mama.«* Le v enem primeru je intervjuvanka imela izkušnjo, kjer je sprva bila povzročiteljica nasilja mama, pozneje, po razvezi, pa oče. Dve od šestih intervjuvank sta poudarili, da je oče bil tisti, ki je izvajal nasilje v družini. F1: *»Nasilje je povzročal moj oče.«* B1: *»Povzročitelj nasilja je bil oče.«*

Trajanje nasilja v družini je odvisno od številnih dejavnikov. Vemo, da nasilje v družini ni enkratni dogodek, temveč dolgotrajno nasilje. Drugo vprašanje je bilo: »Koliko časa je trajalo nasilje in ali ga še vedno doživljate?« Vseh šest intervjuvank je povedalo, da se je nasilje začelo v otroštvu. B7: *»Nasilje je trajalo vse od osnovne šole do konca srednje šole.«* C4: *»V bistvu sem skoraj celo svoje življenje doživljala posredno nasilje.«* D10: *»Nasilje je trajalo petnajst let.«* E4: *»V bistvu je nasilje trajalo od otroštva.«* F5: *»Nasilje je trajalo nekje deset let, odkar sem bila stara deset let in do mojega dvajsetega leta.«* Le ena od intervjuvank še vedno doživlja nasilje v družini. A6: *»Nasilje še vedno doživljam.«* Med intervjuji sta dve od šestih udeleženk navedli, da je bila prekinitev stikov ključni razlog za prenehanje doživljanja nasilja. C10: *»Od takrat nimam jaz stikov z nobenim od tam.«* E8: *»Od doma sem se odmaknila, tako da, ko imam stike z mamo, so minimalni.«*

Naslednje vprašanje, ki je kar povezano s prejšnjim, je bilo: »Ali razmišljate o tem, da bi nasilju naredili konec in če ste, kakšni so bili odzivi?« Med šestimi intervjuvankami sta dve poudarili, da je eden od staršev, ki ni bil odgovoren za nasilje, preprečil, da bi nasilje prijavili policiji. A11: *»Zato nisem prijavila policiji, ker me je mami prepričala da ne.«* C13: *»Vendar sem se dobila z mojim očetom in stricem in sta mi povedala, da tega naj ne naredim.«* Ena od intervjuvank je nasilje v družini prijavila policiji, vendar odzivi domačih in širše okolice niso

izpolnili njenih pričakovanj. F8: *»Nobeden ni verjel, da oče povzroča nasilje, saj je bil tipičen manipulator, ki je imel dva obraza.«* F9: *»Ljudje so mene in mamo čudno gledali.«* V primeru dveh intervjuvank se je nasilje samo končalo. B9: *»Postopoma se je samo končalo«* B10: *»Ko sem dobila zadnjo sestro, se je nasilje začelo zmanjševati.«* D11: *»... ampak zdaj, ko sem stara enaidvajset let, se je situacija in nasilje pomirilo.«* V tem primeru, ko se je situacija in nasilje pomirilo, je mama prijavila očeta po razvezi na policijo zaradi psihičnega nasilja. Kljub prijavi pa nasilje ni prenehalo, nasprotno, oče je postal psihično nasilen do te intervjuvanke.

Dandanes se vsi v veliki meri zavedamo različnih oblik nasilja, ki se lahko med sabo prepletajo in ostanejo prikrita ter skrita. Eno od mojih vprašanj je bilo: *»Kakšno nasilje doživljate/ste doživljali?«* Pri vseh intervjuvankah se je izkazalo, da so doživljale tako psihično kot fizično nasilje s strani povzročitelja nasilja. Dve od šestih intervjuvank sta tudi izpostavili doživljanje ekonomskega nasilja. E20: *»Ekonomske nasilje je zdaj zato, ker brat živi v tem stanovanju že tri leta, vendar je to stanovanje name napisano.«* D35: *»Do neke mere tudi ekonomsko, saj sva z mamo bili odvisni od očeta, ker je preživel družino.«* Prav tako so bile štiri od šestih intervjuvank posredne žrtve nasilja v družini, saj so kot otrok bile prisotne, ko je povzročitelj nasilja izvajal nasilje nad drugim družinskim članom. C5: *»Ni bilo direktno na mene, ampak sem vedno bila prisotna, ko se je dogajalo.«* D8: *»Tudi oče je pred mano grozil mami.«* E15: *»Oziroma sem velikokrat bila samo prisotna, ko se je nasilje dogajalo.«* F3: *»Nasilen je bil do moje mame in jaz sem bila skoraj vedno prisotna ob tem.«*

Fizično nasilje lahko pusti za sabo vidne fizične poškodbe, zato je moje naslednje vprašanje bilo naslednje: *»Kakšne izkušnje ste imeli v zvezi s poškodbami, ki bi lahko bile posledice fizičnega nasilja? Kakšne so bile posledice nasilje, ste bili kdaj poškodovani?«* Tukaj so bili odgovori intervjuvank zelo raznoliki. Ena od intervjuvank je povedala, kako je njen oče načrtno izvajal fizično nasilje, tako da ni bilo vidnih posledic in poškodb. B32: *»Se mi zdi, da je izvajal nasilje nekoliko načrtno, da se ni poznalo, kaj se dogaja.«* B33: *»Vsa njegova dejanja so bila premišljena.«* Druga je izpostavila modrice in padec v nezavest kot posledica fizičnega nasilja. A29: *»Ko je v mene vrgel stol, sem imela v predelu, kjer me je stol zadel vse rdečo, nato črno.«* A30: *»V primeru, ko mi je v glavo vrgel kozarec za pivo, sem močno krvavela iz glave in sem v nezavest padla.«* Dve sta omenili klofute, kjer je samo pri eni bilo vidno otečeno lice. C25: *»Tokrat sem imela cel teden lice otečeno in je bilo vidno, da sem dobila klofuto.«* D40: *»... ali da bi imela kakšne poškodbe, saj so bile vedno same klofute.«* Peta intervjuvanka je omenila, da ni imela resnih poškodb, samo prakse po hrbtu. E28: *»Nikoli nisem imela resnih poškodb zaradi nasilja.«* E30: *»... in da sem bila popraskana po hrbtu.«* Zadnja intervjuvanka pa je

omenila popraskana kolena in zlom ter zvine, ki jih je doživela njena mama. F19: *»Enkrat se spomnim, da sem imela popraskana kolena in sem krvavela, ker me je oče lovil in potisnil na beton.«* F21: *»Mama je imela zlom roke, modro in otečeno oko, veliko modric po celem telesu.«*

Nato sem jih tudi vprašala, ali so iskale kdaj zdravstveno pomoč. Tri od šestih intervjuvank so povedale, da niso imele poškodb, ki bi zahtevale zdravstveno pomoč. Medtem ko pa je ena intervjuvanka poudarila, da je domače strah pred iskanjem zdravstvene pomoči. C29: *»Drugi pa niso upali iti po zdravstveno pomoč.«*

4.2 VPLIV NASILJA NA DUŠEVNO ZDRAVJE

Nasilje ima pomemben vpliv na duševno zdravje posameznikov. Zato sem v zvezi s tem zastavila več vprašanj, da bi dobila čim boljše odgovore. Postavila sem štiri vprašanja in ključno vprašanje je bilo: *»Kako bi opisali psihološke posledice nasilja, se te kažejo pri vas?«* Drugo se je glasilo: *»Kakšna čustva trenutno doživljate ali ste jih doživljali zaradi nasilja v družini?«* Tretje je bilo: *»Kako nasilje vpliva na vaše misli in občutke?«* Odgovori so bili zelo raznoliki, hkrati pa so bili nekateri podobni. V treh od šestih primerov intervjuvanke govorijo o nezaupanju v ljudi. B93: *»Hitro sem tudi v dvomih in ljudem ne zaupam.«* D80: *»Imam tudi težave z zaupanjem.«* Pet intervjuvank je poudarilo, da se počutijo nemočne. A44: *»Imam dneve, ko se počutim nemočno.«* D90: *»... in tudi nemočno, ker nisem vedela, zakaj se mi to dogaja.«* Ena intervjuvanka je poudarila, da nima diagnosticirane depresije, ampak ima občutke depresije. A40: *»Ne bi rekla, da imam depresijo, ampak imam občasne občutke depresije.«* Štiri intervjuvanke so navedle, da se soočajo s tesnobo. B56: *»O tem nisem nikoli govorila doma, sem pri sebi pa vem, da sem imela težave s tesnobo.«* C30: *»Ja, jaz sem totalno anksiozna oseba zaradi tega.«* Poleg občutkov nemoči, se nekatere intervjuvanke soočajo z občutki manjvrednosti. D53: *»Zaradi vsega, kar se mi je zgodilo, sem se počutila manjvredno.«* B61: *»Občutki, da nisi dovolj dober.«* Tri od šestih intervjuvank so prav tako navedle, da se soočajo z občutki osamljenosti in drugačnosti. E47: *»Vedno sem se počutila, da sem sama in da sem drugačna od drugih.«* D84: *»Nasilje je poglobilo občutke osamljenosti in izolacije.«* Ena je poudarila, da dvomi o sebi ter da čezmerno razmišlja o dejanjih drugih. A87: *»Veliko razmišljam, vsako dejanje osebe prekomerno razmislim.«* Tudi druga uporabnica je omenila to posledico, saj je navedla, da je tudi ona to doživljala. B59: *»Veliko sem tudi čezmerno razmišljala.«* F58: *»Veliko časa preživim z razmišljanjem o stvareh.«* Ena od šestih intervjuvank je tudi imela izkušnje z nočnimi morami, ki so se pojavile po ustalitvi nasilja. B99: *»Imela sem nočne more.«* Medtem ko je druga intervjuvanka imela nočne more in še jih doživlja. E71:

»Tudi nočne more sem imela in še jih imam.« Dve sta tudi omenili, da imata dneve in trenutke, ko sta brez volje in energije. B104: »... brez volje in energije.« F61: »Imam dneve, ko nimam energije za življenje.« Drugi dve intervjuvanki pa sta izrazili, da doživljata občutke žalosti in se jočeta. A93: »Veliko se tudi jokam in sem žalostna.« D48: »Imam pa dneve, ko se jočem in sem žalostna.« Dve intervjuvanki sta tudi omenili izražanje jeze in nasilja. Ena je izražala jezo s fizičnim nasiljem v svojem otroštvu nad sošolci. D87: »Dobesedno sem morala nekoga prijet in ga trest.« Druga pa je tudi v otroštvu kot zdaj imela težave z izražanjem jeze. C51: »Ja, zelo vpliva, saj ko sem bila mala, sem se zelo izražala z jezo in nasiljem.« Tudi zdaj, ko je odrasla, je imela težave z izražanjem jeze, saj je nad drugo osebo izvajala fizično nasilje. C53: »Bila sem zelo pijana in sem izvajala nasilje.«

Tukaj pa se potem začnejo odgovori intervjuvank zelo razlikovati. Ena intervjuvanka je povedala, da doživlja strah in paniko. A91: »Za vsako stvar me je strah, panika in to se je mogoče drugam razširil, ko še jaz ne vem.« Druga je omenilo željo po predvidevanju reakcij drugih. B89: »Vedno želim predvidet reakcije in odzive drugih, čeprav vem, da ne morem.« Ista intervjuvanka je tudi omenila težave s čustvenim izražanjem. Medtem ko tretja intervjuvanka omeni soočanje s črnimi misli. Zadnja intervjuvanka pa je tudi omenila težave s sramežljivostjo, dojemanje sebe kot nelepe in ne pametne. F37: »Zelo sem imela slabo samopodobo, ker se nisem videla kot lepo in pametno.« Omenila je tudi, da je imela dneve, ko ni čutila in je bila brez čustev. F32: »Imela sem dneve, kjer sem bila brez čustev kot neki zombi.«

4.3 VPLIV NASILJA NA ODNOSE

Naslednja stvar, ki me je zanimala in sem jo raziskovala, je vpliv nasilje v družini na odnose z drugimi ljudmi, zato je moje vprašanje bilo: »Kako nasilje vpliva na vaše odnose z drugimi, vključno s prijatelji in družinskimi člani?« Tukaj so bili odgovorili različni, za vsako intervjuvanko so se družinski odnosi spremenili na poseben način. Prva intervjuvanka je povedala, da ima mešane občutke do staršev zaradi ne ukrepanja v primeru nasilja ter da ima le nujne pogovore s starši. Omenja tudi, da ima zamere do mame in občutke izdaje. A66: »Če za mami rečem, ne morem ji oprostiti, zamerila sem ji in počutim se, kot da me je izdala.« Med intervjujem je omenila tudi napeto razmerje s partnerico svojega brata, kar je privedlo do njene izključitve iz družinskega kroga zaradi težav s to partnerico. Zaradi partnerke brata ni bila povabljen na družinska kosila in je bila med prazniki sama v sobi, medtem ko so ostali praznovali. A72: »Partnerka od brata je celotno družino ločila in odločila se je, da jaz nisem več v tej enačbi.« Druga je izrazila občutek odpora do svojih sorojencev, saj je bila edina v

družini, ki je bila žrtev nasilja, medtem ko sorojenci niso imeli te izkušnje. B77: *»Do sester sem tudi mela na začetku odpor, ker niso doživljale nasilja.«* Pri tretji intervjuvanki pa je bilo izpostavljeno, da nima stikov z družinskimi člani z očetove strani, saj to so tisti, ki po njenih besedah nič ne ukrenejo. Tudi ima zamero do družine na očetovi strani, saj sestrčno izpostavljajo nasilju. C10: *»Od takrat nimam jaz stikov z nobenim od tam.«* Prav tako je čutila jezo do očeta zaradi njegove izjave, zakaj se je vmešavala, ko je dobila klofuto. C47: *»Zelo veliko časa sem bila jezna na mojega očeta, saj je rekel, zakaj sem se vmešavala, ko sem dobila klofuto od dedka.«* Četrta intervjuvanka je omenila redke stike z očetom, ki je bil povzročitelj nasilja. Prav tako je omenila umik polsestre. Na to temo je še omenila nasprotovanje mamine družine razvezi, saj niso razumeli, zakaj je bila razveza primerna, ker je bila finančno stabilna z možem. Kar pa je pomenilo konec dolgotrajnih nedeljskih obiskov k družini. D63: *»Mi smo vsako nedeljo hodili k njim in potem naenkrat več ne.«* Tudi peta intervjuvanka je navedla, da ima redke stike z mamo, povzročiteljico nasilja. Poimenovala jih je kot vljudnostne stike. Zmanjševanje stikov s sorodniki je bila prav tako videna kot posledica. E50: *»Potem pa so se začeli odmikati, kar pomeni, da smo se manj videvali.«* Zadnja intervjuvanka pa je pri temi družinski odnosi povedala, da se je po prijavi nasilja v družini zgodil premik v družinskem odnosu, saj so družinski člani diskriminirali njo in njeno mamo. Družina se je prav tako odmaknila od njiju. F42: *»Vedno bolj so se družinski člani odmaknili in kazali znake diskriminacije do obeh.«* Ko pa pride do posledic nasilja v družini na prijateljske odnose, pa sta dve intervjuvanki imeli podobne izjave. Povedali sta, da se povežeta z ljudmi, ki imajo podobne težave oziroma izkušnje. A63: *»Vedno, ko se povežem z drugimi, ugotovim, da imajo kakšne težave.«* B83: *»Sem pa opazila, da se povežem s tistimi, ki imajo podobne izkušnje nasilja, zato tukaj ne čutim strahu ali sramu.«*

Medtem pa so preostale imele raznolike odgovore. Ena je povedala, da se druži z družbo, za katero ve, da ne obsoja. Druga je poudarila, da so odnosi s prijatelji nespremenjeni, nasilje ni vplivalo nanje. Zadnja pa je omenila, da je ohranjala distanco do svojih prijateljev in imela težave z zgovornostjo. F44: *»Tako sem nekaj prijatelje držala na distanci.«* Nasilje je tudi vplivalo na partnerske odnose intervjuvank, saj sta prva in druga intervjuvanka povedali, da sta imeli konflikte s partnerji. A77: *»Zato partnerja prosim, da opravi stvari namesto mene in on tega ne želi, zato se tudi o tem kregava.«* B110: *»To pa je tudi vodilo do kreganja s fantom.«* Preostale intervjuvanke so pa omenile dvom v dolgotrajno partnerstvo, kaznovanje partnerja s tišino, povzdigovanje glasu kot naučen vzorec komunikacije, ki se pojavi ob nesoglasju ter molk ob konfliktih s partnerjem. D67: *»Vedno sem mislila, da bo nekaj šlo narobe in se bom*

morala ločiti.« E53: »V kožo vpisan sem imela ta način komunikacije, kjer si normalno govoril in če je prišlo do nesoglasja, potem pa si začel avtomatsko vpiti.« F45: »Moja izkušnja nasilja je vplivala na odnos s partnerjem, saj ne maram konfliktov in ko pride do njih, se zaprem v sebe.«

4.4 VPLIV NASILJA NA SOCIALNO VKLJUČENOST

Zanimalo me je tudi, kako nasilje vpliva na socialno vključenost, zato sem postavila vprašanje »Ali ste se umaknili iz družbe zaradi strahu ali sramu?« Ena intervjuvanka je omenila, da ni prisotnosti sramu, zato nasilje ni vplivalo na njeno socialno vključenost. Druga pa je izpostavila občutke tesnobe pri vključevanju v družbo, uživanje v samoti, brez volje do druženja s prijatelji ter izogibanje družbi zaradi izkušnje nasilja. *B81: »Zaradi moje izkušnje nasilja nisem nikoli bila rada v družbi.« B111: »Nisem se veliko dobivala s prijatelji, saj nisem imela volje do tega.«* Druga je pa omenila, da ima zaradi izkušnje nasilja v družini težave pri komunikaciji v družbi. *C50: »Menim pa, da imam zaradi te izkušnje nasilja težave, s tem da nisem zgovorna in komunikativna v družbi.«* Dve intervjuvanki pa sta izpostavili, da se nista izogibali družbi zaradi strahu. Je pa ena izmed teh dveh tudi omenila, da se izogiba določenim ljudem zaradi strahu pred sodbami. *D77: »Zaradi strahu in sramu pred mnenji drugih se nisem družila s tistimi, ki bi drugače gledali na mojo situacijo.«* Zadnja intervjuvanka pa je omenila, da je preklicala načrte zaradi sramu in mentalne uničenosti, ki jo je povzročilo nasilje v družini ter da je imela dvome o prijateljstvu, saj je menila, da se je prijateljstvo vzpostavilo samo zaradi usmiljenja. *F54: »Ko je bilo včasih nasilje, tudi nisem nikamor šla, če sem imela plane, ker sem bila mentalno uničena in me je bilo sram vsega.«*

4.5 VPLIV NASILJA NA FINANČNO STABILNOST

Naslednja tema, ki me je zanimala, je bilo, kako nasilje v družini vpliva na finančno stabilnost žrtev. Ta tema je še posebej relevantna, saj finančne posledice nasilja pogosto ostanejo prezrte, čeprav lahko imajo dolgoročne vplive na blaginjo in samostojnost žrtev. Zato sem intervjuvankam postavila naslednji dve vprašanji: »Ste zaradi nasilja izgubili delo ali imate finančne težave? Ali nasilje vpliva na vašo finančno stabilnost?« Pet od šestih intervjuvank so navedle, da je nasilje vplivalo na finančno stabilnost. Le ena je poudarila, da nasilje ni vplivalo na njene finance. *C68: »Ne, v tem mojem primeru nasilje ni vplivalo na mojo finančno stabilnost.«* Pri eni od teh petih intervjuvank, ki so doživele nasilje v družini, ki je vplivalo na

finančno stabilnost, je nasilje povzročilo selitev in bivanje v študentskem domu. Prav tako si je morala poiskati zaposlitev in zdaj dela do poznih večernih ur. *A117: »Delati morem petke, sobote in nedelje do enajstih zvečer.«* Tri od teh petih intervjuvank, ki so izpostavile vpliv na finančno stabilnost, so omenile samostojno preživljanje. Odgovorne so za svoje preživljanje, kar pomeni, da si s svojim denarjem kupujejo osnovne potrebščine in plačujejo položnice. *B137: »Odkar sem imela štipendijo sem si morala vse sama plačevati, vse položnice, oblačila in vso hrano«.* Ena intervjuvanka je tudi poudarila, da je omejena zaradi samostojnega financiranja ter da se je družina soočala s finančnimi težavami zaradi zadrževanja mame od dela zaradi ljubosumja in želje po nadzoru s strani očeta. *B135: »Imela sem tudi občutek, da ji on ne pusti iti delat, ker jo je velikokrat kontroliral in je bil zelo ljubosumen.«* Druga intervjuvanka je pa omenila bivanje v neprofitnem stanovanju zaradi razveze staršev, nošenje rabljenih oblačil, ki so bila drugačna od drugih. Prav tako je povedala, da sta z mamo bili ekonomsko odvisni od očeta, ki je bil povzročitelj nasilja, in tega se je oče zavedal, saj je velikokrat poudaril odvisen položaj mame. *D111: »Dostikrat je rekel, kam bo mama šla, saj je odvisna od njega.«* Tudi počitnice na morju za intervjuvanko niso bile možne zaradi finančnih omejitev. Tretja udeleženka pa je izpostavila finančno odvisnost od mame v mladosti. Mama ni plačevala položnice za šolo, zato je morala prositi babico za denar, da bi bile položnice plačane. Zaradi tega se je zaposlila pri šestnajstih letih, kar je spremenilo njeno finančno situacijo. *E93: »Potem pa se je naenkrat obrnilo, saj sem vedela, da pomoči od doma ne bom dobila in sem odšla pri šestnajstih letih delat.«* Pred zaposlitvijo pa je bila tako finančno omejena, da si včasih niti ni mogla privoščiti kave. *E97: »Pred tem pa sem tudi morala gledati, če si sploh lahko privoščim enkrat mesečno kavo.«* Zadnja intervjuvanka pa je povedala, da je bila brez možnosti kupovanja novih oblačil, z mamo sta skrbno morali razporejati s sredstvi za hrano. Prav tako se je borila za pridobitev preživnine. *F85: »Nisem več hodila ven jest, vse sem kuhala in zelo sva pazili z mamo, kaj zares rabiva.«* *F83: »Kasneje sem tudi vložila za preživnino, katero sem dobivala in še zdaj dobivam.«*

4.6 VPLIV NASILJA NA ŠOLANJE IN ŠTUDIJSKE DOSEŽKE

Osredotočila sem se tudi na vpliv nasilja v družini na akademske dosežke žrtev. Za pridobitev podatkov sem intervjuvankam postavila vprašanje: »Ali se težko osredotočate na delo ali šolo zaradi nasilja?« Tukaj so se odgovorili zelo razlikovali. Le dve podobnosti sta bili, in sicer dve od šestih intervjuvank sta poudarili težave s koncentracijo zaradi izkušnje nasilja. *D103: »So bili momenti, ko se nisem mogla zaradi vsega, kar se dogaja, skoncentrirati.«* *F78: »Včasih*

sem bila samo zamišljena in nisem se mogla skoncentrirati na nalogo.» Drugi dve pa sta izpostavili težave z osredotočanjem na šolo. E83: »So pa bili trenutki, ko pa sem se težko osredotočila na šolo.« F74: »Ko je bilo nasilje, sem imela težave se osredotočit na šolo in faks.« Druge pa so izpostavljale raznolike posledice na akademske dosežke. Ena je omenila nezmožnost učenja zaradi bolečine, ki jo je povzročala izključenost iz družine. A113: »Takrat za božič, novo leto, ko se imamo največ za učiti, ker prihaja izpitno obdobje, nič ne naredim zaradi te bolečine.« Druga intervjuvanka pa je omenila užitek, ki ga je videla v učenju kljub nelagodju ob pritisku očeta. Ni imela težav se osredotočiti na šolo in učenje, vendar pa je doživljala strah pred nasiljem zaradi slabših ocen. B123: »Meni je bilo fajn se učiti, ampak nisem imela rada pritiska.« B129: »Drugače nisem imela težav se osredotočit na šolo, trudila sem se vedno za dobre ocene in to je to.« Spet druga intervjuvanka pa je izpostavila težave z osredotočanjem na faks, kar je povzročilo, da je kasneje oddala magistrsko nalogo, saj ni bila zmožna pisati naloge zaradi depresivnega počutja. C65: »Ja, na faks sem se težje osredotočila.« C67: »Nisem je mogla napisat, ker sem bila skoraj depresivna, na meji depresije.« Četrta intervjuvanka pa je povedala, da izkušnja nasilja ni vplivala na učni uspeh, saj se je v šoli počutila varno in je bila navdušena nad šolo. D100: »V šoli sem se počutila varno.« Peta intervjuvanka pa je omenila, kako so mamini klici bili vzrok za prenehanje učenja za izpite. Nasilje je tudi vplivalo na njen čas za učenje doma. E84: »Ko sem se učila za izpit in me je klicala mama, da je spet nekaj narobe, sem se takoj nehala učiti in šla pisat izpit na blef.« Vendar je kljub temu imela odličen uspeh. Šesta intervjuvanka pa poudari težave z učenjem doma zaradi nasilja ter da je bila brez energije za opravljanje šolskih nalog. Tudi tukaj je kljub vsemu povedanemu intervjuvanka imela odličen uspeh. F75: »Ampak to v smislu, ko sem morala se doma učiti ali delati za faks, saj ko je bilo prepiranje in nasilje nisem mogla delati nič za faks in šolo.«

Prav tako me je zanimalo, kako izkušnja nasilja v družini vpliva na opravljanje vsakodnevnih nalog. Če so takšni vplivi prisotni, me je dodatno zanimalo, na kakšne načine se to odraža v življenju žrtev. Za ugotavljanje tega sem intervjuvankam postavila naslednje vprašanje: »Kako nasilje vpliva na vašo sposobnost opravljanja vsakodnevnih nalog?« Tukaj ni bilo nobenih podobnih odgovorov. Prva intervjuvanka je povedala, da si dneve zapolni tako, da si nalaga čim več opravil kot umik za razmišljanje o izkušnji nasilja. A124: »Mislim, da si zelo veliko stvari nalagam.« A126: »Verjetno zato, ker si čas poskušam čim bolj zapolniti, da o situaciji ne razmišljam, se ne ukvarjam toliko s tem.« Druga intervjuvanka je povedala, da si je ustvarilo rutino sprotne delanja, ki ji je omogočilo odvratanje pozornosti od situacije nasilja. Omenila

je tudi željo po kontroli in neodvisnosti pri opravljanju opravil. B143: »Zapadla sem v rutino, kjer sem vse stvari delala sproti.« B147: »... in velikokrat želim stvari urediti sama, npr. čiščenje.« Tretja udeleženka pa se je soočala z dnevi brez zmožnosti funkcioniranja in tudi motivacije za opravljanje stvari ni imela zaradi doživljanja črnih misli. C70: »Vedno sem imela neke črne misli, tako da nisem imela volje opravljat vsakodnevne naloge.« Četrta udeleženka je prevzela naloge, da bi zmanjšala očetovo nervozo. Prav tako je opravljala dolžnosti, s katerimi je pomagala preprečevati stres tako mami kot očetovi novi partnerki. Pri svoji mami je sledila strukturiranemu urniku, da bi tako zmanjšala napetosti. D116: »Vsa opravila sem naredila, da ne bi povzročala nervoz očetu.« D119: »Pri mami sem dejansko imela strukturiran urnik in vedela sem, da če ga bom držala, ne bom izvajala živčnosti in napetosti.« Peta intervjuvanka pa je zaradi utrujenosti bila nezmožna opravljati opravila, vendar kljub temu je tudi morala prevzeti gospodinjstva opravila, saj jih je mama, ki je bila povzročiteljica nasilja, začela opuščati. E100: »Sama sem potem tudi morala začeti delati stvari doma, saj ni bila več tako striktna in ni več opravljala gospodinjstvih opravil.« Šesta intervjuvanka pa je zamujala zaradi prerekanja doma, prav tako je delala napake pri opraviilih. Poudarila je tudi, da je bila čustveno utrujena, in to ji je predstavljalo nekakšno oviro za opravljanje vsakodnevnih nalog. F88: »Včasih nisem mogla opravljat vsakodnevne naloge, ker sem bila preveč čustveno utrujena.«

4.7 VPLIV NASILJA NA PRIHODNOST

Zanimalo me je tudi, ali imajo žrtve nasilja v družini kakšne razmisleke o prihodnosti. Zato sem jim postavila naslednji dve vprašanji: »Kako si predstavljate, da bo nasilje vplivalo na vašo prihodnost? Ali razmišljate o dolgoročnih posledicah za svoje zdravje, odnose in življenje nasploh?« Prva intervjuvanka je povedala, da ima namen prekiniti stike s sorojenci ob prihodu njenih otrok. Večno bo imela tesnobo in negativna pričakovanja do ljudi. A128: »Prekinila bom stike z bratom in sestro, ko bom imela otroke, ampak ne bom kazala s prsti in zbirala nekakšne zamere.« A131: »Mislim, da bom vedno anksiozna.« Druga intervjuvanka pa je povedala, da se je in se bo izogibala ljudem, ki imajo enako osebnost kot njen oče, ki je povzročitelj nasilja. Ima razmisleke o pridobitvi psihičnih težav, saj je po njenem mnenju bolj nagnjena k stresu. B150: »Izmikam se ljudem, ki so enake osebnosti kot moj oče.« B155: »Vem pa tudi, da sem zaradi situacije bolj nagnjena k stresu.« Medtem tretja intervjuvanka nima razmislekov za posledice na življenje in zdravje v prihodnosti. Ve samo, da bo imela večno zamero do očeta zaradi njegove izjave. C79: »Tudi do očeta bom vedno gojila neko zamero, saj so njegove izjave

bile neprimerne.» Četrta intervjuvanka pa je povedala, da je razčistila odnose s starši in naredila v življenju premik naprej. Ne obremenjuje se veliko s posledicami, saj so nepredvidljive. Ve pa, da ima lahko izkušnja nasilja v družini vpliv na čustvovanje pri otrocih in konflikte z ljudmi. D124: *»Ne razmišljam veliko o posledicah, saj nikoli ne veš, kdaj se lahko pojavijo.«* D128: *»Ko bo prišlo do konfliktov z ljudmi, bo nasilje vplivalo.«* Peta intervjuvanka pa je povedala, da je psihično močnejša za prihodnost in vidi njeno samostojnost kot prednost za prihodnost. Ima pa razmisleke o pravilnem ravnanju z otroki. E102: *»Vplival bo v smislu, da sem bolj psihično močna.«* E107: *»Imam pomisleke, ko pride do družine in otrok, saj bom imela dilemo, kako se do otrok obnašati.«* Zadnja intervjuvanka pa je poudarila, da se izogiba razmišljanju o posledicah, saj zanjo predstavlja to dodaten stres. Prizadeva si ne ponavljati napak staršev in ozaveščati njene otroke o primernem ravnanju pri nasilju. Tudi vzgoja otrok in odnosi z njimi ji predstavljajo neki dvom. F100: *»... ker bom jih zelo ozaveščala o nasilju in kako in kaj ravnati v primeru tega.«*

Med opravljanjem intervjujev sem opazila, da imajo nekatere udeleženke tudi strahove za prihodnost. Prvo intervjuvanko je strah občutkov, ki jih lahko doživlja, ko ne bo imela tako zapolnjenih dni. A130: *»... in me je strah, ko te možnosti ne bom imela, kaj bom takrat čutila.«* Druga intervjuvanka pa je govorila o njenem strahu, da bi zbolela za shizofrenijo zaradi stresa, ki ga je doživljala. Strah je je tudi poporodne depresije in ponavljanje napak očeta, ker po njenem mnenju hitro izgubi živce. B157: *»Skrbelo me je, da bi dobila shizofrenijo zaradi stresa.«* B158: *»Skrbi me poporodna depresija.«* Šesta intervjuvanka pa je govorila o strahu pred pridobitvijo obsesivno-kompulzivne motnje, ki jo je dobila njena mama kot posledico nasilja. Kot zgoraj omenjeno, je tudi to intervjuvanko strah pred poporodno depresijo, saj ji nobeden v družini ni izkazal ljubezni. F102: *»... čeprav me je strah, da bi lahko dobila obsesivno-kompulzivno motnjo, kot jo ima moja mama kot posledico nasilja.«* F103: *»Prav tako me je strah dobiti kakšno poporodno depresijo.«*

4.8 POMEN NEFORMALNIH IN FORMALNIH PODPOR IN POMOČI PRI PREŽIVETEM NASILJU

Zanimalo me je tudi, ali so ljudje pomagali intervjuvankam in če so, kakšna je bila ta podpora. Zato sem jim postavila naslednje vprašanje: *»Kako vam lahko ljudje v okolici pomagajo?«* Tukaj so odgovori raznoliki. Sprva sem se osredotočila na družinsko podporo, potem na podporo strokovnjakov, medvrstniško podporo in nazadnje na lastno podporo. Prva

intervjuvanka je omenila, da ji družina ni pomagala in ni ukrepala proti nasilju. Druga intervjuvanka je omenila, da je fantova družina vedela za nasilje in ni dobila podpore od njih. Peti intervjuvanki pa je širša družina ponudila pomoč. E77: *»Širša družina pa je vedno govorila, da je tam in mi lahko pomaga, ampak jih nikoli nisem želela obremenjevati.«* Pri podpori strokovnjakov pa je prva intervjuvanka povedala, da so učitelji v osnovni šoli odkrili znake nasilja in jo nagovarjali za iskanje pomoči. Tudi v gimnaziji so vedeli učitelji za nasilje in so iskali rešitev. A101: *»V gimnaziji pa mi je ena profesorica zagotovila, da sem potem šla v Ljubljano na gimnazijo, prej sem hodila drugam. To je bila njihova rešitev, da nisem živela doma.«* Sama je tudi poiskala pomoč strokovnjakinje, s katero je imela redna srečanja in se je tako osvobodila bremena. Strokovnjakinjo je našla s pomočjo Fakultete za socialno delo, saj študentom ponuja psihosocialno pomoč in podporo. Tudi druga intervjuvanka je kot prva si poiskala psihosocialno pomoč, ki jo ponuja fakulteta in se osvobodila bremena. B53: *»Sem šla po pomoč in sem s strokovnjakinjo imela redna srečanja.«* Četrta intervjuvanka pa je tudi kot prva intervjuvanka poudarila vednost učiteljic o nasilju v družini. Učiteljice so se z njo pogovarjale o nasilju in ji nudile pomoč pri razumevanju razveze in nasilja. D92: *»V šoli so učiteljice vedele, kakšna je situacija pri nas doma.«* Zadnja intervjuvanka pa je poudarila, da ji lahko ljudje pomagajo s pogovori in deljenjem informacij o ukrepanju v primerih nasilja v družini. Za medvrstniško podporo je imela prva intervjuvanka pomoč dveh prijateljic, prav tako pomoč nekdanjega partnerja. Zdaj pa ji nudi podporo ena prijateljica. A108: *»... ampak imam prijateljico L., ki mi nudi podporo in pomoč.«* Tudi drugi intervjuvanki nudi podporo njena prijateljica. Prav tako dobi podporo družbe, ki imajo podobne izkušnje kot ona ter podporo partnerja. B120: *»... ampak podporo pa mi nudi moja prijateljica K., ki mi vedno stoji ob strani.«* Tako tretja, četrta in peta intervjuvanka imajo podporo svojih prijateljic, s katerimi se lahko pogovarjajo in delijo svoje izkušnje. Peta intervjuvanka je prejela tudi pomoč od sodelavk, ki so prevzele nekatere družinske obveznosti, kot so prevozi. E80: *»Delale so vsakdanje stvari, ki jih po navadi pričakuješ od družine.«* Družina prijateljice je prav tako nudila podpora s prevozi. Kar bi rada še tukaj izpostavila, je lastna podpora intervjuvank, saj so si zaradi znanj, ki jih pridobimo na naši fakulteti, lahko same pomagale. C61: *»Drugače pa sem si sama sebi pomagala, saj veš faks nam veliko da.«* D98: *»Drugače mi je faks veliko pomagal, saj se tu veliko naučimo.«*

Čeprav moja raziskava ni osredotočena na izkušnje z intervencijo policije, se mi zdi pomembno omeniti dva primera, kjer policija ni ustrezno ukrepala. Prva intervjuvanka je povedala, da je policistka, ki je obravnavala njeno prijavo, poznala njenega brata, saj sta bila sošolca v osnovni

šoli, in je zaradi tega zavračala obravnavo primera. Čeprav je bila intervjuvanka mladoletna, ni prejela potrebne pomoči. A34: *»Zato je policistka rekla, da bomo rekli, da je prišlo do konflikta v družini in tega ne bomo uradno naredili.«* V drugem primeru je zadnja intervjuvanka poudarila težave s policijo, ki je dvomila o resničnosti dogajanja nasilja, saj je bil policist, odgovoren za obravnavo primera, prijatelj z njenim očetom. F12: *»Tudi prijatelje je imel na policiji, ki niso verjeli najini izkušnji.«*

4.9 VPLIV NASILJA NA RAZUMEVANJE NASILJA

Izkušnje z nasiljem lahko pomembno vplivajo na to, kako posameznik razume, interpretira in se odziva na nasilna dejanja v družbi in pri delu. Odgovori intervjuvank so bili podobni. Kar tri intervjuvanke so omenile, da prezirajo in nimajo tolerance do nasilja. F56: *»Tudi nasilje prej prepoznam in nimam tolerance do njega.«* Dve intervjuvanki pa sta omenili pomembnost ozaveščanja o nasilju nad ženskami. A82: *»Vem, da se nasilje dogaja in o tem moramo govoriti, tega ne smemo prekriti in se sramovati.«* Ena od intervjuvank je poudarila, kako ji lastne izkušnje omogočajo, da zdaj hitreje prepozna znake nasilja. E57: *»Zdaj imam drugačno mnenje do nasilja in ga tudi prej zaznam.«* Druga intervjuvanka je poudarila, da ji izkušnja daje veliko misliti, saj jo spodbuja k razmišljanju o vzrokih, ki stojijo za takšnim vedenjem. F60: *»Razmišljam veliko o tem, zakaj se nasilje dogaja, kaj koga požene, da naredi takšne grozne stvari.«*

5 RAZPRAVA

Z raziskavo sem pridobila informacije, ki prispevajo k razumevanju nasilja. Povzročitelji nasilja v družini so lahko moški ali ženske, vendar statistični podatki kažejo, da so moški pogosteje storilci fizičnega, psihičnega, ekonomskega in spolnega nasilja v družini (Statistični urad Republike Slovenije, 2022). Moja raziskava je razkrila, da sta bili v dveh primerih povzročiteljici nasilja v družini mami, medtem ko so v preostalih štirih primerih nasilje izvajali moški – brat, dedek in dvakrat oče. Podatki slovenske policije so prav tako zgovorni, saj kažejo, da policija letno obravnava več kot tisoč primerov kaznivih dejanj, ki vključujejo elemente nasilja v družini. Pri tem so povzročitelji teh dejanj v več kot 90 % moški, žrtve pa so pretežno ženske in otroci (Policija, 2022).

Vse intervjuvanke so doživljale tako fizično kot psihično nasilje. Večina intervjuvank je tudi navedla, da so bile v otroštvu posredne žrtve nasilja v družini, kar pomeni, da so bile prisotne, ko je en družinski član izvajal nasilje nad drugim družinskim članom. Nekatere intervjuvanke so poudarile, da so tudi doživljale ekonomsko nasilje, v dveh primerih je oče grozil z neplačevanjem preživnine ali položnic. Leta 2010 je bila izvedena nacionalna raziskava o pojavnosti nasilja v zasebni sferi in partnerskih odnosih, ki so jo izvedle profesorice Fakultete za socialno delo. Raziskava je razkrila, da je več kot polovica žensk (56,6 %) po dopolnjenem petnajstem letu starosti doživela vsaj eno obliko nasilja. Najpogosteje so bila žrtve psihičnega nasilja (49,3 %), sledijo fizično nasilje (23 %), ekonomsko nasilje (14,1 %), omejevanje gibanja (13,9 %) ter spolno nasilje (6,5 %) (Leskošek, Urek in Zaviršek, 2010, str. 27–30).

Domača okolja, kjer se dogaja nasilje, pogosto vključujejo otroke, ki so v nasilne situacije vpleteni bodisi neposredno bodisi posredno. Številni otroci so skupaj s svojimi materami žrtve nasilja s strani moškega člana družine, drugi trpijo zaradi nasilja obeh staršev ali skrbnikov, ali pa nasilje v družini zgolj opazujejo in slišijo. Ne glede na način vpletenosti ima izpostavljenost nasilju v družini negativen vpliv na njihov razvoj, kar je treba resno upoštevati in obravnavati (Kordič, 2007, str. 447). Intervjuvanke kot fizično nasilje, ki so ga same doživele, opisujejo klofute, praske na hrbtu ali kolenih zaradi nasilja, modrice ter padec v nezavest po udarcu v glavo. Ko pa poročajo o posrednem nasilju, kjer so bile prisotne ob nasilju, pa sta dve intervjuvanki omenili zlom, zvin in dušenje drugih družinskih članov s strani povzročitelja nasilja. Raziskave kažejo, da ženske pogosteje doživljajo težje oblike nasilja, ki se pogosto ponavljajo. Raziskave prav tako razkrivajo, da so posledice nasilja nad ženskami običajno resnejše kot pri moških. Na primer, kar 30 % žensk doživlja fizične poškodbe, kot so modrice,

praske, ureznine, opekline, zlomi kosti, splav ali poškodbe glave, notranjih organov ali genitalij, ki so posledica fizičnega ali spolnega nasilja. Dodatno, dvakrat več žensk (5,6 %) v primerjavi z moškimi (2,4 %) je izrazilo strah za svoje življenje zaradi doživljanja fizičnega ali spolnega nasilja (Statistični urad Republike Slovenije, 2022). Pod psihično nasilje pa omenjajo grožnje, žalitve, manipulacijo, izsiljevanje in zmerjanje. Doživljale so psihično nasilje, kot ga označuje Bučar (2004, str. 106) kot vsakršna dejanja, ki se na nezaželen in grob način dotaknejo človekove psihe. S psihičnim nasiljem posegamo v človekovo duševnost, psihično stabilnost in samozavest. Psihično nasilje predstavljajo grobe besede, žaljenje, zmerjanje, poniževanje, kričanje, prepiri, neupoštevanje, zavračanje, izsiljevanje in grožnje.

Dass-Brailsford (2007, str. 31–32) opisuje, da so čustvene, kognitivne, vedenjske in fizične reakcije običajni odzivi na travmatičen dogodek. Te reakcije niso nujno negativne, temveč predstavljajo normalen odziv na nenormalne okoliščine, ki jih je posameznik doživel. Intervjuvanke so poudarile, da so se soočale z občutki manjvrednosti in nemoči. Poudarile so tudi, da so pogosto doživljale temne misli, veliko žalosti in joka. Poleg tega so mnoge doživljale in še doživljajo tesnobo, nekatere pa tudi nezaupanje v ljudi, občutke osamljenosti, nočne more ter izražanje jeze skozi nasilno vedenje že v otroštvu. Prav tako so se pojavljali prebliski o nasilnih dogodkih, ki so jih doživele. Dass-Brailsford (2007, str. 31) opisuje različne čustvene reakcije, ki se lahko pojavijo po travmi, ki jo lahko povzroči nasilje v družini, kot so šok, anksioznost, panika, strah, osamljenost, brezup, nemoč, negotovost, groza, občutljivost, depresija, žalost in krivda. Tudi Selič (2006, str. 16–17) poudari podobne duševne posledice, saj meni, da otroci, katerih očetje so zlorabljali matere, imajo več čustvenih in vedenjskih težav, kot so tesnoba, depresivnost, slabši učni uspeh, nizek občutek lastne vrednosti, motnje spanja in zdravstvene težave. Ena intervjuvanka je poudarila, da se ni videla kot lepo in vredno osebo, kar lahko povežemo z zgoraj napisanimi posledicami. Iz vsega navedenega lahko sklepam, da nasilje v družini vpliva na duševno zdravje žrtev, pri čemer se posledice tega nasilja razlikujejo od osebe do osebe. Vsak posameznik lahko doživlja in se odziva na travmo na edinstven način.

Čeprav Selič (2006, str. 16–17) omeni kot posledico nasilja slabši učni uspeh, so rezultati moje raziskave pokazali drugače. V vseh primerih so udeleženke raziskave kljub nasilju v družini dosegle dober ali celo odličen učni uspeh. To je še posebej pomembno, saj so se soočale s težavami, kot so pomanjkanje koncentracije in oteženo učenje doma zaradi prisotnosti povzročiteljev oziroma povzročiteljic nasilja. Ena je izpostavila poznejšo oddajo magistrske

naloge zaradi občutkov depresije in črnih misli, ki so bili posledica nasilja dedka nad njo in ostalimi družinskimi člani.

Moja raziskava je dodatno potrdila, da nasilje v družini vpliva na slabšo socialno vključenost žrtev. Številne udeleženke so povedale, da se pogosto družijo izključno z osebami, ki so se soočile s podobnimi izkušnjami, in se izogibajo stikom z ljudmi, ki bi jih morda obsojali zaradi njihovih travmatičnih izkušenj. Ena izmed udeleženk je izrazila težave z integracijo v družbo in občutki tesnobe, ko se poskuša vključiti v družbo. Druga pa je opozorila na ovire pri komunikaciji in izražanju, ki jih doživlja v vsakodnevnih interakcijah.

Munc (2010, str. 361) opisuje posledice ekonomskega nasilja v življenju osebe, ki je bila v nasilnem odnosu, ki vključujejo življenje v pomanjkanju brez osnovnih življenjskih potrebščin in osebne finančne dolgove, ki otežujejo najem stanovanja ali pridobitev posojila. V svoji raziskavi sem ugotovila, da je ekonomsko nasilje vplivalo na to, da so nekatere žrtve morale iskati zatočišče v študentskih domovih ali se preseliti k partnerjem. Intervjuvanke so se znašle v situaciji, kjer so morale najti zaposlitev in se naučiti skromnosti. Velik poudarek je bil na upravljanju osebnih financ, saj so mnoge že pred polnoletnostjo skrbele za lastno preživetje, vključno s plačevanjem položnic, nakupom hrane in drugih osnovnih življenjskih potrebščin. Ena od intervjuvank je omenila selitev v neprofitno stanovanje in nošenje rabljenih oblačil, pri čemer je izpostavila ekonomsko odvisnost svoje mame od očeta in njegovo odklanjanje plačevanja preživitve. Druga udeleženka je povedala, da je bila finančno tako omejena, da si ni mogla privoščiti niti kave v šoli. Dodatno je še ena od udeleženk razkrila, kako je očetovo zavračanje plačila položnic negativno vplivalo na njeno finančno stabilnost. V raziskavi, ki jo je opravila Urek (2013, str. 90), so se kot prevladujoče oblike ekonomskega nasilja izkazale različne metode nadzora nad finančnimi sredstvi. Te vključujejo nadzor nad uporabo denarja in dostopom do denarja, izključno lastništvo nad skupnim premoženjem ter odvzemanje vsega denarja žrtvi. Anketirane osebe so poročale tudi o neplačevanju preživitve, preprečevanju ali prepovedi zaposlitve, izkoriščanju žensk za kritje stroškov in poskusih izselitve partnerke iz stanovanja. V moji raziskavi so nekatere udeleženke poudarile zadrževanje mame do dela zaradi ljubosumja in želje po nadzoru s strani nasilneža. Omenile so tudi selitve, ki so bile posledica izsiljevanja pri podpisu lastniških dokumentov stanovanja, ter težave z izplačevanjem preživitve.

Nasilje v družini je pojav, ki globoko zaznamuje medosebne odnose žrtev in za sabo pusti boleče posledice. Iz pogovorov z več intervjuvankami je bilo razvidno, da so mnoge med njimi po izkušnji nasilja zmanjšale ali celo popolnoma prekinile stike z osebami, ki so nasilje

povzročale. Pogosto so izrazile tudi jezo in zamero do drugih članov družine, ki so ostali pasivni in niso ukrepali proti nasilju. Ena izmed intervjuvank je delila žalostno izkušnjo, kako je bila izključena iz družinskih srečanj, kar je pomenilo, da je med prazniki ostala osamljena, medtem ko so ostali člani družine praznovali brez nje. Druga je povedala o svojem odporu do sester, ki nasilja niso izkusile, kar je povzročilo odmik med njimi. Še ena izmed sogovornic je opisala, kako se je njena starejša polsestra umaknila in prenehala vzdrževati stike z njo ter kako je ločitev in prijava nasilja privedla do prekinitve nedeljskih kosil pri starih starših, ki so bila dolgoletna tradicija njihove družine. Posebej pretresljiva je bila izkušnja intervjuvanke, ki je povedala, kako so se po njeni prijavi nasilja policiji stiki s sorodniki zmanjšali, saj so jo nekateri družinski člani zaradi tega diskriminirali.

V kontekstu prijateljskih odnosov so intervjuvanke opisale, kako jih je izkušnja nasilja vodila k iskanju družbe, ki ponuja razumevanje in neobsojanje. Večina se je znašla v krogu ljudi, ki so se soočali s podobnimi težavami, ali pa so izbrali prijatelje, ki so bili sposobni ponuditi podporo brez sodbe. Vendar pa je ena izmed njih izrazila, da zaradi preteklih travm ohranja določeno distanco do svojih prijateljev, kar kaže na previdnost v medosebnih povezavah, ki je pogosto posledica nasilnih izkušenj. Kar se tiče partnerskih odnosov, so intervjuvanke razkrile, da so se številne med njimi soočale s prepiri s partnerji, ki izvirajo iz izkušnje, povezane z doživetim nasiljem. Pogosto so se nekatere soočale s dvomom do trajnosti romantičnih razmerij, nekatere pa so omenile težave v komunikaciji, kot so umikanje v tišino, kričanje ali ignoriranje partnerja. Te strategije so pogosto nezavedno prevzete iz nasilnih vzorcev, s katerimi so bile intervjuvanke soočene v preteklosti. Te izkušnje govorijo o globokem in dolgotrajnem vplivu, ki ga ima družinsko nasilje ne samo na neposredno počutje žrtev, ampak tudi na njihove širše družinske in socialne vezi.

Glede na to, kako se intervjuvanke počutijo do nasilja po njihovih izkušnjah z družinskim nasiljem, so izrazile jasno in nedvoumno ničelno toleranco do katere koli oblike nasilja. Te izkušnje so jih oblikovale v pozorne posameznike, ki so sposobni hitreje zaznati znake nasilnega vedenja. To jim omogoča, da pravočasno prepoznajo in se odzovejo na situacije, ki bi lahko prerasle v nasilje. Ena od intervjuvank je poudarila, da je njena pretekla izkušnja z nasiljem pripomogla k večji odpornosti proti manipulativnemu vedenju. To kaže, kako lahko pretekle izkušnje, čeprav travmatične, prispevajo k osebni rasti. Druga intervjuvanka je poudarila, da se je njen pogled na svet temeljito spremenil. Zdaj več razmišlja o širših vzrokih in motivih, ki lahko privedejo do nasilnih dejanj.

V svoji raziskavi sem našla prednosti in slabosti svojega zaključnega dela. Metodologija, ki sem jo uporabila, se mi zdi ustrezna, saj mi je omogočila zbiranje ključnih podatkov. Podatke sem pridobivala z metodo spraševanja, pri čemer sem uporabila delno standardizirano vodilo za intervju. Ta pristop mi je omogočil pridobivanje subjektivnih odgovorov od intervjuvank, ki so tako lahko izrazile svoje resnične občutke in doživljanja. Med intervjuji sem imela možnost usmerjati pogovor, kar je prispevalo k razjasnitvi morebitnih nesporazumov. Intervjuje sem izvedla v okoljih, ki so si jih izbrale same intervjuvanke, kar je vključevalo tudi možnost opravljanja intervjujev prek aplikacije Zoom. Tako prilagajanje je intervjuvankam zagotovilo večje udobje, jaz pa sem skrbela za ustvarjanje varnega in podpornega prostora, kjer so se lahko počutile sprejete in neobsojane. V primeru, da bi raziskavo izvajala znova, bi posvetila večjo pozornost merskemu instrumentu, ki je bil uporabljen za vodenje intervjujev. Ugotovila sem namreč, da bi nekatera vprašanja lahko nenamerno usmerjala odgovore intervjuvank, kar pomeni, da bi lahko bili odgovori manj predvidljivi.

6 SKLEPI

Nasilje v družini zajema različne oblike, ki se med seboj v večini primerov prepletajo. Vse intervjuvanke so navajale, da so doživljale tako psihično kot fizično nasilje. Prav tako je večina študentk poudarila, da so v otroštvu bile posredna žrtev nasilja v družini. Po Zakonu o preprečevanju nasilja v družini (2008) pa je tudi otrok žrtev nasilja, čeprav ni neposredno izpostavljen nasilnim dejanjem, ampak je prisoten pri izvajanju nasilja nad drugim družinskim članom.

Kljub raznolikim oblikam nasilja imajo vse oblike enako uničujoče posledice. Pogosto govorimo samo o telesnih poškodbah, ki jih doživijo žrtve nasilja, vendar je pomembno vedeti, da so duševne težave kot posledica pri žrtvah lahko še pogostejše in resne. Posledice za duševno zdravje vključujejo anksioznost, občutke nemoči ter občutke manjvrednosti.

Izpostavljenost nasilju v družini lahko negativno vpliva na akademske izkušnje študentk. Težave s koncentracijo, zmanjšana motivacija za študij, težave z učenjem doma so pogoste težave, s katerimi se študentke soočajo.

Študentke, ki imajo izkušnjo nasilja v družini, se soočajo z izzivi pri vzpostavljanju zdravih medosebnih odnosov. Socialna anksioznost, težave z zaupanjem v ljudi ter introvertiranost lahko zaznamujejo njihovo socialno interakcijo. Študentke pogosto iščejo oporo in razumevanje v skupinah ljudi, ki so preživeli podobne travme in izkušnje. V takšnih skupnostih najdejo prostor za deljenje svoje izkušnje, solidarnost in medsebojno pomoč, ki jim pomagajo pri procesu okrevanja. Zaradi strahu pred nesporazumi in obsojanjem okolice se te študentke raje distancirajo od družbe, za katero menijo, da njihove osebne izkušnje ne bodo sprejete ali razumljene.

Potreba po podpori je ključnega pomena za preživele nasilja v družini. Univerza v Ljubljani ima pomembno vlogo pri zagotavljanju podpore in pomoči študentov ter študentk vseh obstoječih fakultet, saj ponuja psihosocialno pomoč, ki je brezplačna. Medvrstniška podpora je prav tako izrazitega pomena za študentke, saj jim ponuja varen prostor, kjer dobijo laično podporo od svojih vrstnikov. Partner, ki se zaveda in spoštuje pretekle izkušnje, lahko postane temelj za razvoj zaupanja in intimnost. Ta oblika partnerske podpore lahko služi kot ključni vir moči in stabilnosti, saj ponuja varno zavetje za izražanje občutkov, strahov in upanj.

Naloga policije je, da zaščiti žrtve nasilja, vendar sem ugotovila, da večkrat ne opravljajo dovolj dobro svojega dela, saj žrtve ne obravnavajo po zakonu predpisanih navodilih in so tako le-te nepravilno obravnavane.

Izkušnja nasilja v družini lahko globoko vpliva na finančno stabilnost preživelih, še posebej v obdobju šolanja, ko so dijakinje in študentke pogosto finančno odvisne od svojih družin. To oteži pridobivanje šolskih potrebščin, hrane in drugih osnovnih življenjskih potreb. Kljub tem težavam pa lahko ta situacija hkrati služi kot spodbuda za razvoj večje finančne samostojnosti in spretnosti za upravljanje z denarjem, kar predstavlja pomembno veščino za njihovo prihodnost in življenje.

Nasilje pusti za sabo zaznamovane strahove in razmisleke pri preživelih. Študentke navajajo strahove, da bi nevede ponavljale nasilne vzorce vedenja, s katerimi so se v otroštvu soočale, ali da ne bi bile sposobne zagotoviti zdravega in spodbudnega domačega okolja za svoje otroke. Dodatno jih skrbi, da bi pretekle travme vplivale na njihovo duševno zdravje in predstavljale ovire v vsakdanjem življenju.

7 PREDLOGI

Zapisala sem nekaj predlogov, ki sem jih tekom svoje raziskave prepoznala in menim, da bi njihova uresničitve pripomogla k napredkom na področju nasilja v družini:

- organizacija podporne skupine na Fakulteti za socialno delo, kjer lahko študentke, ki so bile žrtev nasilja v družini, delijo svoje izkušnje;
- ključnega pomena je ozaveščanje o nasilju v družini, njegovih posledicah in razpoložljivih virih moči, kar lahko storimo s seminarji, obveznimi predavanji ter končnim izpitom na vseh fakultetah in šolah v Sloveniji;
- kakovostnejše promoviranje psihosocialne pomoči, ki jo ponuja Fakulteta za socialno delo za vse študentke in študente, ki se soočajo z raznolikimi težavami;
- uvajanje programov izobraževanj o nasilju v družini, prepoznavanju znakov nasilja ter nenasilni komunikaciji v šolski kurikulum v osnovnih šolah;
- usposabljanje učiteljev in profesorjev v vzgojno-izobraževalnih zavodih o nasilju v družini ter njegovem ukrepanju;
- razvoj mobilne aplikacije ali spletne strani, kjer bi vse informacije o nasilju, nasilju v družini, ukrepih in prepoznavnih znakih bile na voljo na enem mestu;
- zagotavljanje, da policisti, ki so zadolženi za obravnavo primera, nimajo nobenih osebnih ali profesionalnih vezi s povzročiteljem ali žrtvijo, saj je ključnega pomena, da se zagotovi poštena in zakonito vodena obravnava;
- izobraževanja za zdravstvene delavce, ki se lahko srečajo z žrtvami nasilja v družini, z namenom izboljšana prepoznavanja znakov fizičnega nasilja in pravilnega odzivanja nanj;
- ključnega pomena bi tudi bilo sporočanje pozitivnih zgodb prek interneta, televizije in tudi radijskega sprejemnika, kjer ženske najdejo pomoč in jim ljudje ter strokovnjaki verjamejo.

8 LITERATURA

Aničić, K., Hrovat Svetičič, T., Hrovat, T., & Sušnik, A. (2015). *Nasilje nad otroki: Strokovne smernice za delo z otroki, ki doživljajo zanemarjanje in/ali nasilje*. Ljubljana: Društvo za nenasilno komunikacijo.

Bašič, K. (2001). Nasilje v družini – nasilje nad žensko kot varnostni problem. V: M. Pagon (ur.), *Dnevi varstvoslovja* (str. 187–197). Ljubljana: Visoka policijsko-varnostna šola.

Bučar Ručman, A. (2004). *Nasilje in mladi*. Novo mesto: Klub mladinski kulturni center.

Čačinovič Vogrinčič, G. (2008). *Socialno delo z družino*. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo.

Čačinovič Vogrinčič, G. (1998). *Psihologija družine: prispevek k razvidnosti družinske skupine*. Ljubljana: Znanstveno in publicistično središče.

Društvo za nenasilno komunikacijo. (b. d.). *Kaj je nasilje*. Pridobljeno 27. 10. 2023 s <https://www.drustvo-dnk.si/o-nasilju/kaj-je-nasilje.html>

Družinski zakonik (2017), Uradni list RS, št. 15/17, 21/18 – ZNOrg, 22/19, 67/19 – ZMatR-C, 200/20 – ZOOMTVI, 94/22 – odl. US, 94/22 – odl. US in 5/23. Pridobljeno 24. 10. 2023 s <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO7556>

Dass Brailsford, P. (2007). *A practical approach to trauma: Empowering Interventions*. London: Sage publications.

Gradišnik, A. (2008) *Družinsko nasilje in izrek prepovedi približevanja določenemu kraju ali osebi v letih 2004 in 2005*. Slovenski dnevi varstvoslovja. Zbornik prispevkov. Maribor: Fakultete za varnostne vede. Pridobljeno 3. 11. 2023 na <https://www.fvv.um.si/dv2008/zbornik/clanki/Gradisnik.pdf>

Floyd, K., Mikkelsen, A., & Judd, J. (2006). *Defining the Family Through Relationships*. The Family Communication Sourcebook. Thousand Oaks, London, New Delhi: SAGE Publications.

Filipčič, K. (2000). Miti o nasilju v družini. *Revija za kriminalistiko in kriminologijo*, 51(3), 197–206.

Filipčič, K. (2008). *Zakon o preprečevanju nasilja v družini z uvodnimi pojasnili*. Ljubljana: GV založba.

Filipčič, K. (2002). *Nasilje v družini*. Ljubljana: Bonex.

Kazenski zakonik (2012), Uradni list RS, 50/12 –, 6/16 – popr., 54/15, 38/16, 27/17, 23/20, 91/20, 95/21, 186/21, 105/22 – ZZNŠPP in 16/23. Pridobljeno 24. 10. 2023 s <http://pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO5050>

Kordič, B. (2007). Etiologija, dinamika in posledice nasilja v družini. *Socialna pedagogika*, 11(4), 429–452.

Leskošek, V., Urek, M., & Zaviršek, D. (2010). *Nacionalna raziskava o nasilju v zasebni sferi in v partnerskih odnosih* (Zaključno poročilo). Ljubljana: Inštitut za kriminologijo pri Pravni fakulteti.

Ministrstvo za delo, družino, socialno zadeve in enake možnosti. (2022). *Problematika nasilja v družini*. Pridobljeno 27. 10. 2023 s <https://www.gov.si/podrocja/druzina-otroci-in-zakonska-zveza/problematika-nasilja-v-druzini/>

Musek, J. (1995). *Ljubezen, družina, vrednote*. Ljubljana: Educy.

Mešl, N. (2008). *Razvijanje in uporaba znanja v socialnem delu z družino: Procesi soustvarjanja teoretskega znanja v praksi*. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo.

Munc, M. (2010). *Nemoč nasilja*. Maribor: De Vesta.

Mesec, B. (2009). *Metodologija raziskovanja v socialnem delu I: Načrtovanje raziskave*. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo.

Nuñez, C. (2014). *16 myths surrounding violence against girls and women*. Pridobljeno 6. 5. 2024 s <https://www.globalcitizen.org/en/content/16-myths-surrounding-violence-against-women-girls/>

Obran, N. (2014). *Nasilje nad ženskami – prav(n)e poti v varno življenje žensk in otrok*. Praktični vodnik po sodnih in upravnih postopkih. Ljubljana: Društvo za nenasilno komunikacijo.

Policija (2022). *Letno poročilo o delu policije*. Pridobljeno 29. 4. 2024 s <https://www.policija.si/images/stories/Statistika/LetnaPorocila/PDF/LetnoPorocilo2022.pdf>

POND (b. d.). *Dinamika nasilja v družini*. Pridobljeno 3. 11. 2024 s <https://www.prepoznajnasilje.si/nasilje-v-druzini/dinamika-nasilja-v-druzini>

Rus Makovec, M. (2004). Družina in nasilje. V: P. Selič (ur.), *Posebno poročilo: Nasilje v družini – poti do rešitev* (str. 32–26). Ljubljana: Varuh človekovih pravic. Pridobljeno

3. 11. 2023 s https://www.varuh-rs.si/fileadmin/user_upload/pdf/posebna_porocila/pp-nasilje-junij2004.vsebina.pdf

Renner, T., Sedmak, M., Švab, A., & Urek, M. (2006). *Družine in družinsko življenje v Sloveniji*. Koper: Annales.

Resolucija o temeljnih oblikovanju družinske politike v Republiki Sloveniji (1993), Uradni list RS, 40/93. Pridobljeno 24. 10. 2023 s <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=RESO13>

Statistični urad Republike Slovenije (2011). *Opredelitev družine*. Pridobljeno 24. 10. 2023 s https://www.stat.si/popis2011/MP_GD.aspx

Statistični urad Republike Slovenije (2022). *Osebnost v zasebnem okolju*. Pridobljeno 29. 4. 2024 s <https://www.stat.si/StatWeb/News/Index/10159>

Slapnik, M. (2012). *Socialno delo, opredelitev družine in novi Družinski zakonik* (Diplomsko delo). Fakulteta za socialno delo, Ljubljana.

Selinšek, L. (2009). Nasilje v družini: razmerje med prekrškom in kaznivim dejanjem. *Pravna praksa, časopis za pravna vprašanja*, 18(3–4), 19–21.

Selič Zupančič P. (2006). Pravica ne biti žrtev. V: *Zloraba in nasilje v družini in družbi* (str. 9–91). Ljubljana: Inštitut za sodno medicino Medicinske fakultete.

Stanko, E. (2003). *The Meanings of Violence*. London, New York: Routledge.

Ule, M., & Kuhar M. (2003). *Mladi, družina, starševstvo: Spremenjena razmerja zasebnosti in družinskega življenja*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.

Ule, M. (1995). Vsakdanji svet družine. V: T. Renner, V. Potočnik & V. Kozmik (ur.), *Družine: različne – enakopravne* (str. 127–138). Ljubljana: Vitrum.

Urek, M. (2013). Nasilje nad ženskami v partnerskih odnosih in v zasebni sferi v Sloveniji. V: V. Leskošek, M. Antić Gaber, I. Selišnik, K. Filipčič, M. Urek, K. Matko, D. Zaviršek, M. Sedmak, & A. Kralj, (ur). *Nasilje nad ženskami v Sloveniji* (str. 71–100). Maribor: Založba Aristej.

Ustava Republike Slovenije (1991), Uradni list RS, 33/91-I, 42/97, 66/2000, 24/03, 69/04, 68/06, 47/13, 75/16 in 92/2. Pridobljeno 24. 10. 2023 s <https://www.us-rs.si/pravna-podlaga/ustava/>

Zakon o preprečevanju nasilja v družini (2008), Uradni list RS, 16/08, 68/16, 54/17 – ZSV-H
in 196/21–ZDOsk. Pridobljeno 24. 10. 2023 s
<http://pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO5084>

Zakon o nalogah in pooblastilih policije (2013), Uradni list RS, 15/13, 23/15 – popr., 10/17,
46/19 – odl. US, 47/19 in 153/21 – odl. US. Pridobljeno 24. 10. 2023 s
<http://pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO6314>

Zaviršek, D. (2005). Vloga služb socialnega varstva pri obravnavi nasilja nad ženskami in
otroki. *Javna uprava*, 41(23), 553-572.

9 PRILOGE

Priloga 1: Vodilo za intervju

Partnerstvo in nasilje

- Kdo je do vas povzročal nasilje? Je bilo povzročiteljev več in v različnih razmerjih?
- Koliko časa je trajalo nasilje in ali ga še vedno doživljate?
- Ali razmišljate o tem, da bi nasilju naredili konec in če ste, kakšni so bili odzivi?
- Če še živite v nasilju, kaj so ovire, da ne zapustite tega odnosa? Ste že poskušali oditi?

Vrste doživetega nasilja in poškodbe

- Kakšno nasilje doživljate/ste doživljali?
- Kakšne izkušnje ste imeli v zvezi s poškodbami, ki bi lahko bile posledice fizičnega nasilja?
- Kakšne so bile posledice nasilje, ste bili kdaj poškodovani? Ste iskali kdaj zdravstveno pomoč?

Vpliv nasilja na počutje in čustva, duševno zdravje

- Kakšna čustva trenutno doživljate ali ste jih doživljali zaradi nasilja v družini?
- Kako nasilje vpliva na vašo samopodobo?
- Kako nasilje vpliva na vaše odnose z drugimi, vključno s prijatelji in družinskimi člani?
- Ali ste se umaknili iz družbe zaradi strahu ali sramu?
- Kako nasilje vpliva na vaše misli in občutke?
- Kako bi opisali psihološke posledice nasilja, se te kažejo pri vas?

Vpliv nasilja na stike, delo in šolo

- Kako vam lahko ljudje v okolici pomagajo?
- Ali se težko osredotočate na delo ali šolo zaradi nasilja?
- Ste zaradi nasilja izgubili delo ali imate finančne težave?
- Ali nasilje vpliva na vašo finančno stabilnost?
- Kako nasilje vpliva na vašo sposobnost opravljanja vsakodnevnih nalog?

Zaključek – prihodnost

- Kako si predstavljate, da bo nasilje vplivalo na vašo prihodnost?
- Na kakšen način mislite, da bo nasilje vplivalo na dolgoročne posledice za vaše zdravje, odnose in življenje nasploh?

Priloga 2: Intervju A

1. Kdo je do vas povzročal nasilje? Je bilo povzročiteljev več in v različnih razmerjih?

Nasilje je izvajal brat (A1). Bilo pa je ekonomsko (A2), psihično nasilje (A3) in fizično nasilje (A4). Povzročitelj nasilja je vedno bil samo moj brat (A5).

2. Koliko časa je trajalo nasilje in ali ga še vedno doživljate?

Nasilje še vedno doživljam (A6), začelo se je v mojem otroštvu (A7).

3. Ali razmišljate o tem, da bi nasilju naredili konec in če ste, kakšni so bili odzivi?

Domači se zelo trudijo, da bi jaz drugače verjela in gledala na te zadeve (A8). Da bi bila mišljenja, da je nasilje v redu in se vsepovsod dogaja (A9). Zaradi tega sem v preteklosti in tudi zdaj dvomila o tem (A10). Zato nisem prijavila policiji, ker me je mami prepričala, da ne (A11). Zdaj sem se tako odselila (A12) in imam minimalne stike s povzročiteljem nasilja (A13).

4. Če ste ga že prekinili, ali se je nasilje ustavilo ali še doživljate kako obliko nasilja s strani povzročitelja?

Zdaj sem se tako odselila (A14) in imam minimalne stike s povzročiteljem nasilja (A15). Še vedno pa doživljam psihično nasilje, ko sem v njegovi bližini (A16), prav tako tudi fizično (A17).

5. Kakšno nasilje doživljate/ ste doživljali?

Sama situacija je zelo kompleksna (A18). Moj brat pa je tudi od majhnega delal na kmetiji in so se odločili, da bo on dobil kmetijo in zdaj mora meni na kmetiji, omogočiti stanovanje (A19). Ekonomsko nasilje je zdaj zato, ker brat živi v tem stanovanju že tri leta, vendar je to stanovanje name napisano (A20). V uradni zemljiški knjigi pa je napisano, da sem jaz lastnica, on kot lastnik, pa me zdaj izsiljuje, da dokumenta ne bo podpisal (A21). S tega stanovanja me želi vreči ven in tudi tako je naredil, da sem se odselila za stalno (A22). V študentski dom sicer (A23). Brat tudi ekonomsko ne pomaga staršema, tako kot sva se dogovorila (A24). Brat tudi grozi, da se bo ustrelil v čelo, hude grožnje, žalitve (A25). Enkrat mi je vrgel kozarec v glavo in mi je kri tekla (A26). Zdaj poleti pa je stol vame vrgel in se je stol zlomil (A27).

6. Kakšne izkušnje ste imeli v zvezi s poškodbami, ki bi lahko bile posledice fizičnega nasilja? Ste iskali kdaj zdravstveno pomoč?

Imela sem modrice (A28). Ko je vame vrgel stol, sem imela v predelu, kjer me je stol zadel, vse rdeče, nato črno (A29). V primeru, ko mi je v glavo vrgel kozarec za pivo, sem močno krvavela iz glave in sem v nezavest padla (A30). Takrat so klicali policijo in je moja mami rekla, da sem po stopnicah padla (A31). Takrat sem bila tudi mladoletna (A32) in policaji so mojega brata poznali, ker je bila policajka sošolka od mojega brata v osnovni šoli (A33). Zato je policistka rekla, da bomo rekli, da je prišlo do konflikta v družini in tega ne bomo uradno naredili (A34). Bila sem mladoletna in mi niso pomagali (A35). Ko sem bila pa mlajša, pa mi je prst na nogi zlomil, saj me je z vso silo po tleh vrgel (A36). Na koncu sem dobila mavec za prst (A37). Situacija pa je bila sumljiva, zato je mami zdravniku rekla, da sem padla po stopnicah (A38).

7. Kakšna čustva trenutno doživljate ali ste jih doživljali zaradi nasilja v družini?

Ne zaupam v ljudi (A39). Ne bi rekla, da imam depresijo, ampak imam občasne občutke depresije (A40), osamljenosti (A41), ničvrednosti (A42). Velikokrat imam stisko in jokam (A43). Imam dneve, ko se počutim nemočno (A44). Zelo mešane občutke imam zdaj z mami in atijem, ker me nobeden ni zaščitil (A45). Moj ati je prevzel veliko odgovornosti (A46), mami pa, če želim o tem govoriti, krivdo prevali name (A47). Čeprav ona ve, da jaz nisem kriva (A48). Zaradi tega se jaz včasih ne počutim v redu (A49). Sem predelala določene stvari in razumem, da se oni ne bodo nikoli spremenili (A50). Niti nimajo želje, da bi se spremenili (A51) in edino, kaj lahko naredim, je, da sama sebe spremenim ter poskrbim zase (A52). Tudi minimalni stiki mi pomagajo (A53). Zdaj samo s starši govorim in še to, kolikor je nujno (A54).

8. Kako nasilje vpliva na vašo samopodobo?

Dvomim vase (A55). Čeprav jaz sem zelo prepričana v to, kaj ni v redu in me ne morejo prepričati drugače (A56). Domači se zelo trudijo, da bi jaz drugače verjela in gledala na te zadeve (A57). Da bi bila mišljenja, da je nasilje v redu in se vsepovsod dogaja (A58). Zaradi tega sem v preteklosti in tudi zdaj dvomila o tem (A59). Nekakšen strah je v meni, zelo me je strah (A60).

9. Kako nasilje vpliva na vaše odnose z drugimi, vključno s prijatelji in družinskimi člani?

Zelo je veliko breme (A61). Drugačno družino imam, ampak jaz sem se družila s takšnimi ljudmi, ki so tudi imeli drugačne družine (A62). Vedno, ko se povežem z drugimi, ugotovim, da imajo kakšne težave (A63). Moj brat je bil samo do mene neprijazen, samo mene sovraži, druge ne (A64). Zamere so (A65). Če za mami reče, ne morem ji oprostiti, zamerila sem ji in počutim se, kot da me je izdala (A66). Sestra je čisto odstranjena iz situacije, ampak ona me tudi ne mara, tako kot brat in razlog za to je, da sem imela stike z očetom (A67). Oče je bil do njiju zelo slab, saj do mene tudi, ampak se je potem spremenil (A68). Tudi partnerka od brata je proti meni in nimam dobrega odnosa z njo (A69). Spoznala sta se na rojstnem dnevu, kjer me je ta partnerka prijela za mednožje in jaz sem bila komaj 14 let stara (A70). Preden je brat imel to partnerko, sva bila zelo povezana, imel je težave z agresijo, ampak sva kljub temu bila povezana (A71). Partnerka od brata je celotno družino ločila in odločila se je, da jaz nisem več v tej enačbi (A72). Kasneje nisem bila povabljen na nobena srečanja, nobene rojstne dneve, noben praznik (A73).

Za praznik so oni jedli kosilo, jaz pa nisem mogla biti zraven in sem mogla sama v sobi sedeti (A74). Na partnerja pa vpliva tako, da jaz nočem domov iti in atiju sem obljubila, da ga bom vozila zdravniku, psihično zdaj ne zmorem, zato dela to moj partner (A75). Tudi psihično mi je težko priti domov, ker sem popolnoma izločena (A76). Zato partnerja prosim, da opravi stvari namesto mene in on tega ne želi, zato se tudi o tem kregava (A77).

10. Ali ste se umaknili iz družbe zaradi strahu ali sramu?

Vedela sem, da nisem bila jaz tega kriva (A78). Moj ati je nekoč izvajal nasilje nad ostalimi člani družine, ne nad mano, bila sem posredna žrtev, ko sem bila majhna (A79). Vsi, kjer živim, vedo, da je moj ata agresiven (A80). Veliko je izzival policijo, ji grozil, vendar me tega ni sram (A81). Vem, da se nasilje dogaja in o tem moramo govoriti, tega ne smemo prekriti in se sramovati (A82). V svoji poti okrevanja sem tam, kjer moram biti in se zavedam, da nisem jaz kriva, zato ne čutim sramu (A83).

11. Kako nasilje vpliva na vaše misli in občutke?

Bolj občutljiva sem na vse (A84). Tudi prej opazim nasilje in zelo pozorna sem na nasilje (A85). Preziram in obsojam tudi nasilje (A86). Veliko razmišljam, vsako dejanje osebe »overthinkam« (A87).

12. Kako bi opisali psihološke posledice nasilja, se te kažejo pri vas?

Imam pa tesnobo (A88). Strah me je (A89), neupravičene strahove imam (A90). Za vsako stvar me je strah, panika in to se je mogoče drugam razširil, ki še jaz ne vem (A91). Zdaj, ko je preplah zaradi posilstev, me je mogoče bolj strah, ker mislim, da če človek, ki bi me naj imel rad izvaja nasilje nad mano, kaj šele oseba, ki me ne pozna (A92). Veliko se tudi jokam in sem žalostna (A93).

13. Kako vam lahko ljudje v okolici pomagajo?

Družina od bratove partnerke je vedela za nasilje in nič niso naredili (A94). Raje so spraševali, če delam faks in če si sama hrano kupujem (A95). To še me bolj v stisko spravlja (A96). Z družino od partnerja pa nimava oba stikov, saj je tudi on doživljal nasilje, tako, da oni niso vedeli za mojo situacijo (A97). Ljudje ne želijo pomagati (A98). V osnovni šoli so opazili, da je mogoče nasilje in so me nagovarjali, da bi šla po pomoč, vendar nisem tega želela (A99). Tam je opazila nasilje profesorica kemije in se je z mano pogovarjala ter me usmerjala, če bi kam šla (A100). V gimnaziji pa mi je ena profesorica zagotovila, da sem potem šla v Ljubljano na gimnazijo, prej sem hodila drugam. To je bila njihova rešitev, da nisem živela doma (A101). Na fakulteti pa sem sama šla po pomoč in podporo, ki jo ponuja fakulteta (A102). Tam je bila psihologinja in ko se je stanje poslabšalo, sem šla k njej in skupaj sva jokali (A103). Sem imela in še imam dostop do podpornih mrež, ki so mi pomagale (A104). Prej sem imela dve prijateljici in sta mi takrat zelo pomagali (A105), pa tudi prejšnji fant, ki sem ga imela, mi je pomagal, saj sem bila z njim v najbolj ranljivih letih (A106). Zdaj nimam atija in mame, ki bi mi pomagala (A107), ampak imam prijateljico L., ki mi nudi podporo in pomoč (A108). Včasih pa sem bila tudi sama in si sama sebi pomagala (A109). Strokovnjaki so mi tudi pomagali, vendar sem jaz morala iti do njih (A110). Drugače je, če dobiš pomoč in slišiš stvari iz ust drugih, takrat komaj dojameš in začneš verjeti, kljub temu da si ti to prej vedel (A111).

14. Ali se težko osredotočate na delo ali šolo zaradi nasilja?

Ja, npr. za praznike doma decembra, ko sem bila doma, me je zelo bolelo, ko sem bila izločena od vseh dejavnosti (A112). Takrat za božič, novo leto, ko se mam največ za učiti, ker prihaja izpitno obdobje, nič ne naredim, zaradi te bolečine (A113). Ko je kakšen prepir, naslednji dan to vpliva name in je kar vidno ter se za daljše obdobje to kaže (A114).

15. Ali nasilje vpliva na vašo finančno stabilnost?

Ja, nasilje je vplivalo na mojo finančno stabilnost (A115). Morala sem se preseliti in zdaj živim v študentskem domu (A116). Delati morem petke, sobote in nedelje do enajstih zvečer (A117). Paziti morem na finance, ampak to zame ni velik problem, ker ne kupujem več dragih stvari (A118). Sem kar skromna zdaj (A119). Sama se moram preživljati in skrbeti zase (A120).

16. Ste zaradi nasilja izgubili delo ali imate finančne težave?

Zaradi nasilja nisem izgubila dela (A121). Nasilje pa je vplivalo na mojo finančno stabilnost, saj se zdaj morem sama preživljati in moram bolje gledati na denar (A122). Poiskati sem si tudi morala službo (A123).

17. Kako nasilje vpliva na vašo sposobnost opravljanja vsakodnevnih nalog?

Mislim, da si zelo veliko stvari nalagam (A124) in da sem preveč preobremenjena z vsemi stvarmi, ki jih delam, tudi dodatno (A125). Verjetno zato, ker si čas poskušam čim bolj zapolniti, da o situaciji ne razmišljam, se ne ukvarjam toliko s tem (A126). Tudi sem včasih kam zamudila zaradi nasilja in počutja (A127).

18. Kako si predstavljate, da bo nasilje vplivalo na vašo prihodnost?

Prekinila bom stike z bratom in sestro, ko bom imela otroke, ampak ne bom kazala s prsti in zbirala nekakšne zamere (A128).

19. Na kakšen način mislite, da bo nasilje vplivalo na dolgoročne posledice za vaše zdravje, odnose in življenje nasploh?

Zdaj si vedno zapolnim dneve, tako da ne rabim veliko razmišljati o tem, kaj se dogaja (A129) in me je strah, ko te možnosti ne bom imela, kaj bom takrat čutila (A130). Mislim, da bom vedno anksiozna (A131) in pričakovala najslabše stvari od drugih (A132).

Priloga 3: Intervju B

1. Kdo je do vas povzročal nasilje? Je bilo povzročiteljev več in v različnih razmerjih?

Povzročitelj nasilja je bil oče (B1) in izvajal je fizično nasilje (B2). Odvisno, kako kategoriziraš, menim, da je delno tudi psihično (B3). Bilo je veliko pritiska pri vzdrževanju dobrih ocen in lepega vedenja (B4). Tudi manipulacije je bilo veliko, da jaz pretiram (B5). Oče je velikokrat rekel, da se bova lepo pogovorila, potem pa sem dobila fizično kaznovanje (B6).

2. Koliko časa je trajalo nasilje in ali ga še vedno doživljate?

Nasilje je trajalo vse od osnovne šole do konca srednje šole (B7). Nasilja ne doživljam več (B8).

3. Ali razmišljate o tem, da bi nasilju naredili konec in če ste, kakšni so bili odzivi?

Postopoma se je samo končalo (B9). Ko sem dobila zadnjo sestro, se je nasilje začelo zmanjševati (B10). Bili so samo posamezni dogodki v letu in to je to (B11). Po moji polnoletnosti pa se je dokončno končalo (B12). Vidi se, da se je nekaj pri njem zgodilo, vendar o tem se nikoli nisem pogovarjala z njim (B13). Mogoče so mu terapije za panične napade pomagale (B14). Že nasploh nisem imela čustvenega stika z njim, nikoli se nisva tak pogovarjala (B15). Sem pa velikokrat razmišljala, da bi naredila nasilju konec (B16).

4. Če ste ga že prekinili, ali se je nasilje ustavilo ali še doživljate kako obliko nasilja s strani povzročitelja?

Nasilje se je samo ustavilo (B17), nisem ga prekinila (B18) in od prvega letnika fakultete tudi nasilja več ne doživljam (B19).

5. Kakšno nasilje doživljate/ste doživljali?

Večino nasilja sem doživljala, ko sem bila majhna (B20). Torej v otroštvu (B21). Skozi vrtec in osnovno šolo je bilo največ nasilja (B22). S strani očeta je bilo fizično nasilje (B23). Od otroštva sem morala ustrezati določenim pričakovanjem (B24). Večkrat sem bila fizično kaznovana za malenkosti (B25). V večini primerov tudi nisem dobila pojasnjeno, zakaj sem dobila takšno kazen (B26). Imela sem veliko nerazrešenih odgovorov (B27). Če sem hotela odgovore, sem še bila bolj kaznovana (B28). To je bilo s strani očeta (B29). Mamina vloga je bila, da se je zavedala, kaj se dogaja, ampak ni posredovala (B30). Ni se vmešavala v njegov način vzgoje (B31).

6. Kakšne izkušnje ste imeli v zvezi s poškodbami, ki bi lahko bile posledice fizičnega nasilja? Ste iskali kdaj zdravstveno pomoč?

Se mi zdi, da je izvajal nasilje nekoliko načrtno, da se ni poznalo, kaj se dogaja (B32). Vsa njegova dejanja so bila premišljena (B33), v smislu kako kaj narediti, da ne bo pustilo za sabo vidnih posledic (B34). Nisem imela fizičnih poškodb (B35).

7. Kakšna čustva trenutno doživljate ali ste jih doživljali zaradi nasilja v družini?

En čas sem imela veliko stisko zaradi te situacije (B36). Zdi se mi, da sem se v nekem obdobju neke vrste distancirala (B37). Nisem veliko o tem razmišljala (B38) ali pa sem na druge načine izkazala moje počutje (B39). Opazila sem, da težim k zadovoljevanju staršev (B40). Skozi stil in družbo sem nekaj časa imela odporiško vedenje (B41). Drogirala sem se (B42), veliko sem hodila ven in tudi pila sem veliko (B43). Veliko sem prekrivala (B44) in tudi še zdaj, vidim, da starši ne vedo veliko o tem mojem obdobju (B45). Za tem se mi je začelo dozdevati, da prihaja vse za mano (B46). Nisem se nikoli vklopila z drugimi (B47). Že tako se počutiš kot »outsider« (B48). Naenkrat se mi je zdelo, da več ne znam funkcionirati, ne da bi me ta izkušnja morila (B49). Zdaj sem pa to situacijo sprejela kot del življenja (B50). Se mi zdi, da se tudi jaz morem sprijazniti za nove priložnosti (B51). Vedela se, da me ta izkušnja ovira in da se držim tiste preteklosti (B52). Sem šla po pomoč in sem s strokovnjakinjo imela redna srečanja (B53). Skozi to sem se rešila bremena (B54). Nimam pa uradnih diagnoz (B55). O tem nisem nikoli govorila doma, sem pri sebi, pa vem, da sem imela težave s tesnobo (B56). Kar se je poznalo pri vključitvi v družbo (B57). Na primer v osnovni šoli me je bilo tako strah socialnih interakcij (B58). Veliko sem tudi prekomerno razmišljala (B59).

8. Kako nasilje vpliva na vašo samopodobo?

Ja, definitivno vpliva (B60). Občutki, da nisi dovolj (B61), da se moraš konstantno dokazovati, ti potolčejo samopodobo (B62). Jaz, ko sem imela dosežke, sem bila veliko vredna (B63). Mojo vrednost so predelili z mojimi dosežki, ocenami (B64). Priznanje, za vseh devet let odličnega uspeha, je bilo najpomembnejše (B65). Vsakič v nadaljnjih pogovorih, ko je bilo treba poudariti moje dobre lastnosti, so to zanje bili moji dosežki (B66). Tudi težko sem dojemala ta proces, kako je lahko bil takšen z mano, z mojimi sorojenci pa zdaj ni (B67). Zdaj je čist pasiven in me to razjezi (B68).

9. Kako nasilje vpliva na vaše odnose z drugimi, vključno s prijatelji in družinskimi člani?

Mama je vedela in tudi videla, kaj se dogaja (B69). Naprej je mama poskušala razložiti, zakaj je on takšen, kot je (B70), veliko je tudi upravičevala dejanja (B71). Rekla je, da je kot otrok bil deležen nasilja in da je to, kar on pozna (B72). Rekla je, da ni tako hudo (B73), da ima marsikdo doma še hujšo situacijo (B74). Dala mi je občutek, da jaz pretiram (B75). To sem ji zelo zamerila (B76). Do sester sem tudi imela na začetku odpor, ker niso doživljale nasilja (B77). Fant pa je tudi bil priča enemu dogodku in je do moje družine dobil odpor in ji zameril (B78).

10. Ali ste se umaknili iz družbe zaradi strahu ali sramu?

Da bi se zaradi enega dogodka načrtno umaknila, ne (B79). Jaz sem se itak umikala že vedno (B80). Zaradi moje izkušnje nasilja nisem nikoli bila rada v družbi (B81). Velikokrat sem rada bila sama in še zdaj je tako (B82). Sem pa opazila, da se povežem s tistimi, ki imajo podobne izkušnje nasilja, zato tukaj ne čutim strahu ali sramu (B83). Prav tako se ne družim toliko s tistimi, ki nimajo izkušnje nasilja, saj ne razumejo, kako jaz delujem (B84).

11. Kako nasilje vpliva na vaše misli in občutke?

Skoz nekaj razmišljam (B85), vedno vsako situacijo premlevam (B86). Veliko je tega, da vnaprej premišljujem o odzivih drugih (B87). Če pa pride do kakšnih predstavitev na faksih, se vnaprej obremenjujem (B88). Vedno želim predvideti reakcije in odzive drugih, čeprav vem, da ne morem (B89). Tako dobim neki občutek nadzora, pripravljenosti (B90). Veliko premišljujem tudi o tem, kako se preklopit v družbo (B91), o čem se pogovarjati in kako se spopadati s človekom in situacijo (B92). Hitro sem tudi v dvomih in ljudem ne zaupam (B93).

12. Kako bi opisali psihološke posledice nasilja, se te kažejo pri vas?

Preden sem začela to terapijo, sem imela veliko posledic (B94). Prav seznam sem si naredila na telefonu, ker se mi je zdelo noro (B95). Pri meni je bilo sprva dovoljenje nasilja (B96) in potem neko uporniško vedenje (B97). Po uporniški fazi je vse prišlo za mano (B98). Imela sem nočne more (B99), težave s spanjem (B100) in veliko težav je tudi bilo, da nisem mogla zaspati (B101). Tudi težave sem imela, da sem se zbujala stokrat na noč (B102). Sem bila vedno slabe volje (B103), brez volje in energije (B104). Svojim problemom sem se vedno izmikala (B105). Tudi prebliske starih spominov sem imela veliko (B106). Ti pa so bili o tistih dogodkih o nasilju (B107), imela pa sem jih čez dan in tudi ponoči (B108). Vedno sem imela občutek, da ne zmorem več (B108). Prav na živce mi je šlo, da sem tako slabe volje (B109). To pa je tudi vodilo do kreganja s fantom (B110), nisem se veliko dobivala s prijatelji, saj nisem imela volje do tega (B111).

13. Kako vam lahko ljudje v okolici pomagajo?

Ljudje v moji okolici nikoli niso niti vedeli, da sem doživljala nasilje (B112). Družina od fanta je vedela, vendar z njo nimam dobrega odnosa (B113). Nikoli ni ponudila pomoči (B114). Tudi učitelji in učiteljice niso prepoznali znakov nasilja (B115) in prav tako jaz tega nisem želela omeniti (B116). Imam fanta, ki mi pomaga (B117). Vedno mi nudi pomoč in podporo (B118). Nimam veliko prijateljev (B119), ampak podporo pa mi nudi moja prijateljica K., ki mi vedno stoji ob strani (B120). Prav tako imam družbo, ki ima podobne izkušnje z nasiljem in tako si tudi med seboj pomagamo (B121). Letos sem tudi sama poiskala pomoč, ker moj faks ponuja psihosocialno pomoč (B122).

14. Ali se težko osredotočate na delo ali šolo zaradi nasilja?

Meni je bilo fajn se učiti, ampak nisem imela rada pritiska (B123), zato je nasilje malo otežilo mojo šolsko izkušnjo (B124). Kasneje sem dojela, da ne rabim biti dobra v vsem, saj tudi drugi niso (B125). V gimnaziji pa mi je slabše šlo in sem se bala, kakšno nasilje bo zdaj (B126). Tam se je začelo počasi vse premikati in ni bil tak problem, ko sem domov prinesla štirko (B127). V osnovni šoli, ko sem prinesla štirko, sem bila fizično kaznovana (B128). Drugače nisem imela težav se osredotočiti na šolo, trudila sem se vedno za dobre ocene in to je to (B129).

15. Ste zaradi nasilja izgubili delo ali imate finančne težave?

Zaradi nasilja nisem izgubila dela in tudi finančne težave nimam (B130), sem pa malo omejena, saj si vse sama plačujem (B131). Zaradi pomanjkanja izpita se tudi počutim manjvredna (B132).

16. Ali nasilje vpliva na vašo finančno stabilnost?

Moja mama ni delala, samo ata je delal (B133). Itak nasploh nismo imeli veliko denarja (B134). Imela sem tudi občutek, da ji on ne pusti iti delat, ker jo je velikokrat kontroliral in je bil zelo ljubosumen (B135). Vedno smo se spopadali s finančnimi težavami (B136). Odkar sem imela štipendijo, sem si morala vse sama plačevati, vse položnice, oblačila in vso hrano (B137)). Doma sem tudi posojala denar in so mi še zdaj dolžni (B138). Tudi med poletjem sem delala zato, da si lahko vse na faksu plačujem (B139). Moji sestri pa vse učbenike plačajo, jaz pa sem morala vse sama plačevati (B140). Tudi marsičesa si nisem mogla privoščiti zaradi tega, na primer vozniški izpit (B141).

17. Kako nasilje vpliva na vašo sposobnost opravljanja vsakodnevnih nalog?

Za šolo se mi zdi, da zaradi vseh teh pričakovanj sem se še bolj trudila (B142). Zapadla sem v rutino, kjer sem vse stvari delala sproti (B143). S tem sem se tudi zamotila od te moje situacije (B144). Nad vsemi stvarmi sem želela kontrolo (B145). Drugače sem nezaupljiva (B146) in velikokrat želim stvari urediti sama, npr. čiščenje (B147).

18. Kako si predstavljate, da bo nasilje vplivalo na vašo prihodnost?

Ta izkušnja mi da prepričanje, da bom zaradi vsega tega drugače ravnala s svojimi otroki (B148). Tudi pri izbira partnerja mi je ta izkušnja pomagala, saj sem si izbrala čisto nasprotje svojega ateja (B149). Izmikam se ljudem, ki so enake osebnosti kot moj oče (B150). Ne maram agresivnih, arogantnih ljudi (B151). Veliko me je strah za prihodnost (B152).

19. Na kakšen način mislite, da bo nasilje vplivalo na dolgoročne posledice za vaše zdravje, odnose in življenje nasploh?

Zdaj niti ne toliko, včasih sem mogoče bolj (B153). Ker pa vem, da me ta situacija ne definira, me ni toliko strah posledic (B154). Vem pa tudi, da sem zaradi situacije bolj nagnjena k stresu (B155) in lahko na podlagi tega kakšno psihično težavo dobim (B156). Skrbelo me je, da bi dobila shizofrenijo zaradi stresa (B157). Skrbi me poporodna

depresija (B158). Ker imam tudi s čustvenim izražanjem težave (B159). Jaz tudi hitro izgubim živce in me zelo strah, da ne bom ponavljala iste napake kot ata (B160). Tudi za starševstvo me je strah, kako bo (B161).

Priloga 4: Intervju C

1. Kdo je do vas povzročal nasilje? Je bilo povzročiteljev več in v različnih razmerjih?

V bistvu moj dedek po očetovi strani (C1). On je bil glavni povzročitelj nasilja v naši družini in še vedno je (C2). Dedek je izvajal nasilje nad babico, mojo teto in stricem (C3).

2. Koliko časa je trajalo nasilje in ali ga še vedno doživljate?

V bistvu sem skoraj celo svoje življenje doživljala posredno nasilje (C4). Ni bilo direktno na mene, ampak sem vedno bila prisotna, ko se je dogajalo (C5). Npr. ko je babico udaril ali pa enkrat mojo teto (C6). Potem pa je bilo enkrat leta 2022, pa se je dedek enkrat napil in mojo babico držal za vrat (C7), takrat sem se postavila proti in rekla, da bom poklicala policijo (C8). Takrat je prišel do mene in me polnega zamahnil na lice (C9). Od takrat nimam jaz stikov z nobenim od tam (C10). On ve, kaj dela in se zaveda (C11).

3. Ali razmišljate o tem, da bi nasilju naredili konec in če ste, kakšni so bili odzivi?

Takrat, ko se je to zgodilo, leta 2022, sem že hotela poklicati policijo (C12), vendar sem se dobila s svojim očetom in stricem in sta mi povedala, da tega naj ne naredim (C13). Posledice zato bo nosila moja babica (C14). Ona bo morala plačati kazen (C15). V bistvu ga domači na neki način podpirajo, saj ga ne prijavijo (C16), a se postavljajo nasproti, ko pride do nasilja (C17). Tudi jaz nisem hotela babice obremenjevati, da bi morala plačati kazen in se ukvarjati s tem, saj ga je tudi ščitila (C18).

4. Če še živite v nasilju, kaj so ovire, da ne zapustite tega odnosa? Ste že poskušali oditi?

Nimam stikov s preostalo družino, to mislim babico, dedijem ter stricem (C19). Ne hodim na obiske tja (C20), tako da vem, da se nasilje dogaja, ampak tukaj ne morem nič narediti, saj ga preostali člani ščitijo in neke vrste podpirajo (C21).

5. Kakšno nasilje doživljate/ste doživljali?

Fizično (C22), tudi psihično, bi rekla (C23).

6. Kakšne izkušnje ste imeli v zvezi s poškodbami, ki bi lahko bile posledice fizičnega nasilja? Ste iskali kdaj zdravstveno pomoč?

Enkrat me je dedek zamahnil v obraz in to je edino, kar je meni naredil (C24). Takrat sem imela cel teden lice otečeno in je bilo vidno, da sem dobila klofuto (C25). V bistvu je moj dedek mogel iskati zdravstveno pomoč, ko ga je udaril moj stric in mu zlomil čeljust, torej njegov sin (C26). Ta moj stric je bil vedno nasilen, vendar ne do nas in svojih otrok, ampak drugih (C27). To je itak vzorec od doma (C28). Drugi pa si niso upali iti po zdravstveno pomoč (C29).

7. Kakšna čustva trenutno doživljate ali ste jih doživljali zaradi nasilja v družini?

Ja, jaz sem totalno anksiozna oseba zaradi tega (C30). V bistvu, ko sem bila otrok, se tega nisem zavedala, kaj zraven doživljam in gledam (C31). Zdaj v starejših letih so to spomini, ki se jih spomnim (C32). Npr. grem spat in potem kar na enkrat razmišljam, kako je dedi udaril babico (C33). Res grozno mi je, ko se tega spominjam (C34). Enkrat, ko sem bila majhna in jo je tudi enkrat udaril, se spomnim, da mi je rekel, da to, kar se doma dogaja, nikomur ne smem povedati (C35). Vsi ga imajo za super človeka, zelo dobro zunanjo podobo ima (C36).

8. Kako nasilje vpliva na vašo samopodobo?

Kot sem prej rekla, imam socialno anksioznost (C37) in totalno sem introvertirana oseba (C38). Menim, da je vse to iz otroštva, ker nimam drugih travm (C39). Imam momente, ko se počutim manjvredna (C40).

9. Kako nasilje vpliva na vaše odnose z drugimi, vključno s prijatelji in družinskimi člani?

Na moje odnose v družini je vplivala izkušnja nasilja, ampak to samo s strani očetove družine (C41). To pa zato, ker oni še vedno hodijo k njemu na obisk (C42), še vedno vozijo mojo mladoletno sestrnico k dedku, ki je lahko prisotna pri nasilju in je vse videla, kar se je leta 2022 zgodilo (C43). Njej se lahko isto zgodi, kot meni, ko sem dobila klofuto in to jim zelo zamerim (C44). Tako da sem z njimi na distanci (C45). Z babico pa tudi nima stika, ker ona se vedno na njegovo stran postavi (C46). Zelo veliko časa sem bila jezna na mojega očeta, saj je rekel, zakaj sem se vmešavala, ko sem dobila klofuto od dedka (C47).

10. Ali ste se umaknili iz družbe zaradi strahu ali sramu?

Zaradi strahu sem se umaknila iz družine, ker me je strah, da bi udaril mene ali mojo sestrnico (C48). Drugače pa se nisem nikoli umaknila iz družbe ali strahu, saj nobeden v okolici ne ve, kaj se dogaja (C49). Menim pa, da imam zaradi te izkušnje nasilja težave s tem, da nisem zgovorna in komunikativna v družbi (C50).

11. Kako nasilje vpliva na vaše misli in občutke? Kako bi opisali psihološke posledice nasilja, se te kažejo pri vas?

Ja, zelo vpliva, saj ko sem bila mala, sem se zelo izražala z jezo in nasiljem (C51). Tudi zdaj sem imela en incident, ki se je zgodil malo po tem dogodku v letu 2022, kjer sem se na en dogodek zelo burno odzvala (C52). Bila sem zelo pijana in sem izvajala nasilje (C53). Žensko sem prišla za lase in to tako močno, da so ji lasje izpadli (C54). Naslednji dan, ko sem se jaz tega zavedala, mi je bilo tako grozno, ker vem, da drugače jaz nisem taka (C55). To je bilo nekaj podzavestnega, nekaj, kar imam v sebi (C56). Toliko sem že imela vsega, najprej ta udarec, potem družina, ki še je vedno hodila na obisk in potem se je samo nakopičilo (C57). Prav tako sem vedno imela črne misli in sem lahko po cele dneve jokala, ko sem se spominjala na določene dogodke (C58).

12. Kako vam lahko ljudje v okolici pomagajo?

Imam prijatelje, s katerimi se o vsem pogovarjam (C59). Vsem v moji družbi sem povedala, kaj se mi je zgodilo in kaj se dogaja in mi je zelo lažje, ko lahko o tem govorim (C60). Resnično mi povejo, kaj si mislijo, in mi jo storijo ob strani (C61). Drugače pa sem si sama sebi pomagala, saj veš, faks nam veliko da (C62). Če bi bila situacija slabša, pa bi si poiskala psihološko pomoč (C63). Drugače pa je pogovor vse, kar potrebujem (C64).

13. Ali se težko osredotočate na delo ali šolo zaradi nasilja?

Ja, na faks sem se težje osredotočila (C65). Zato sem tudi kasneje oddala magistrsko nalogo (C66). Nisem je mogla napisati, ker sem bila skoraj depresivna, na meji depresije (C67).

14. Ste zaradi nasilja izgubili delo ali imate finančne težave? Ali nasilje vpliva na vašo finančno stabilnost?

Ne, v tem mojem primeru nasilje ni vplivalo na mojo finančno stabilnost (C68).

15. Kako nasilje vpliva na vašo sposobnost opravljanja vsakodnevnih nalog?

Rekla bi, da nisem imela nikoli neke motivacije za stvari (C69). Vedno sem imela neke črne misli, tako da nisem imela volje opravljati vsakodnevne naloge (C70). Pride kak dan, ki mi onemogoči, da funkcioniram (C71), ampak moram potrkati, vedno manj jih je (C72).

16. Kako si predstavljate, da bo nasilje vplivalo na vašo prihodnost?

Ničelno toleranco imam do kakršnega koli nasilja (C73) in poskušam ozaveščat o nasilju nad ženskami in to tudi želim za prihodnost (C74). Verjamem, da bom imela posledice v prihodnosti, ampak ne vem, kaj vse to vključuje (C75). Zdaj sem boljša in to je edino, kar mi je pomembno (C76).

17. Na kakšen način mislite, da bo nasilje vplivalo na dolgoročne posledice za vaše zdravje, odnose in življenje nasploh?

Za življenje nasploh in zdravje ne razmišljam (C77). Za odnose vem, da nikoli več ne bom imela stikov z očetovo stranjo družine (C78). Tudi do očeta bom vedno gojila neko zamero, saj so njegove izjave bile neprimerne (C79). Ker tudi ne planiram imeti otrok, ne razmišljam veliko, kako bo to vplivalo na mojo družino in življenje (C80).

Priloga 5: Intervju D

1. Kdo je do vas povzročal nasilje? Je bilo povzročiteljev več in v različnih razmerjih?

Pri nas je bilo tako, da imam jaz izkušnjo ločitve pri osmih letih (D1). Sprva je bila povzročiteljica nasilja, verbalnega, moja mama (D2). Torej mama je bila tista, ki se je nad menoj sproščala ali kako bi rekla (D3). Po osmih letih pa je potem bil povzročitelj oče (D4). Pred tem je bil takšen oče, ki ga ima vsak otrok rad, ker sva delala zanimive stvari in ni bil strog (D5). Po ločitvi pa me je začel proti mami nastrojiti (D6). Začel je govoriti male grožnje (D7). Tudi oče je pred mano grozil mami (D8). Potem pa je bila nova partnerka od očeta tista, ki je izvajala verbalno nasilje nad mano (D9).

2. Koliko časa je trajalo nasilje in ali ga še vedno doživljate?

Nasilje je trajalo 15 let (D10), ampak zdaj, ko sem stara 21 let, se je situacija in nasilje pomirilo (D11). Tudi očeta ne obiščem veliko (D12), tako da nimam rednih stikov z njim (D13). Z mamo sva zelo uredili najin odnos, odkar sem odšla v srednjo šolo (D14). Končno se je mama ustalila in pomirila (D15) in tudi oče je našel mir (D16). Tako je oče nehal govoriti grdo o mami in izvajati verbalno nasilje (D17).

3. Ali razmišljate o tem, da bi nasilju naredili konec in če ste, kakšni so bili odzivi?

Nikoli ni bilo tako ekstremno nasilje (D18), to je bilo bolj maltretiranje, bi rekla (D19). Vedno sem se izogibala situaciji, ki bi prinesle stres mami (D20) in zato nikoli nisem omenjala očeta (D21). Očetu pa se tudi nisem tožila glede mame, ker še bi samo večje incidente sprožila (D22). Nisem želela potencirati težav (D23). Glede očetove partnerke pa sem povedala mami (D24). Hotela sem se izogniti konfliktu (D25). Oče je pa bil prijavljen za psihično nasilje, ko smo se ločili (D26). Bil je psihično nasilen do mame in dobil je neko globo (D27).

4. Če še živite v nasilju, kaj so ovire, da ne zapustite tega odnosa? Ste že poskušali oditi?

Ne živim več v nasilju (D28). Čez čas se je nasilje pomirilo in tudi partnerke od očeta ne vidim veliko, tako da se je nasilje res pomirilo (D29). Nisem pa prej zapustila odnosa, ker sem bila otrok in nisem to razumela kot nasilje (D30), le kasneje, ko sem bila starejša, sem začela razmišljati o tem (D31).

5. Kakšno nasilje doživljate/ste doživljali?

Pri nas je bilo verbalno nasilje (D32). Fizično je bilo v smislu vzgojnih klofut (D33). Ni bila neka težja oblika fizičnega nasilja (D34). Do neke mere tudi ekonomsko, saj sva z mamo bili odvisni od očeta, ker je preživljal družino (D35). Jaz sem vzgojne klofute kot otrok videla, kot da ji otrok mora dobiti (D36). Meni ni bilo čudno, da sem dobila klofute (D37). Tudi partnerka od očeta je bila verbalno nasilna do mene (D38).

6. Kakšne izkušnje ste imeli v zvezi s poškodbami, ki bi lahko bile posledice fizičnega nasilja? Ste iskali kdaj zdravstveno pomoč?

Ne, fizično nasilje nikoli ni bilo tako kruto, da bi morala iti po zdravniško pomoč (D39) ali da bi imela kakšne poškodbe, saj so bile vedno same klofute (D40).

7. Kakšna čustva trenutno doživljate ali ste jih doživljali zaradi nasilja v družini?

Sem se soočala z velikim občutkom strahu (D41), z depresijo pa ne (D42). Strah me je bilo, ko sem bila okoli mame in očeta, ko sta bila napeta (D43). Občutke strahu sem imela v smislu, da ne želim izzvati prepira (D44). Zelo sem bila previdna, kaj govorim (D45). Zelo sem bila pozorna, kaj sem govorila, da nisem mame ali očeta razjezila (D46). Postala sem iz zelo družabnega otroka, v tihega otroka (D47). Imam pa dneve, ko se jočem in sem žalostna (D48).

8. Kako nasilje vpliva na vašo samopodobo?

Vplivalo je v tem smislu, da nikoli nisem govorila, kakšna je moja družina (D49). Sram me je bilo govoriti o tem (D50). Po ločitvi sem se tudi počutila tako nemočno (D51), postala sem tih otrok oziroma »outcast« (D52). Zaradi vsega, kar se mi je zgodilo, sem se počutila manjvredno (D53). Vedno sem se podcenjevala in mislila, da sem slaba oseba (D54). Prav tako so se sošolci izogibali mene, ker sem imela izbruhe jeze (D55).

9. Kako nasilje vpliva na vaše odnose z drugimi, vključno s prijatelji in družinskimi člani?

Jaz imam polsestro z očetove strani (D56). Ona je odšla hitro od doma, saj je bila starejša in umaknila se je od mene (D57). Nikoli ni poiskala stika z mano (D58). Moji stari starši iz mamine strani so nasprotovali razvezi mojih staršev (D59). Družina ni razumela, zakaj je mama zapustila očeta, če je bila finančno stabilna (D60). Želeli so, da gresta nazaj skupaj (D61). Družina se je zelo reorganizirala (D62). Mi smo vsako nedeljo hodili k njim in potem na enkrat več ne (D63). Vedno sem se tudi družila s tistimi, za katere sem menila, da moje situacije ne bodo obsojali (D64). Tudi pri partnerjih vedno vidim, kako ne morem razmišljati o daljši zvezi (D65). Ko pa sem spoznavala fante, pa sem videla, da imam stališče, da okej, zdaj sem vesela, ampak to pa je težko, da bom imela dolgoletno partnerstvo z nekom (D66). Vedno sem mislila, da bo nekaj šlo narobe in se bom morala ločiti (D67). Vem pa, da me ni strah iti, če gre kaj v razmerju narobe (D68). Če bi moj fant izvajal nasilje nad mano, vem, da bi takoj šla (D69). Vidim kdaj, da če kdo povzdigne glas nad mano, se umaknem in me postane strah (D70). To je posledica očeta, ker je iz njega vrela jeza (D71) in njegove grožnje so mi povzročile strah (D72). Če kdo povzdigne glas, človeka potisnem stran (D73) in ga kaznujem s tišino (D74).

10. Ali ste se umaknili iz družbe zaradi strahu ali sramu?

Izogibala sem se sošolkam, za katere sem precenila, da moje situacije ne bi razumel (D75). Jaz sem se družila tudi s tistimi, ki so bili izključeni iz družbe (D76). Zaradi strahu in sramu pred mnenji drugih se nisem družila s tistimi, ki bi drugače gledali na mojo situacijo (D77). Drugače se nisem izmikala zaradi strahu (D78).

11. Kako nasilje vpliva na vaše misli in občutke?

Ko se je družina ločila, jaz več nisem verjela v srečno družino in sem se sprijaznila s tem (D79). Imam tudi težave z zaupanjem (D80). Nasilje mi je vzelo občutek varnosti in predvidljivosti (D81). Nasilje je poglobilo občutke osamljenosti in izolacije (D82), saj sem se težko povezoval z ljudmi, ki teh izkušenj niso delili ali razumeli (D83). Težje sem gradila zdrave odnose z drugimi (D84).

12. Kako bi opisali psihološke posledice nasilja, se te kažejo pri vas?

Kot mali otrok sem imela veliko jeze v sebi in to jezo sem morala dati ven (D85). V osnovni sem se nad eno sošolko izživljala (D86). Dobesedno sem morala nekoga prijeti in ga tresti (D87). Parkrat se je to zgodil in morala sem potem iti socialni pedagoginji (D88). Počutila sem se manjvredno zaradi te situacije (D89) in tudi nemočno, ker nisem vedela, zakaj se mi to dogaja (D90). Postala sem tiha in zaprta vase (D91).

13. Kako vam lahko ljudje v okolici pomagajo?

V šoli so učiteljice vedele, kakšna je situacija pri nas doma (D92) in samo ena se je pogovorila z menoj o tem (D93). V tretjem razredu sem imela učiteljico in ona mi je pomagala (D94). Poskušala mi je približati to ločitev, razumevanje, kaj je nasilje (D95). Tudi socialna pedagoginja mi je pomagala, ko sem imela izbruhe jeze (D96). Imam tudi najboljšo prijateljico, ki je z mano ostala z mano že od osnovne šole (D97). Drugače mi je faks veliko pomagal, saj se tu veliko naučimo (D98). Ljudje mi so in mi lahko pomagajo s pogovorom (D99).

14. Ali se težko osredotočate na delo ali šolo zaradi nasilja?

Ne. V šoli sem se počutila varno (D100). Imela sem pamet in oboževala sem šolo (D101). Ocene in učni uspeh mi je bil vedno pomemben (D102). So bili momenti, ko se nisem mogla zaradi vsega, kar se dogaja, skoncentrirati (D103), ampak ni v bistvi izkušnja vplivala na šolo in uspeh (D104).

15. Ste zaradi nasilja izgubili delo ali imate finančne težave? Ali nasilje vpliva na vašo finančno stabilnost?

Zaradi ločitve in vsega sva z mamo živeli v neprofitnem stanovanju, saj moja mama je slabovidna in prejema socialno pomoč (D105). Zato sem prva leta po ločitvi bila drugače oblečena kot drugi (D106). Nosila sem oblačila od drugih (D107). Oče je bil glavni oskrbnik družine (D108) in moja mama je bila neke vrste ekonomsko odvisna od očeta (D109). To je glavni razlog, da tudi ni prej odšla (D110). Dostikrat je rekel, kam bo mama šla, saj je odvisna od njega (D111). Tudi oče ni želel plačevati preživitve (D112). Spomnim se, da mi je enkrat rekel, da bom zgubila zaradi preživitve očeta (D113). Z mamo tudi dolgo časa nisva šli na morje, ker nisva imeli denarja (D114). Jaz sem hodila z drugimi otroki v kolonije, ki so kot jaz imeli manj priložnosti (D115).

16. Kako nasilje vpliva na vašo sposobnost opravljanja vsakodnevnih nalog?

Vsa opravila sem naredila, da ne bi povzročala nervoze očetu (D116). Prevezela je celotno starševsko skrb (D117). Jaz sem pa tudi vedela, da morem pospravljati, da ne bom povzročala stresa mami in potem novi ženi očeta (D118). Pri mami sem dejansko imela strukturiran urnik in vedela sem, da če ga bom držala, ne bom izvajala živčnosti in napetosti (D119). Delal sem stvari, da ne bi povzročale nekega stresa pri vseh (D120).

17. Kako si predstavljate, da bo nasilje vplivalo na vašo prihodnost? Na kakšen način mislite, da bo nasilje vplivalo na dolgoročne posledice za vaše zdravje, odnose in življenje nasploh?

Jaz ne kričim, ne maram konflikta in takrat ko je, se zaprem vase (D121). Jaz sem razčistila s staršema (D122). Smo se pogovorili in sem odšla naprej v življenju (D123). Ne razmišljam veliko o posledicah, saj nikoli ne veš, kdaj se lahko pojavijo (D124). Meni je bilo glavno, da sem razčistila s staršema in vse predelala (D125). Vem, da imam posledice, ki jih poznam, druge pa se še lahko tekom življenja pojavijo (D126). Ni dobro veliko razmišljati o tem (D127). Ko bo prišlo do konfliktov z ljudmi, bo nasilje vplivalo (D128). Do čustvovanja pri otrocih bo vplivalo (D129).

Priloga 6: Intervju E

1. Kdo je do vas povzročal nasilje? Je bilo povzročiteljev več in v različnih razmerjih?

Nasilje je povzročala mama (E1). Ni bilo drugih povzročiteljev nasilja (E2). Povzročala je nasilje nad menoj in mojo staro mamo (E3).

2. Koliko časa je trajalo nasilje in ali ga še vedno doživljate?

V bistvu je nasilje trajalo od otroštva (E4). Pet let je bilo kar dokaj intenzivno (E5). Že pred tem pa je bilo malo manipulacije, ampak bistveno manj kot je bilo v intenzivnem stanju (E6). Nasilja več ne doživljam oziroma ne pustim se več (E7). Od doma sem se odmaknila, tako da ko imam stike z mamo, so minimalni (E8). Nasploh imava zelo malo stikov (E9). Bi rekla, da so samo vljudnostni stiki (E10).

3. Ali razmišljate o tem, da bi nasilju naredili konec in če ste, kakšni so bili odzivi?

O tem sem razmišljala, ko sem v bistvu zaželela seliti (E11). Ampak sem razmišljala nasilje prijaviti, zaradi stare mame (E12). Večinoma je bilo tako, da je stara mama, torej moja babica bila posredna žrtev (E13). Jaz sem tudi bila žrtev, ampak v manjši meri (E14) oziroma sem velikokrat bila samo prisotna, ko se je nasilje dogajalo (E15). Ko se je dogajalo, sem bila otrok, nekje trinajst let in je trajalo do devetnajstega leta (E16).

4. Če še živite v nasilju, kaj so ovire, da ne zapustite tega odnosa? Ste že poskušali oditi?

Ne živim več v nasilju, takoj ko sem imela možnost, sem se odmaknila od mame in se odselila (E17). Nisem pa nikoli poklicala policije in vedno sem imela tesnobo, ko sem razmišljala ali poklicati policijo ali ne (E18). Tudi ko sem odšla, sem velikokrat imela premisleke, saj zdaj je stara mama sama z njo in ne morem ji jaz pomagati (E19). Ko sem bila doma, sem bila kot posrednik (E20).

5. Kakšno nasilje doživljate/ ste doživljali?

Doživljala sem psihično nasilje (E21). Veliko je bilo manipulacije, v smislu, če ne boš tega naredila, ne bo tega (E22). Veliko je bilo izsiljevanja (E23), tudi denar si je od mene izposojala, čeprav sem bila dijakinja in imela samo štipendijo (E24). Veliko je bilo tudi zmerjanja, komentarji v smislu, da ji je bilo žal, da me je rodila (E25). Tudi nad staro mamo je izvajala nasilje, ker je mene ona vzgajala in ščitila (E26).

6. Kakšne izkušnje ste imeli v zvezi s poškodbami, ki bi lahko bile posledice fizičnega nasilja?

Fizično nasilje se spomnim, da sta bila mogoče dva ali trije takšni primeri, kjer je bila taka vrsta nasilja (E27). Nikoli nisem imela resnih poškodb zaradi nasilja (E28). Spomnim se samo ene klofute (E29) in da sem bila popraskana po hrbtu (E30).

7. Ste iskali kdaj zdravstveno pomoč?

Nikoli nisem bila poškodovana in iskala zdravstveno pomoč (E31).

8. Kakšna čustva trenutno doživljate ali ste jih doživljali zaradi nasilja v družini?

Kakšno leto ali dve je bila tesnoba in tudi strah zelo intenziven (E32). Na začetku se nisem toliko zavedala, kaj se dogaja, zato tega nisem čutila (E33). Šele ko sem se odselila in je bilo stikov manj, sem šele videla to nenormalno situacijo (E34). S prvim fantom sem opazila, da je on imel normalno družino, saj v njej ni bilo nasilja (E35). Takrat ko se je kaj takrat zgodilo, sem doživljala krizo (E36). Lahko je bilo sredi noči vpitje in kreganje, pa sem drugo jutro imela tesnobo (E37). Včasih sem tudi čutila strah do mame, v smislu, kaj pa, če mi res kaj naredi (E38), vendar strah za življenje moje stare mame je bil večji (E39). Takrat, ko sem se odselila, sem imela občutek, da sem izgubila nadzor nad situacijo, ker nisem vedela, kaj se dogaja (E40). Počutim se tudi nemočno (E41).

9. Kako nasilje vpliva na vašo samopodobo?

Verjetno v neki meri je vplivalo nasilje na samopodobo, ampak da bi rekla, da je znatno pa ne (E42). Po mojem sem imela srečo, da sem ob sebi imela veliko podpore od ostalih družinskih članov, fanta, staršev od fanta in tudi prijateljev in njihovih družin (E43). Nekako so mi uravnovesili situacijo (E44). Je pa nasilje vplivalo na ta način, da se nisem počutila, da imam družino (E45). Zaradi tega, ker že nimam atija, ker je umrl in potem imam takšno mamo (E46). Vedno sem se počutila, da sem sama in da sem drugačna od drugih (E47).

10. Kako nasilje vpliva na vaše odnose z drugimi, vključno s prijatelji in družinskimi člani?

Je vplivalo, saj takrat, ko se je vse skupaj začelo stopnjevati, so se ostali družinski člani nekako malo umaknili od mene in mame (E48). Videli so, da ta situacija nikamor ne pelje in tudi, ko so želeli kaj ukrepati, se na koncu nič ni zgodilo (E49). Potem pa so se začeli odmikati, kar pomeni, da smo se manj videvali (E50). Na odnose s prijatelji ni vplivalo, saj so prijatelji vedeli, kaj se dogaja pri meni doma (E51). Je pa definitivno vplivalo na odnose s fantom (E52). V kožo vpisan sem imela ta način komunikacije, kjer si normalno govoril, in če je prišlo do nesoglasja, potem pa si začel avtomatsko vpiti (E53). Potrebovala sem dve leti, da sem spoznala, da ko pride do konflikta, da vpitje in ignoriranje ni pomembno in pametno (E54).

11. Ali ste se umaknili iz družbe zaradi strahu ali sramu?

Ne, to pa se nikoli nisem (E55).

12. Kako nasilje vpliva na vaše misli in občutke?

Menim, da je zdaj drugače kot pred leti (E56). Zdaj imam drugačno mnenje do nasilja in ga tudi prej zaznam (E57). Takoj me lahko nekaj zmoti, v smislu, če vidim par in en drugemu reče neke neprimernega, se razjezim (E58).

Sem bolj dovzetna za stvari, ki so na meji ali v meji normale (E59). Ne pustim se, da bi me nekakšna manipulacija posrkala, ker včasih me je (E60). Drugače pogled do nasilja imam (E61).

13. Kako bi opisali psihološke posledice nasilja, se te kažejo pri vas?

Rekla bi, da sem imela veliko občutkov krivde (E62), non stop sem bila pod stresom (E63). Prav tako tudi nisem dobro spala zaradi tega, ker nisem vedela, če bo mama sredi noči prišla v sobo ali ne (E64). Včasih sem se zbudila in je samo sedela na moji postelji in se jokala (E65). Bil je tudi prisoten strah, da se bo komu drugemu kaj naredil (E66). Tudi občutek nelagodja je bil, saj je vedno bilo vse neprevedljivo, ker nikoli nisem vedela, kakšna bo reakcija od mame (E67). Tudi veliko sem začela lagati, ker sem videla, da ji ne morem zaupati (E68), saj po eni strani je govorila, da ji lahko zaupam, ko pa sem kaj naredila, pa več ni bila moja mami (E69) in me je tudi zapirala v hišo (E70). Tudi nočne more sem imela in še jih imam (E71). S strani mame je bilo veliko groženj posebej s samomorom in kako bo skočila pred vlak (E72). Najhujša nočna mora je bila verjetno, ko sem sanjala, da sem jo našla v banji, polni krvi (E73).

14. Kako vam lahko ljudje v okolici pomagajo?

Kar se tiče prijateljev, so mi zelo pomagali, imela sem prijateljico, katera družina je vedno pogledala name (E74). V smislu, da so se vedno ponudili, da mene kaj peljejo ali pridejo po naju, ker so vedeli, da pri meni nobenega ne bo (E75). Stara mama je tudi vedno pomagala, vedno se je trudila (E76). Širša družina pa je vedno govorila, da je tam in mi lahko pomaga, ampak jih nikoli nisem želela obremenjevati (E77). Sem pa tudi imela v času gimnazije sodelavke, ko so imele avto in izpit in takrat so mi velikokrat pomagale s prevozi (E78), se peljale po nekatere stvari zame (E79). Delale so vsakdanje stvari, ki jih po navadi pričakuješ od družine (E80). Ne da bi vedele, so v bistvu zelo veliko naredile in mi pomagale (E81).

15. Ali se težko osredotočate na delo ali šolo zaradi nasilja?

Uspeh sem vedno imela odličen, tudi na faksu mi je šlo super (E82). So pa bili trenutki, ko pa sem se težko osredotočila na šolo (E83). Ko sem se učila za izpit in me je klicala mama, da je spet nekaj narobe, sem se takoj nehala učiti in šla pisat izpit na blef (E84). Do neke mere je seveda vplivalo (E85). Predvsem je vplivalo na čas, ki ga moreš vložiti za faks ali šolo, ko si doma (E86).

16. Ste zaradi nasilja izgubili delo ali imate finančne težave? Ali nasilje vpliva na vašo finančno stabilnost?

Na začetku je zelo slabo vplivalo, potem na koncu pa kar dobro (E87). Na začetku, ker sem bila mladoletna, sem bila odvisna od nje in očima takratnega (E88). Velikokrat niso bile plačane položnice za šolo (E89). To pa je potem vplivalo nato, da sem morala staro mamo prosjati za denar (E90). Potem ko pa sem odšla v gimnazijo, pa sem dobila štipendijo in sem si s tem plačevala zvezke, položnice za telefon, za šolo, torej kar koli (E91). Na koncu več nisem upala prositi za stvari (E92). Potem pa se je na enkrat obrnilo, saj sem vedela, da pomoči od doma ne bom dobila in sem odšla pri 16. letih delat (E93). Delala sem praktično vsak dan, tako da se je situacija obrnila (E94). Po selitvi pa sem tudi imela srečo, saj sem se lahko odselila k fantu (E95) in tudi zdaj po razvezi, imam svoje stanovanje, ki ga plačujem s štipendijo, plačo in pokojnino po očetu (E96). Pred tem pa sem tudi morala gledati, če si sploh lahko privoščim enkrat mesečno kavo (E97).

17. Kako nasilje vpliva na vašo sposobnost opravljanja vsakodnevnih nalog?

Jaz vem, da je na mene vplivalo na ta način, da je včasih bilo kreganje večer in potem nisem mogla spati in sem bila nenaspana (E98). Potem sem bila celoten dan utrujena in nisem mogla vsega narediti, kar sem imela v planu (E99). Sama sem potem tudi morala začeti delati stvari doma, saj ni bila več tako striktna in ni več opravljala gospodinjskih opravil (E100). Nič več ni naredila, niti kuhala, niti pospravljala (E101).

18. Kako si predstavljate, da bo nasilje vplivalo na vašo prihodnost? Na kakšen način mislite, da bo nasilje vplivalo na dolgoročne posledice za vaše zdravje, odnose in življenje nasploh?

Vplival bo v smislu, da sem bolj psihično močna (E102) in me ne vrže vse tako hitro s tira (E103). Včasih, ko poslušam težave od prijateljev, si mislim, da to sploh ni težava v primerjavi s tem, kar sem jaz doživljala (E104). Zdaj sem tudi bolj samostojna in to samostojnost imam bolj na moji strani kot kdo drug (E105). Na zdravje upam, da ne bo vplivalo, saj se mi zdi, da če bi vplivalo, bi že zdaj vplivalo (E106). Imam razmisleke, ko pride do družine in otrok, saj bom imela dilemo, kako se do otrok obnašati (E107). Imam izkušnjo, kako stvari ne delati in kaj ni v redu (E108). Spraševala se bom, ali je vse v redu, ali bi morala dati več tega in manj onega (E109). Veliko bo dvoma vase ali delam prav ali ne (E110).

Priloga 7: Intervju F

1. Kdo je do vas povzročal nasilje? Je bilo povzročiteljev več in v različnih razmerjih?

Nasilje je povzročal moj oče (F1), nasilje se je dogajalo, ko sem bila otrok (F2). Nasilen je bil do moje mame in jaz sem bila skoraj vedno prisotna ob tem (F3). Včasih je tudi bil nasilen do mene (F4).

2. Koliko časa je trajalo nasilje in ali ga še vedno doživljate?

Nasilje je trajalo nekje deset let, odkar sem bila stara deset let in do mojega dvajsetega leta (F5). Nasilja ne doživljam več, ker sem pred nekaj let prijavila nasilje policiji (F6).

3. Ali razmišljate o tem, da bi nasilju naredili konec in če ste, kakšni so bili odzivi?

Nasilju sem naredila konec in odzivi niso bili to, kar sem pričakovala (F7). Nobeden ni verjel, da oče povzroča nasilje, saj je bil tipičen manipulator, ki je imel dva obraza (F8). Ljudje so mene in mamo čudno gledali (F9), dobili sva grozne komentarje in po eni strani sem spoznala, zakaj ženske ne prijavljajo nasilja (F10). Sram me je bilo, da sem članica takšne družbe, ki daje take odzive na nasilje (F11). Tudi prijatelje je imel na policiji, ki niso verjeli najini izkušnji (F12).

4. Če še živite v nasilju, kaj so ovire, da ne zapustite tega odnosa? Ste že poskušali oditi?

Preden sem prijavila nasilje policiji, z mamo nisva odšli, ker naju je bilo strah odzivov ljudi v najini bližini (F13). Upali sva, da bo boljše in da bo pustil alkohol in slabe navade (F14). Prav tako sva bili ekonomsko odvisni, saj mama je imela minimalno plačo in je bil on oskrbnik družine (F15).

5. Kakšno nasilje doživljate/ ste doživljali?

Doživljala sem fizično (F16) in psihično nasilje (F17).

6. Kakšne izkušnje ste imeli v zvezi s poškodbami, ki bi lahko bile posledice fizičnega nasilja?

Jaz sem bila žrtev fizičnega nasilja mogoče dvakrat ali trikrat (F18). Enkrat se spomnim, da sem imela popraskana kolena in sem krvavela, ker me je oče lovil in potisnil na beton (F19). Drugače sem bila jaz bolj kot posredna žrtev, saj sem opazovala očeta kaj dela z mamo in kako je nad njo izvajal fizično nasilje (F20). Mama je imela zlom roke, modro in otečeno oko, veliko modric po celem telesu (F21).

7. Kakšne so bile posledice nasilje, ste bili kdaj poškodovani? Ste iskali kdaj zdravstveno pomoč?

Zdravstvene pomoči jaz nikoli nisem iskala, ker moja poškodba ni bila grozna, saj sem imela par prask po kolenih (F22). Mama na drugi strani pa je poiskala parkrat pomoč, saj je imela resne zdravstvene težave zaradi nasilja (F23). Imela je zvito roko, zlom in druge stvari (F24). Vendar vedno jo je peljal oče k zdravniku in žalostno nikoli ni nobeden pomislil, da ni padla s stopnic (F25). Pri vsem tem sem bila jaz kot otrok prisotna (F26).

8. Kakšna čustva trenutno doživljate ali ste jih doživljali zaradi nasilja v družini?

Imam veliko tesnobe v sebi, ki menim, da je posledica nasilja (F27). Ko pridem v stik z drugimi ljudi, tudi težje govorim in sem zelo sramežljiva (F28), ne upam govoriti, ker imam v sebi strah (F29). Nimam sicer diagnoze depresije (F30), ampak imam in sem imela trenutke, ko sem se cele dneve jokala in se počutila nemočno (F31). Imela sem dneve, kjer sem bila brez čustev, kot neki zombi (F32). Spraševala sem se, zakaj se to more dogajati (F33). Včasih nisem imela niti energije iti s postelje (F34). Svet sem res samo videla kot neko veliko črno luknjo, kjer ni nič pozitivnega (F35).

9. Kako nasilje vpliva na vašo samopodobo?

Veliko sramu sem imela, da nimam takšne družine kot drugi, tako, da nisem veliko govorila o svojih starših (F36). Zelo sem imela slabo samopodobo, ker se nisem videla kot lepo in pametno (F37). Videla sem se kot nemočno osebo (F38). Nisem si upala govoriti, bila sem anksiozna (F39). Nisem se marala takšna, kot sem bila (F40).

10. Kako nasilje vpliva na vaše odnose z drugimi, vključno s prijatelji in družinskimi člani?

Zaradi nasilja in prijave se je veliko družine odmaknilo od mene in mame (F41). Vedno bolj so se družinski člani odmaknili in kazali znake diskriminacije do obeh (F42). Prijatelji so meni zelo pomagali v tem času, vendar pred tem nisem nikomur povedala, kaj se dogaja doma, ker me je bilo sram in strah odzivov (F43). Tako sem nekaj prijatelje držala na distanci (F44). Moja izkušnja nasilja je vplivala na odnos s partnerjem, saj ne maram konfliktov, in ko pride do njih, se zaprem vase (F45). Včasih me je kakšna drugačna beseda takoj užalila in sem bila prizadeta in imela solze v očeh (F46). Vem pa tudi, kako se ne obnašati do partnerja in ta izkušnja me je naučila, kaj zares rabimo kot partnerji in kaj ne (F47). Tudi zdaj opazim, da nisem tako zgovorna z drugimi (F48), ne omenjam svoje družine in podobnih stvari (F49). Zelo sem privatna oseba in pogovor o osebnih stvareh je za mene tabu (F50). Veliko tudi premišljam, ali so ljudje z mano prijatelji samo, ker se jim smilim (F51).

11. Ali ste se umaknili iz družbe zaradi strahu ali sramu?

Ja, izmikam se svoji družini, ki se je odmaknila od mene (F52). Mogoče zaradi sramu in strahu, kakšne komentarje bodo spet uporabili proti meni (F53). Ko je bilo včasih nasilje, tudi nisem nikamor šla, če sem imela plane, ker sem bila mentalno uničena in me je bilo sram vsega (F54).

12. Kako nasilje vpliva na vaše misli in občutke?

Mislim, da drugače gledam na svet kot osebe, ki nimajo te izkušnje (F55). Tudi nasilje prej prepoznam in nimam tolerance do njega (F56). Včasih konstantno mislim o vseh dogodkih, ki so se dogajali pri nas doma (F57). Veliko časa preživim z razmišljanjem o stvareh (F58). Včasih, ko se je kaj zgodilo, sem dejansko imela občutek, kot da

ne morem čutiti stvari (F59). Razmišljam veliko o tem, zakaj se nasilje dogaja, kaj koga požene, da naredi takšne grozne stvari (F60).

13. Kako bi opisali psihološke posledice nasilja, se te kažejo pri vas?

Imam dneve, ko nimam energije za življenje (F61). Sem žalostna in se jočem (F62). Premišljujem vsako zadevo, ki jo rečem in naredim (F63). Vedno me je strah obsojajočih pogledov, ker misli, da vsi vedo mojo življenjsko zgodbo (F64). Vedno pričakujem, da se bo nekaj zgodilo, ker nisem navajena miru (F65). Imam tudi v sebi veliko jeze in včasih samo poskušam dihati, ne da bi se razburila nad druge (F66). Sem tudi zelo močna postala, v smislu, da me ne moreš več poškodovati mentalno in čustveno (F67). Ne morejo z mano ljudje zlahka manipulirati, ker sem dala to vse skozi in vem kako kaj zgleda (F68). Včasih imam »flashbacks«, torej prebliske, kjer delam nekaj normalnega, kot kuham, in potem mi na enkrat na misel pride en dogodek, kjer sem bila jaz in mama žrtev nasilja in potem je celi moj dan uničen (F69).

14. Kako vam lahko ljudje v okolici pomagajo?

Pomagajo lahko tako, da razumejo, da nismo žrtve krive za nasilje in ponudijo podporo in pomoč (F70). Že sam pogovor o tej temi mi velikokrat olajša situacijo in moje počutje (F71). Samo, da slišim, da nisem jaz kriva in da bo vse bolje, mi veliko pomeni (F72). Če pa ne bi bila študentka socialnega dela, bi mi ljudje lahko pomagali tako, da bi mi podelili pomembne informacije, ki so povezane z nasiljem, prijavo in podobno (F73).

15. Ali se težko osredotočate na delo ali šolo zaradi nasilja?

Ko je bilo nasilje, sem imela težave, se osredotočiti na šolo in faks (F74). Ampak to v smislu, ko sem morala se doma učiti ali delati za faks, saj ko je bilo prepiranje in nasilje, nisem mogla delati nič za faks in šolo (F75). Velikokrat sem se samo jokala in potem nisem imela energije delati za šolo (F76). Kljub temu pa to ni vplivalo na moje povprečje, saj sem imela vsa leta dobre ocene (F77). Včasih sem bila samo zamišljena in nisem se mogla skoncentrirati na nalogo (F78). Delo sem si tudi morala organizirati tako, da mama ni bila veliko časa sama z očetom, tako da je tudi nasilje vplivalo na to (F79).

16. Ste zaradi nasilja izgubili delo ali imate finančne težave? Ali nasilje vpliva na vašo finančno stabilnost?

Po prijavi nasilja sva z mamo imeli finančne težave, saj sva se morali odseliti (F80). Oče tudi ni želel plačevati položnic zame, kot so bile za položnice za študentski dom in telefon, ki je bil na njega prijavljen (F81). Zato sem morala zelo gledat na denar in kam gre (F82). Kasneje sem tudi vložila za preživnino, ki sem jo dobivala in še zdaj dobivam (F83). Nisem več živela takšnega življenja kot takrat, preden je bila prijava na policijo (F84). Nisem več hodila ven jest, vse sem kuhala in zelo sva pazili z mamo, kaj zares rabiva (F85). Tudi novih oblačil si nisem kupovala (F86). Zelo sem hitro odrasla in zdaj skrbim zase in plačujem vse stvari sama (F87).

17. Kako nasilje vpliva na vašo sposobnost opravljanja vsakodnevnih nalog?

Včasih nisem mogla opravljati vsakodnevne naloge, ker sem bila preveč čustveno utrujena (F88). Po drugi strani pa sem včasih delala vse po hiši, samo da ne bi rabila poslušati in videti, kaj se dogaja doma med mamo in očetom (F89). Kuhanje je postalo za mene moj varen prostor, kjer sem se skoncentrirala na nekaj drugega, kot pa kaj se dogaja (F90). Včasih nisem mogla kaj delati, ker sta se tako kregala, da sem potem kam zamujala (F91) ali kaj narobe naredila pri kakšnem opravilu (F92).

18. Kako si predstavljate, da bo nasilje vplivalo na vašo prihodnost? Na kakšen način mislite, da bo nasilje vplivalo na dolgoročne posledice za vaše zdravje, odnose in življenje nasploh?

Izkušnja nasilja bo vplivala na prihodnost, to pričakujem, ampak ne vem, kako (F93). Poskušam ne razmišljati veliko o tem (F94). To je to samo neki dodaten stres (F95). Vem, da bo vplivalo na odnose z mojimi otroki, saj bom imela veliko dvomov (F96) in bom poskušala ne ponoviti napake staršev (F97), saj včasih držim zamero, ker mama ni zapustila zveze z očetom in je pustila, da sem bila žrtev (F98). Vplivalo bo na to, kako bom vzgajala otroke (F99), ker bom jih zelo ozaveščala o nasilju in kako in kaj ravnati v primeru tega (F100). Na zdravje pa upam, da ne bo tako vplivalo (F101), čeprav me je strah, da bi lahko dobila obsesivno-kompulzivno motnjo, kot jo ima moja mama, kot posledica nasilja (F102). Prav tako me je strah dobiti kakšno poporodno depresijo (F103), saj nikoli nobeden v moji družini mi ni izkazal ljubezni (F104).

Priloga 8: Odprto kodiranje

Intervju A

ZAPOREDNA IZJAVA	IZJAVA	POJEM	KATEGORIJA	TEMA
A1	Nasilje je izvajal brat.	Brat	Družinski član, ki je povzročal nasilje	Povzročitelj nasilja
A2	Bilo je ekonomsko.	Ekonomsko nasilje	Družinsko nasilje	Oblike nasilja
A3	Psihično nasilje.	Psihično nasilje	Družinsko nasilje	Oblike nasilja
A4	Fizično nasilje.	Fizično nasilje	Družinsko nasilje	Oblike nasilja
A5	Povzročitelj nasilja je vedno bil samo moj brat.	Brat	Družinski član, ki je povzročal nasilje	Povzročitelj nasilja
A6	Nasilje še vedno doživljam.	Ni konec nasilja	Doživljanje nasilja	Trajanje nasilja
A7	Začelo se je v mojem otroštvu.	Otroštvo	Doživljanje nasilja	Trajanje nasilja
A8	Domači se zelo trudijo, da bi jaz drugače verjela in gledala na te zadeve.	Trud družine za drugačen pogled na nasilje	Odzivi domačih na nasilje	Družina in nasilje
A9	Da bi bila mišljenja, da je nasilje v redu in se vsepovsod dogaja.	Mišljenja, da se nasilje vsepovsod dogaja	Odzivi domačih na nasilje	Družina in nasilje
A10	Zaradi tega sem v preteklosti in tudi zdaj dvomila o tem.	Dvomi o nasilju	Doživljanje nasilja	Trajanje nasilja
A11	Zato nisem prijavila policiji, ker me je mami prepričala, da ne.	Preprečitev prijave policiji zaradi družine	Odzivi domačih na nasilje	Družina in nasilje
A12	Zdaj sem se tako odselila.	Odselitev	Osamosvojitev	Vpliv nasilja na žrtev
A13	Imam minimalne stike z bratom.	Minimalni stiki z bratom	Družinski odnosi	Vpliv nasilja na žrtev
A14	Zdaj sem v študentu.	Bivanje v študentu	Osamosvojitev	Vpliv nasilja na žrtev

A15	In imam minimalne stike s povzročiteljem nasilja.	Minimalni stiki s povzročiteljem	Družinski odnosi	Vpliv nasilja na žrtev
A16	Še vedno pa doživljam psihično nasilje, ko sem v njegovi bližini.	Doživljanje nasilja v bližini povzročitelja	Družinsko nasilje	Oblike nasilja
A17	Prav tako tudi fizično.	Doživljanje fizičnega nasilja	Družinsko nasilje	Oblike nasilja
A18	Sama situacija je zelo kompleksna.	Kompleksnost situacije	Družinsko nasilje	Oblike nasilja
A19	Moj brat pa je tudi od majhnega delal na kmetiji in so se odločili, da bo on dobil kmetijo in zdaj mora meni na kmetiji omogočiti stanovanje.	Omogočanje stanovanja na kmetiji	Družinsko nasilje	Oblike nasilja
A20	Ekonomsko nasilje je zdaj zato, ker brat živi v tem stanovanju že tri leta, vendar je to stanovanje name napisano.	Ekonomsko nasilje	Družinsko nasilje	Oblike nasilja
A21	V uradni zemljiški knjigi pa je napisano, da sem jaz lastnica, on kot lastnik pa me zdaj izsiljuje, da dokumenta ne bo podpisal.	Izsiljevanje s stanovanjem	Družinsko nasilje	Oblike nasilja
A22	Iz tega stanovanja me želi vreči ven in tudi tako je naredil, da sem se odselila za stalno.	Odselitev za stalno zaradi povzročitelja	Družinsko nasilje	Oblike nasilja

A23	V študentski dom sicer.	Selitev v študentski dom zaradi povzročitelja	Družinsko nasilje	Oblike nasilja
A24	Brat tudi ekonomsko ne pomaga staršema, tako kot sva se dogovorila.	Neupoštevanje dogovora	Družinsko nasilje	Oblike nasilja
A25	Brat tudi grozi, da se bo ustrelil v čelo, hude grožnje, žalitve.	Psihično nasilje	Družinsko nasilje	Oblike nasilja
A26	Enkrat mi je vrgel kozarec v glavo in mi je kri tekla.	Načini fizičnega nasilja	Družinsko nasilje	Oblike nasilja
A27	Zdaj poleti pa je stol vame vrgel in se je stol zlomil.	Načini fizičnega nasilja	Družinsko nasilje	Oblike nasilja
A28	Imela sem modrice.	Modrice	Fizične poškodbe	Vpliv nasilja na žrtev
A29	Ko je v mene vrgel stol, sem imela v predelu, kjer me je stol zadel, vse rdeče, nato črno.	Modrice	Fizične poškodbe	Vpliv nasilja na žrtev
A30	V primeru, ko mi je v glavo vrgel kozarec za pivo, sem močno krvavela iz glave in sem v nezavest padla.	Padec v nezavest po udarcu s kozarcem	Fizične poškodbe	Vpliv nasilja na žrtev
A31	Takrat so klicali policijo in je moja mami rekla, da sem po stopnicah padla.	Izgovori, da je bil padec po stopnicah	Ravnanje policije	Izkušnje s policijo
A32	Takrat sem bila tudi mladoletna	Mladoletnost	Doživljanje nasilja	Trajanje nasilja

A33	in policaji so mojega brata poznali, ker je bila policajka sošolka od mojega brata v osnovni šoli.	Medsebojno poznavanje policistke in brata	Ravnanje policije	Izkušnje s policijo
A34	Zato je policistka rekla, da bomo rekli, da je prišlo do konflikta v družini in tega ne bomo uradno naredili.	Dogovor s policijsko, da ne bo obravnave	Ravnanje policije	Izkušnje s policijo
A35	Bila sem mladoletna in mi niso pomagali.	Ni bilo pomoči, kljub mladoletnosti	Ravnanje policije	Izkušnje s policijo
A36	Ko sem bila pa mlajša, pa mi je prst na nogi zlomil, saj me je z vso silo po tleh vrgel.	Zlom prsta	Fizične poškodbe	Vpliv nasilja na žrtev
A37	Na koncu sem dobila mavec za prst.	Mavec za zlom	Fizične poškodbe	Vpliv nasilja na žrtev
A38	Situacija pa je bila sumljiva, zato je mami zdravniku rekla, da sem padla po stopnicah.	Padec po stopnicah kot izgovor za poškodbo	Odzivi domačih na nasilje	Družina in nasilje
A39	Ne zaupam v ljudi.	Nezaupanje v ljudi	Duševno zdravje	Vpliv nasilja na žrtev
A40	Ne bi rekla, da imam depresijo, ampak imam občasne občutke depresije.	Občutki depresije	Duševno zdravje	Vpliv nasilja na žrtev
A41	Osamljenosti	Osamljenost	Duševno zdravje	Vpliv nasilja na žrtev
A42	Ničvrednosti	Ničvrednost	Duševno zdravje	Vpliv nasilja na žrtev

A43	Velikokrat imam stisko in jokam.	Stiska in jok	Duševno zdravje	Vpliv nasilja na žrtev
A44	Imam dneve, ko se počutim nemočno	Občutek nemoči	Duševno zdravje	Vpliv nasilja na žrtev
A45	Zelo mešane občutke imam zdaj z mami in atijem, ker me nobeden ni zaščitil.	Mešani občutki do staršev zaradi ne zaščite	Družinski odnosi	Vpliv nasilja na žrtev
A46	Moj ati je prevzel veliko odgovornosti.	Očetov prevzem odgovornosti	Družinski odnosi	Vpliv nasilja na žrtev
A47	Mami pa, če želim o tem govoriti, krivdo privali name.	Prenos krivde	Odzivi domačih na nasilje	Družina in nasilje
A48	Čeprav ona ve, da jaz nisem kriva.	Vednost, da ni njena krivda	Odzivi domačih na nasilje	Družina in nasilje
A49	Zaradi tega se jaz včasih ne počutim v redu.	Slabo počutje	Duševno zdravje	Vpliv nasilja na žrtev
A50	Sem predelala določene stvari in razumem, da se oni ne bodo nikoli spremenili.	Razumevanje, da ne bo sprememb	Družinski odnosi	Vpliv nasilja na žrtev
A51	Niti nimajo želje, da bi se spremenili	Ni želje po spremembi	Družinski odnosi	Vpliv nasilja na žrtev
A52	in edino, kar lahko naredim je, da sama sebe spremenim ter poskrbim zase.	Spreminjanje in skrb zase	Duševno zdravje	Vpliv nasilja na žrtev
A53	Tudi minimalni stiki mi pomagajo.	Minimalni stiki z bratom	Družinski odnosi	Vpliv nasilja na žrtev
A54	Zdaj samo s starši govorim in še to, kolikor je nujno.	Le nujni pogovori s starši	Družinski odnosi	Vpliv nasilja na žrtev
A55	Dvomim vase.	Dvom vase	Duševno zdravje	Vpliv nasilja na žrtev

A56	Čeprav jaz sem zelo prepričana v to, kaj ni v redu in me ne morejo prepričati drugače.	Prepričanje, kaj ni v redu o nasilju	Odzivi domačih na nasilje	Družina in nasilje
A57	Domači se zelo trudijo, da bi jaz drugače verjela in gledala na te zadeve.	Trud domačih na drugačen pogled na nasilje	Odzivi domačih na nasilje	Družina in nasilje
A58	Da bi bila mišljenja, da je nasilje v redu in se vsepovsod dogaja.	Mišljenje, da se nasilje vsepovsod dogaja	Odzivi domačih na nasilje	Družina in nasilje
A59	Zaradi tega sem v preteklosti in tudi zdaj dvomila o tem.	Dvomi o nasilju zaradi družine	Odzivi domačih na nasilje	Družina in nasilje
A60	Nekakšen strah je v meni, zelo me je strah.	Prisotnost strahu	Duševno zdravje	Vpliv nasilja na žrtev
A61	Zelo je veliko breme.	Veliko breme	Družinski odnosi	Vpliv nasilja na žrtev
A62	Drugačno družino imam, ampak jaz sem se družila s takšnimi ljudmi, ki so tudi imeli drugačne družine.	Druženje z ljudi iz drugačnih družin	Prijateljski odnosi	Vpliv nasilja na žrtev
A63	Vedno, ko se povežem z drugimi, ugotovim, da imajo kakšne težave.	Povezanost z ljudmi, ki imajo težave	Prijateljski odnosi	Vpliv nasilja na žrtev
A64	Moj brat je bil samo do mene neprijazen, samo mene sovraži, druge ne.	Sovražnost do brata	Družinski odnosi	Vpliv nasilja na žrtev

A65	Zamere so.	Zamere	Družinski odnosi	Vpliv nasilja na žrtev
A66	Če za mami rečem, ne morem ji oprostiti, zamerila sem ji in počutim se, kot da me je izdala.	Občutek zamere in izdaje	Družinski odnosi	Vpliv nasilja na žrtev
A67	Sestra je čist odstranjena iz situacije, ampak ona me tudi ne mara, tako kot brat in razlog zato je, da sem imela stike z očetom.	Konflikt s sestro	Družinski odnosi	Vpliv nasilja na žrtev
A68	Oče je bil do njiju zelo slab, saj do mene tudi, ampak se je potem spremenil.	Grdo obnašanje očeta do otrok	Družinski odnosi	Vpliv nasilja na žrtev
A69	Tudi partnerka od brata je proti meni in nimam dobrega odnosa z njo.	Slab odnos z bratovo partnerko	Družinski odnosi	Vpliv nasilja na žrtev
A70	Spoznala sta se na rojstnem dnevu, kjer me je ta partnerka prijela za mednožje in jaz sem bila komaj štirinajst let stara.	Neprimeren prijem partnerke v času mladoletnosti	Družinsko nasilje	Oblike nasilja
A71	Preden je brat imel to partnerko, sva bila zelo povezana, imel je težave z agresijo, ampak sva kljub temu bila povezana.	Povezanost z bratom pred njegovo partnerko	Družinski odnosi	Vpliv nasilja na žrtev

A72	Partnerka od brata je celotno družino ločila in odločila se je, da jaz nisem več v tej enačbi.	Izključitev iz družine zaradi bratove partnerke	Družinski odnosi	Vpliv nasilja na žrtev
A73	Kasneje nisem bila povabljena na nobena srečanja, nobene rojstne dneve, noben praznik.	Brez povabila na družinska srečanja	Družinski odnosi	Vpliv nasilja na žrtev
A74	Za praznik so oni jedli kosilo, jaz pa nisem mogla biti zraven in sem mogla sama v sobi sedeti.	Osamljenost za praznike	Družinski odnosi	Vpliv nasilja na žrtev
A75	Na partnerja pa vpliva tako, da jaz nočem domov iti in atiju sem obljubila, da ga bom vozila zdravniku, psihično zdaj ne zmorem, zato dela to moj partner.	Prenos odgovornosti na partnerja	Partnerski odnosi	Vpliv nasilja na žrtev
A76	Tudi psihično mi je težko priti domov, ker sem popolnoma izločena.	Težje vračanje domov	Družinski odnosi	Vpliv nasilja na žrtev
A77	Zato partnerja prosim, da opravi stvari namesto mene in on tega ne želi, zato se tudi o tem kregava.	Prerekanje s partnerjem o prenosu odgovornosti	Partnerski odnosi	Vpliv nasilja na žrtev
A78	Vedela sem, da nisem bila jaz tega kriva.	Vednost, da ni krivde, zaradi česar	Socialna vključenost	Vpliv nasilja na žrtev

		ni strahu pred družbo		
A79	Moj ati je nekoč izvajal nasilje nad ostalimi člani družine, ne nad mano, bila sem posredna žrtev, ko sem bila majhna.	Oče kot izvajalec nasilja nad drugimi družinskimi člani	Družinski član, ki je povzročal nasilje	Povzročitelj nasilja
A80	Vsi, kjer živim vedo, da je moj ata agresiven.	Vednost drugih o agresivnosti očeta	Socialna vključenost	Vpliv nasilja na žrtev
A81	Veliko je izzival policijo, ji grozil, vendar me tega ni sram.	Ni prisotnost sramu v družbi	Socialna vključenost	Vpliv nasilja na žrtev
A82	Vem, da se nasilje dogaja in o tem moramo govoriti, tega ne smemo prekriti in se sramovati.	Pomembnost ozaveščanja nasilja	Počutje glede nasilja	Vpliv nasilja na žrtev
A83	V svoji poti okrevanja sem tam, kjer moram biti in se zavedam, da nisem jaz kriva, zato ne čutim sramu.	Brez prisotnosti sramu	Socialna vključenost	Vpliv nasilja na žrtev
A84	Bolj občutljiva sem na vse.	Občutljivost	Duševno zdravje	Vpliv nasilja na žrtev
A85	Tudi prej opazim nasilje in zelo pozorna sem na nasilje.	Pozornost na nasilje	Počutje glede nasilja	Vpliv nasilja na žrtev
A86	Preziram in obsojam tudi nasilje.	Preziranje nasilja	Počutje glede nasilja	Vpliv nasilja na žrtev

A87	Veliko razmišljam, vsako dejanje osebe »overthinkam«.	Čezmerno razmišljanje o dejanjih drugih	Duševno zdravje	Vpliv nasilja na žrtev
A88	Imam pa tesnobo.	Tesnoba	Duševno zdravje	Vpliv nasilja na žrtev
A89	Strah me je.	Prisotnost strahu	Duševno zdravje	Vpliv nasilja na žrtev
A90	Neupravičene strahove imam.	Strahovi	Duševno zdravje	Vpliv nasilja na žrtev
A91	Za vsako stvar me je strah, panika in to se je mogoče drugam razširil, da še jaz ne vem.	Prisotnost strahu in panike	Duševno zdravje	Vpliv nasilja na žrtev
A92	Zdaj, ko je preplah zaradi posilstev, me je mogoče bolj strah, ker mislim, da če človek, ki bi me naj imel rad, izvaja nasilje nad mano, kaj šele oseba, ki me ne pozna.	Strah pred nasiljem neznancev	Duševno zdravje	Vpliv nasilja na žrtev
A93	Veliko se tudi jokam in sem žalostna.	Občutki žalosti in jok	Duševno zdravje	Vpliv nasilja na žrtev
A94	Družina od bratove partnerke je vedela za nasilje in nič niso naredili.	Brez ukrepanja družine bratove partnerke	Družinska podpora	Podpora in pomoč
A95	Raje so spraševali, če delam faks in če si sama hrano kupujem.	Spraševanje o faksu, namesto nasilju	Družinska podpora	Podpora in pomoč
A96	To še me bolj v stisko spravlja.	Stiska zaradi nepomoči	Družinska podpora	Podpora in pomoč
A97	Z družino od partnerja pa	Brez stikov s partnerjevo družino	Družinski odnosi	Vpliv nasilja na žrtev

	nimava oba stike, saj je tudi on doživljal nasilje, tako, da oni niso vedeli za mojo situacijo.			
A98	Ljudje ne želijo pomagati.	Ni želje po pomoči	Podpora drugih	Podpora in pomoč
A99a	V osnovni šoli so opazili, da je mogoče nasilje	Odkritje znakov nasilja v osnovni šoli	Podpora strokovnjakov	Podpora in pomoč
A99b	in so me nagovarjali, da bi šla po pomoč, vendar nisem tega želela.	Učiteljičino nagovarjanje za iskanje pomoči	Podpora strokovnjakov	Podpora in pomoč
A100	Tam je opazila nasilje profesorica kemije in se je z mano pogovarjala ter me usmerjala, če bi kam šla.	Pomoč s strani profesorice	Podpora strokovnjakov	Podpora in pomoč
A101	V gimnaziji mi je profesorica zagotovila, da sem potem šla v Ljubljano na gimnazijo, prej sem hodila drugam. To je bila njihova rešitev, da nisem živela doma.	Iskanje rešitev v gimnaziji s strani profesorice	Podpora strokovnjakov	Podpora in pomoč
A102	Na fakulteti pa sem sama šla po pomoč in podporo, ki jo ponuja fakulteta.	Pomoč od fakultete	Podpora strokovnjakov	Podpora in pomoč
A103	Tam je bila psihologinja, in ko se je stanje poslabšalo, sem šla	Pomoč psihologinje	Podpora strokovnjakov	Podpora in pomoč

	k njej in skupaj sva jokali.			
A104	Sem imela in še imam dostop do podpornih mrež, ki so mi pomagale.	Dostop do podpornih mrež	Medvrstniška podpora	Podpora in pomoč
A105	Prej sem imela dve prijateljici in sta mi takrat zelo pomagali,	Pomoč dveh prijateljic	Medvrstniška podpora	Podpora in pomoč
A106	pa tudi prejšnji fant, ki sem ga imela, mi je pomagal, saj sem bila z njim v najbolj ranljivih letih.	Pomoč nekdanjega fanta v ranljivih letih	Medvrstniška podpora	Podpora in pomoč
A107	Zdaj nimam atija in mame, ki bi mi pomagala,	Brez podpore staršev	Družinska podpora	Podpora in pomoč
A108	ampak imam prijateljico L., ki mi nudi podporo in pomoč.	Podpora s strani prijateljice	Medvrstniška podpora	Podpora in pomoč
A109	Včasih pa sem bila tudi sama in si sama sebi pomagala.	Pomoč samemu sebi	Lastna podpora	Podpora in pomoč
A110	Strokovnjaki so mi tudi pomagali, vendar sem jaz morala iti do njih.	Iskanje pomoči pri strokovnjakih	Podpora strokovnjakov	Podpora in pomoč
A111	Drugače je, če dobiš pomoč in slišiš stvari iz ust drugih, takrat komaj dojameš in začneš verjeti, kljub temu da si ti to prej vedel.	Pomembnost pomoči drugih	Podpora strokovnjakov	Podpora in pomoč

A112	Ja, npr. za praznike doma decembra, ko sem bila doma, me je zelo bolelo, ko sem bila izločena od vseh dejavnosti	Bolečina pri izločitvi od družine	Akademski dosežki	Vpliv nasilja na žrtev
A113	Takrat za božič, novo leto, ko se mammo največ za učim, ker prihaja izpitno obdobje, nič ne naredim zaradi te bolečine.	Nezmožnost učenja zaradi bolečine	Akademski dosežki	Vpliv nasilja na žrtev
A114	Ko je kakšen prepir, naslednji dan to vpliva name in je kar vidno ter se za daljše obdobje to kaže.	Vpliv prepira na počutje	Akademski dosežki	Vpliv nasilja na žrtev
A115	Ja, nasilje je vplivalo na mojo finančno stabilnost.	Vpliv na finance	Finančna stabilnost	Vpliv nasilja na žrtev
A116	Morala sem se preseliti in zdaj živim v študentskem domu.	Selitev in bivanje v študentskem domu	Finančna stabilnost	Vpliv nasilja na žrtev
A117	Delati morem petke, sobote in nedelje do enajstih večer.	Delo do večernih ur	Finančna stabilnost	Vpliv nasilja na žrtev
A118	Paziti moram na finance, ampak to zame ni velik problem, ker ne kupujem več dragih stvari.	Pozornost na finance	Finančna stabilnost	Vpliv nasilja na žrtev
A119	Sem kar skromna zdaj.	Skromnost	Finančna stabilnost	Vpliv nasilja na žrtev

A120	Sama se moram preživljati in skrbeti zase.	Samostojno preživljanje	Finančna stabilnost	Vpliv nasilja na žrtev
A121	Zaradi nasilja nisem izgubila dela.	Ni izgube dela	Finančna stabilnost	Vpliv nasilja na žrtev
A122	Nasilje pa je vplivalo na mojo finančno stabilnost, saj se zdaj morem sama preživljati in moram bolje gledati na denar.	Samostojno preživljanje	Finančna stabilnost	Vpliv nasilja na žrtev
A123	Poiskati sem si tudi morala službo.	Iskanje službe	Finančna stabilnost	Vpliv nasilja na žrtev
A124	Mislim, da si zelo veliko stvari nalagam	Nalaganje opravil	Vsakdanjik	Vpliv nasilja na žrtev
A125	in da sem preveč preobremenjena z vsemi stvarmi, ki jih delam, tudi dodatno.	Preobremenjenost	Vsakdanjik	Vpliv nasilja na žrtev
A126	Verjetno zato, ker si čas poskušam čim bolj zapolniti, da o situaciji ne razmišljam, se ne ukvarjam toliko s tem.	Zapolnitev dneva kot umik razmišljanju	Vsakdanjik	Vpliv nasilja na žrtev
A127	Tudi sem včasih kam zamudila zaradi nasilja in počutja.	Zamujanje	Vsakdanjik	Vpliv nasilja na žrtev
A128	Prekinila bom stike z bratom in sestro, ko bom imela otroke, ampak ne bom kazala s prsti	Prekinitev stikov s sorojenci ob prihodu otrok	Razmisleki o prihodnosti	Vpliv nasilja na žrtev

	in zbirala nekakšne zamere.			
A129	Zdaj si vedno zapolnim dneve, tako da ne rabim veliko razmišljati o tem, kaj se dogaja	Zapolnitev dni za odvrčanje pozornosti	Vsakdanjik	Vpliv nasilja na žrtev
A130	in me je strah, ko te možnosti ne bom imela, kaj bom takrat čutila.	Strah pred občutki	Strahovi za prihodnost	Vpliv nasilja na žrtev
A131	Mislim, da bom vedno anksiozna	Večna tesnoba	Razmisleki o prihodnosti	Vpliv nasilja na žrtev
A132	in pričakovala najslabše stvari od drugih.	Večna negativna pričakovanja do ljudi	Razmisleki o prihodnosti	Vpliv nasilja na žrtev

Intervju B

B1	Povzročitelj nasilja je bil oče.	Oče	Družinski član, ki je povzročal nasilje	Povzročitelj nasilja
B2	In izvajal je fizično nasilje.	Fizično nasilje	Družinsko nasilje	Oblike nasilja
B3	Odkvisno, kako kategoriziraš, menim, da je delno tudi psihično.	Psihično nasilje	Družinsko nasilje	Oblike nasilja
B4	Bilo je veliko pritiska pri vzdrževanju dobrih ocen in lepega vedenja.	Pritisk do vzdrževanja ocen in vedenja	Družinsko nasilje	Oblike nasilja
B5	Tudi manipulacije je bilo veliko, v smislu, da jaz pretiravam	Prisotnost manipulacije	Družinsko nasilje	Oblike nasilja
B6	Oče je velikokrat rekel, da se bova lepo pogovorila, potem pa sem dobila fizično kaznovanje.	Fizično kaznovanje	Družinsko nasilje	Oblike nasilja
B7	Vse od osnovne šole do konca srednje šole	Šolsko obdobje	Doživljanje nasilja	Trajanje nasilja
B8	Nasilja ne doživljam več.	Ni več nasilja	Doživljanje nasilja	Trajanje nasilja
B9	Postopoma se je samo končalo.	Postopno končanje nasilja	Doživljanje nasilja	Trajanje nasilja
B10	Ko sem dobila zadnjo sestro, se je nasilje začelo zmanjševati.	Zmanjševanje nasilja s prihodom sestre	Doživljanje nasilja	Trajanje nasilja
B11	Bili so samo posamezni dogodki v letu in to je to.	Posamezni nasilni dogodki v letu	Doživljanje nasilja	Trajanje nasilja
B12	Po moji polnoletnosti pa se	Konec nasilja ob polnoletnosti	Doživljanje nasilja	Trajanje nasilja

	je dokončno končalo.			
B13	Vidi se, da se je nekaj pri njem zgodilo, vendar o tem se nikoli nisem pogovarjala z njim.	Sprememba pri očetu	Doživljanje nasilja	Trajanje nasilja
B14	Mogoče so mu terapije za panične napade pomagale.	Očetove terapije za panične napade kot pomoč	Doživljanje nasilja	Trajanje nasilja
B15	Že nasploh nisem imela čustvenega stika z njim, nikoli se nisva tak pogovarjala.	Brez čustvenega stika z očetom	Doživljanje nasilja	Trajanje nasilja
B16	Sem pa velikokrat razmišljala, da bi naredila nasilju konec.	Razmisleki o prijavi	Doživljanje nasilja	Trajanje nasilja
B17	Nasilje se je samo ustavilo.	Nasilje je samostojno prenehalo	Doživljanje nasilja	Trajanje nasilja
B18	Nisem ga prekinila.	Ni bilo prekinitve nasilja	Doživljanje nasilja	Trajanje nasilja
B19	Od prvega letnika fakultete tudi nasilja ne doživljam.	Ne doživljanje nasilja od fakultete naprej	Doživljanje nasilja	Trajanje nasilja
B20	Večino nasilja sem doživljala, ko sem bila majhna,	Doživljanje nasilja kot otrok	Doživljanje nasilja	Trajanje nasilja
B21	torej v otroštvu.	Otroštvo	Doživljanje nasilja	Trajanje nasilja
B22	Skozi vrtec in osnovno šolo je bilo največ nasilja.	Največ nasilja v zgodnjih letih	Doživljanje nasilja	Trajanje nasilja
B23	S strani očeta je bilo fizično nasilje.	Fizično nasilje	Družinsko nasilje	Oblike nasilja
B24	Od otroštva sem morala ustrezati	Ustrezanje določenim pričakovanjem	Družinsko nasilje	Oblike nasilja

	določenim pričakovanjem.			
B25	Večkrat sem bila fizično kaznovana za malenkosti	Fizično kaznovanje za malenkosti	Družinsko nasilje	Oblike nasilja
B26	V večini primerov tudi nisem dobila pojasnjeno, zakaj sem dobila takšno kazen.	Brez pojasnila za takšno kazen	Družinsko nasilje	Oblike nasilja
B27	Imela sem veliko nerazrešenih odgovorov.	Nerazrešeni odgovori	Družinsko nasilje	Oblike nasilja
B28	Če sem hotela odgovore, sem še bila bolj kaznovana.	Kazen za postavljanje vprašanj	Družinsko nasilje	Oblike nasilja
B29	To je bilo s strani očeta.	Oče	Družinski član, ki je povzročal nasilje	Povzročitelj nasilja
B30	Mamina vloga je bila, da se je zavedala, kaj se dogaja, ampak ni posredovala.	Vednost mame, kaj se dogaja, brez posredovanja	Odzivi domačih na nasilje	Družina in nasilje
B31	Ni se vmešavala v njegov način vzgoje.	Brez vmešavanja v način vzgoje	Odzivi domačih na nasilje	Družina in nasilje
B32	Se mi zdi, da je izvajal nasilje nekoliko načrtno, da se ni poznalo, kaj se dogaja.	Načrtno izvajanje nasilja	Fizične poškodbe	Vpliv nasilja na žrtev
B33	Vsa njegova dejanja so bila premišljena,	Premišljena dejanja	Fizične poškodbe	Vpliv nasilja na žrtev
B34	kako kaj narediti, da ne bo pustilo za sabo vidnih posledic.	Brez vidnih posledic	Fizične poškodbe	Vpliv nasilja na žrtev

B35	Nisem imela fizičnih poškodb.	Brez fizičnih poškodb	Fizične poškodbe	Vpliv nasilja na žrtev
B36	En čas sem imela veliko stisko zaradi te situacije.	Velika stiska	Duševno zdravje	Vpliv nasilja na žrtev
B37	Zdi se mi, da sem se v nekem obdobju neke vrste distancirala.	Distanciranost v določenem obdobju	Duševno zdravje	Vpliv nasilja na žrtev
B38	Nisem veliko o tem razmišljala	Ni veliko razmislekov o posledicah	Duševno zdravje	Vpliv nasilja na žrtev
B39	ali pa sem na druge načine izkazala svoje počutje.	Drugi načini izražanja počutja	Duševno zdravje	Vpliv nasilja na žrtev
B40	Opazila sem, da težim k zadovoljevanju staršev.	Teža k zadovoljevanju staršev	Duševno zdravje	Vpliv nasilja na žrtev
B41	Skozi stil in družbo sem nekaj časa imela uporniško vedenje.	Uporniško vedenje	Duševno zdravje	Vpliv nasilja na žrtev
B42	Drogirala sem se,	Uporaba drog	Duševno zdravje	Vpliv nasilja na žrtev
B43	veliko sem hodila ven in tudi pila sem veliko.	Uživanje alkohola	Duševno zdravje	Vpliv nasilja na žrtev
B44	Veliko sem prekrivala	Prekrivanje	Duševno zdravje	Vpliv nasilja na žrtev
B45	in tudi še zdaj, vidim, da starši ne vedo veliko o tem mojem obdobju.	Nevednost staršev o odporniškem obdobju	Duševno zdravje	Vpliv nasilja na žrtev
B46	Zatem se mi je začelo dozdevati, da prihaja vse za mano.	Dozdevanje za posledice	Duševno zdravje	Vpliv nasilja na žrtev
B47	Nisem se nikoli vklopila z drugimi.	Neintegriranost z drugimi	Socialna vključenost	Vpliv nasilja na žrtev

B48	Že tako se počutiš kot »outsider«.	Občutek izključenosti	Duševno zdravje	Vpliv nasilja na žrtev
B49	Naenkrat se mi je zdelo, da več ne znam funkcionirati, ne da bi me ta izkušnja morila.	Izguba funkcionalnosti zaradi izkušnje	Duševno zdravje	Vpliv nasilja na žrtev
B50	Zdaj sem pa to situacijo sprejela kot del življenja.	Sprejemanje situacije kot del življenja	Duševno zdravje	Vpliv nasilja na žrtev
B51	Se mi zdi, da se tudi jaz moram sprijazniti za nove priložnosti	Sprejemanje novih priložnosti	Duševno zdravje	Vpliv nasilja na žrtev
B52	Vedela se, da me ta izkušnja ovira in da se držim tiste preteklosti.	Izkušnja kot ovira	Duševno zdravje	Vpliv nasilja na žrtev
B53	Sem šla po pomoč in sem s strokovnjakinjo imela redna srečanja.	Redna srečanja s strokovnjakinjo	Podpora strokovnjakov	Podpora in pomoč
B54	Skozi to sem se rešila bremena.	Osvoboditev bremena zaradi strokovnjakinje	Podpora strokovnjakov	Podpora in pomoč
B55	Nimam pa uradnih diagnoz.	Brez uradnih diagnoz	Duševno zdravje	Vpliv nasilja na žrtev
B56	O tem nisem nikoli govorila doma, sem pri sebi, pa vem, da sem imela težave s tesnobo.	Težave s tesnobo	Duševno zdravje	Vpliv nasilja na žrtev
B57	Kar se je poznalo pri vključitvi v družbo.	Tesnoba pri vključitvi v družbo	Socialna vključenost	Vpliv nasilja na žrtev
B58	Na primer v osnovni šoli me je bilo tako strah	Strah pred socialnimi	Socialna vključenost	Vpliv nasilja na žrtev

	socialnih interakcij.	interakcijami v osnovni šoli		
B59	Veliko sem tudi čezmerno razmišljala.	Čezmerno razmišljanje	Duševno zdravje	Vpliv nasilja na žrtev
B60	Ja, definitivno vpliva.	Vpliv nasilja na samopodobo	Duševno zdravje	Vpliv nasilja na žrtev
B61	Občutki, da nisi dovolj,	Občutek manjvrednosti	Duševno zdravje	Vpliv nasilja na žrtev
B62	da se moraš konstantno dokazovati, ti potolčejo samopodobo.	Občutek dokazovanja potolče samopodobo	Duševno zdravje	Vpliv nasilja na žrtev
B63	Jaz, ko sem imela dosežke, sem bila veliko vredna.	Povezovanje vrednosti z dosežki	Duševno zdravje	Vpliv nasilja na žrtev
B64	Mojo vrednost so predelili z mojimi dosežki, ocenami.	Vrednotenje vrednosti po uspehu	Duševno zdravje	Vpliv nasilja na žrtev
B65	Priznanje za vseh devet let odličnega uspeha je bilo najpomembnejše.	Pomembnost priznanja za odlični uspeh	Duševno zdravje	Vpliv nasilja na žrtev
B66	Vsakič v nadaljnjih pogovorih, ko je bilo treba poudariti moje dobre lastnosti, so to zanje bili moji dosežki.	Dosežki kot dobre lastnosti	Duševno zdravje	Vpliv nasilja na žrtev
B67	Tudi težko sem dojemala ta proces, kako je lahko bil takšen z mano, z mojimi sorojenci pa zdaj ni.	Nerazumevanje različnega ravnanja s sorojenci	Duševno zdravje	Vpliv nasilja na žrtev
B68	Zdaj je čist pasiven in me to razjezi.	Trenutni pasivni odnos očeta kot vzrok jeze	Duševno zdravje	Vpliv nasilja na žrtev

B69	Mama je vedela in tudi videla, kaj se dogaja.	Vednost mame, kaj se dogaja	Odzivi domačih na nasilje	Družina in nasilje
B70	Naprej je mama poskušala razložiti, zakaj je on takšen, kot je,	Pojasnilo nasilne preteklosti	Odzivi domačih na nasilje	Družina in nasilje
B71	veliko je tudi opravičevala dejanja.	Opravičevanje dejanj	Odzivi domačih na nasilje	Družina in nasilje
B72	Rekla je, da je kot otrok bil deležen nasilja in da je to, kar on pozna.	Nasilje kot vzorec	Odzivi domačih na nasilje	Družina in nasilje
B73	Rekla je, da ni tako hudo,	Izjava mame, da nasilje ni hudo	Odzivi domačih na nasilje	Družina in nasilje
B74	da ima marsikdo doma še hujšo situacijo.	Mamino minimaliziranje nasilne situacije	Odzivi domačih na nasilje	Družina in nasilje
B75	Dala mi je občutek, da jaz pretiravam.	Občutek pretiravanja zaradi maminih izjav	Odzivi domačih na nasilje	Družina in nasilje
B76	To sem ji zelo zamerila.	Zamere	Družinski odnosi	Vpliv nasilja na žrtev
B77	Do sester sem tudi imela na začetku odpor, ker niso doživljale nasilja.	Odpor do sester zaradi ne doživljanja nasilja	Družinski odnosi	Vpliv nasilja na žrtev
B78	Fant pa je tudi bil priča enemu dogodku in je do moje družine dobil odpor in ji zameril.	Odpor partnerja do družine	Partnerski odnos	Vpliv nasilja na žrtev
B79	Da bi se zaradi enega dogodka načrtno umaknila, ne.	Brez umika od družbe zaradi dogodka	Socialna vključenost	Vpliv nasilja na žrtev
B80	Jaz sem se itak umikala že vedno.	Umik od družbe	Socialna vključenost	Vpliv nasilja na žrtev

B81	Zaradi moje izkušnje nasilja nisem nikoli bila rada v družbi.	Izogibanje družbi zaradi izkušnje nasilja	Socialna vključenost	Vpliv nasilja na žrtev
B82	Velikokrat sem rada bila sama in še zdaj je tako.	Uživanje v samoti	Socialna vključenost	Vpliv nasilja na žrtev
B83	Sem pa opazila, da se povežem s tistimi, ki imajo podobne izkušnje nasilja, zato tukaj ne čutim strahu ali sramu.	Povezovanje prek podobnih izkušenj	Prijateljski odnosi	Vpliv nasilja na žrtev
B84	Prav tako se ne družim toliko s tistimi, ki nimajo izkušnje nasilja, saj ne razumejo, kako jaz delujem.	Izogibanje nerazumevajočim	Socialna vključenost	Vpliv nasilja na žrtev
B85	Skozi nekaj razmišljam.	Čezmerno razmišljanje	Duševno zdravje	Vpliv nasilja na žrtev
B86	vedno vsako situacijo premlevam	Premlevanje situacij	Duševno zdravje	Vpliv nasilja na žrtev
B87	Veliko je tega, da vnaprej premišljujem o odzivih drugih.	Premišljevanje o odzivih drugih	Duševno zdravje	Vpliv nasilja na žrtev
B88	Če pa pride do kakšnih predstavitev na faksih, se vnaprej obremenjujem.	Obremenjevanje pred predstavitvami	Duševno zdravje	Vpliv nasilja na žrtev
B89	Vedno želim predvideti reakcije in odzive drugih, čeprav vem, da ne morem.	Želja po predvidevanju reakcij drugih	Duševno zdravje	Vpliv nasilja na žrtev

B90	Tako dobim neki občutek nadzora, pripravljenosti.	Občutek nadzora	Duševno zdravje	Vpliv nasilja na žrtev
B91	Veliko premišlujem tudi o tem, kako se preklopiti v družbo,	Premišljevanje o vključitvi v družbo	Socialna vključenost	Vpliv nasilja na žrtev
B92	o čem se pogovarjati in kako se spopadati s človekom in situacijo.	Razmisleki o spopadanju s človekom	Socialna vključenost	Vpliv nasilja na žrtev
B93	Hitro sem tudi v dvomih in ljudem ne zaupam.	Ne zaupanje ljudem	Duševno zdravje	Vpliv nasilja na žrtev
B94	Preden sem začela s to terapijo, sem imela veliko posledic.	Številne psihološke posledice	Duševno zdravje	Vpliv nasilja na žrtev
B95	Prav seznam sem si naredila na telefonu, ker se mi je zdelo noro.	Seznam psiholoških posledic na telefonu	Duševno zdravje	Vpliv nasilja na žrtev
B96	Pri meni je bilo sprva dovoljenje nasilja	Dovoljenje nasilja	Duševno zdravje	Vpliv nasilja na žrtev
B97	in potem neko uporniško vedenje	Uporniško vedenje	Duševno zdravje	Vpliv nasilja na žrtev
B98	Po uporniški fazi je vse prišlo za mano.	Posledice po uporniški fazi	Duševno zdravje	Vpliv nasilja na žrtev
B99	Imela sem nočne more.	Nočne more	Duševno zdravje	Vpliv nasilja na žrtev
B100	Težave s spanjem.	Težave s spanjem	Duševno zdravje	Vpliv nasilja na žrtev
B101	In veliko težav je tudi bilo, da nisem mogla zaspati.	Težave s spanjem	Duševno zdravje	Vpliv nasilja na žrtev
B102	Tudi težave sem imela, da sem se	Večkratno prebujanje	Duševno zdravje	Vpliv nasilja na žrtev

	zbujala stokrat na noč.			
B103	Sem bila vedno slabe volje,	Slaba volja	Duševno zdravje	Vpliv nasilja na žrtev
B104	brez volje in energije.	Brez volje in energije	Duševno zdravje	Vpliv nasilja na žrtev
B105	Svojim problemom sem se vedno izmikala.	Izogibanje problemom	Duševno zdravje	Vpliv nasilja na žrtev
B106	Tudi prebliske starih spominov sem imela veliko.	Prebliski spominov	Duševno zdravje	Vpliv nasilja na žrtev
B107	Ti pa so bili o tistih dogodkih o nasilju,	Prebliski o nasilnih dogodkih	Duševno zdravje	Vpliv nasilja na žrtev
B108	imela pa sem jih čez dan in tudi ponoči.	Dnevni in nočni prebliski	Duševno zdravje	Vpliv nasilja na žrtev
B109	Vedno sem imela občutek, da ne zmorem več	Občutek nezmožnosti	Duševno zdravje	Vpliv nasilja na žrtev
B110	To pa je tudi vodilo do kreganja s fantom,	Prerekanje s partnerjem	Partnerski odnosi	Vpliv nasilja na žrtev
B111	nisem se veliko dobivala s prijatelji, saj nisem imela volje do tega.	Brez volje do druženja s prijatelji	Socialna vključenost	Vpliv nasilja na žrtev
B112	Ljudje v moji okolici nikoli niso niti vedeli, da sem doživljala nasilje.	Neprepoznano nasilje s strani drugih	Podpora drugih	Podpora in pomoč
B113	Družina od fanta je vedela, vendar z njo nimam dobrega odnosa.	Zavedanje fantove družine o nasilju	Družinska podpora	Podpora in pomoč
B114	Nikoli ni ponudila pomoči.	Brez podpore fantove družine	Družinska podpora	Podpora in pomoč
B115	Tudi učitelji in učiteljice niso	Ne zaznavanje znakov nasilja s strani učiteljev	Podpora strokovnjakov	Podpora in pomoč

	prepoznali znakov nasilja			
B116	in prav tako jaz tega nisem želela omeniti.	Molčečnost o nasilju	Lastna podpora	Podpora in pomoč
B117	Imam fanta, ki mi pomaga.	Podpora in pomoč partnerja	Medvrstniška podpora	Podpora in pomoč
B118	Vedno mi nudi pomoč in podporo.	Podpora in pomoč partnerja	Medvrstniška podpora	Podpora in pomoč
B119	Nimam veliko prijateljev,	Malo prijateljev	Medvrstniška podpora	Podpora in pomoč
B120	ampak podporo pa mi nudi moja prijateljica K., ki mi vedno stoji ob strani.	Podpora s strani prijateljice	Medvrstniška podpora	Podpora in pomoč
B121	Prav tako imam družbo, ki ima podobne izkušnje z nasiljem, in tako si tudi med seboj pomagamo.	Podpora družbe s skupnimi izkušnjami	Medvrstniška podpora	Podpora in pomoč
B122	Letos sem tudi sama poiskala pomoč, ker moj faks ponuja psihosocialno pomoč.	Dostopanje do psihosocialne podpore	Podpora strokovnjakov	Podpora in pomoč
B123	Meni je bilo fajn se učiti, ampak nisem imela rada pritiska,	Užitek v učenju kljub nelagodju ob pritisku	Akademski dosežki	Vpliv nasilja na žrtev
B124	zato je nasilje malo otežilo mojo šolsko izkušnjo.	Otežena šolska izkušnja	Akademski dosežki	Vpliv nasilja na žrtev
B125	Kasneje sem dojela, da ne rabim biti dobra v vsem, saj tudi drugi niso.	Razumevanje nepopolnosti	Akademski dosežki	Vpliv nasilja na žrtev

B126	V gimnaziji pa mi je slabše šlo in sem se bala, kakšno nasilje bo zdaj.	Strah pred nasiljem zaradi slabšega uspeha	Akademski dosežki	Vpliv nasilja na žrtev
B127	Tam se je začelo počasi vse premikati in ni bil tak problem, ko sem domov prinesla štirko.	Sprememba v odzivih na nižje ocene	Akademski dosežki	Vpliv nasilja na žrtev
B128	V osnovni šoli, ko sem prinesla štirko, sem bila fizično kaznovana	Fizično kaznovanje za štirko v osnovni šoli	Akademski dosežki	Vpliv nasilja na žrtev
B129	Drugače nisem imela težav se osredotočiti na šolo, trudila sem se vedno za dobre ocene in to je to.	Brez težav osredotočanja na šolo	Akademski dosežki	Vpliv nasilja na žrtev
B130	Zaradi nasilja nisem izgubila dela in tudi finančne težave nimam,	Ohranitev finančne stabilnosti kljub nasilju	Finančna stabilnost	Vpliv nasilja na žrtev
B131	sem pa malo omejena, saj si vse sama plačujem.	Omejenost zaradi samostojnega financiranja	Finančna stabilnost	Vpliv nasilja na žrtev
B132	Zaradi pomanjkanja izpita se tudi počutim manjvredna.	Občutek manjvrednosti zaradi pomanjkanja voznškega izpita	Finančna stabilnost	Vpliv nasilja na žrtev
B133	Moja mama ni delala, samo ata je delal.	Oče kot glavni skrbnik družine	Finančna stabilnost	Vpliv nasilja na žrtev
B134	Itak nasploh nismo imeli veliko denarja.	Finančne omejitve	Finančna stabilnost	Vpliv nasilja na žrtev
B135	Imela sem tudi občutek, da ji on ne pusti iti delat, ker	Zadrževanje mame od dela zaradi	Finančna stabilnost	Vpliv nasilja na žrtev

	jo je velikokrat kontroliral in je bil zelo ljubosumen.	ljubosumja in nadzora		
B136	Vedno smo se spopadali s finančnimi težavami.	Spopadanje s finančnimi težavami	Finančna stabilnost	Vpliv nasilja na žrtev
B137	Odkar sem imela štipendijo, sem si morala vse sama plačevati, vse položnice, oblačila in vso hrano.	Samostojno preživljanje	Finančna stabilnost	Vpliv nasilja na žrtev
B138	Doma sem tudi posojala denar in so mi še zdaj dolžni.	Posojanje denarja doma	Finančna stabilnost	Vpliv nasilja na žrtev
B139	Tudi med poletjem sem delala, zato da si lahko vse na faksu plačujem.	Delo med poletjem za plačevanje potrebščin na fakulteti	Finančna stabilnost	Vpliv nasilja na žrtev
B140	Moji sestri pa vse učbenike plačajo, jaz pa sem morala vse sama plačevati.	Različno ravnanja staršev pri plačevanju potrebščin	Finančna stabilnost	Vpliv nasilja na žrtev
B141	Tudi marsičesa si nisem mogla privoščiti zaradi tega, na primer, vozniški izpit.	Vozniški izpit kot primer finančne omejitve	Finančna stabilnost	Vpliv nasilja na žrtev
B142	Za šolo se mi zdi, da zaradi vseh teh pričakovanj sem se še bolj trudila.	Trud za šolo zaradi pričakovanj	Akademski dosežki	Vpliv nasilja na žrtev
B143	Zapadla sem v rutino, kjer sem vse stvari delala sproti.	Rutina delanja stvari sproti	Vsakdanjik	Vpliv nasilja na žrtev
B144	S tem sem se tudi zamotila od te svoje situacije.	Odvračanje pozornosti situaciji	Vsakdanjik	Vpliv nasilja na žrtev

		z rutino sprotnega dela		
B145	Nad vsemi stvarmi sem želela kontrolo.	Želja po kontroli	Vsakdanjik	Vpliv nasilja na žrtev
B146	Drugače sem nezaupljiva	Nezaupljivost	Vsakdanjik	Vpliv nasilja na žrtev
B147	in velikokrat želim stvari urediti sama, npr. čiščenje.	Želja po neodvisnosti pri opravljanju opravil	Vsakdanjik	Vpliv nasilja na žrtev
B148	Mi pa ta izkušnja da prepričanje, da bom zaradi vsega tega drugače ravnala s svojimi otroki.	Drugačno ravnanje z otroki	Razmisleki o prihodnosti	Vpliv nasilja na žrtev
B149	Tudi pri izbiri partnerja mi je ta izkušnja pomagala, saj sem si izbrala čisto nasprotje mojega ateja.	Premišljena izbira partnerja zaradi preteklih izkušenj	Razmisleki o prihodnosti	Vpliv nasilja na žrtev
B150	Izmikam se ljudem, ki so enake osebnosti, kot moj oče.	Izogibanje ljudem enake osebnosti kot oče	Razmisleki o prihodnosti	Vpliv nasilja na žrtev
B151	Ne maram agresivnih, arogantnih ljudi.	Odpor do agresivnosti in arogance	Razmisleki o prihodnosti	Vpliv nasilja na žrtev
B152	Veliko me je strah za prihodnost.	Prisotnost strahu za prihodnost	Strahovi za prihodnost	Vpliv nasilja na žrtev
B153	Zdaj niti ne toliko, včasih sem mogoče bolj.	Včasih več strahu za prihodnost kot zdaj	Strahovi za prihodnost	Vpliv nasilja na žrtev
B154	Ker pa vem, da me ta situacija ne definira, me ni toliko strah o posledicah.	Brez strahu zaradi zavedanja, da situacija ne definira osebe	Strahovi za prihodnost	Vpliv nasilja na žrtev

B155	Vem pa tudi, da sem zaradi situacije bolj nagnjena k stresu	Nagnjenost k stresu	Razmisleki o prihodnosti	Vpliv nasilja na žrtev
B156	in lahko na podlagi tega kakšno psihično težavo dobim.	Pridobitev psihičnih težav	Razmisleki o prihodnosti	Vpliv nasilja na žrtev
B157	Skrbelo me je, da bi dobila shizofrenijo zaradi stresa.	Strah pred shizofrenijo zaradi stresa	Strahovi za prihodnost	Vpliv nasilja na žrtev
B158	Skrbi me poporodna depresija.	Strah pred poporodno depresijo	Strahovi za prihodnost	Vpliv nasilja na žrtev
B159	Ker imam tudi s čustvenim izražanjem težave.	Težave s čustvenim izražanjem	Duševno zdravje	Vpliv nasilja na žrtev
B160	Jaz tudi hitro izgubim živce in me zelo strah, da ne bom ponavljala iste napake kot ata.	Strah pred ponavljanjem napak očeta	Strahovi za prihodnost	Vpliv nasilja na žrtev
B161	Tudi za starševstvo me je strah, kako bo.	Strah za starševstvo	Strahovi za prihodnost	Vpliv nasilja na žrtev

Intervju C

C1	V bistvu moj dedek po očetovi strani.	Dedek po očetovi strani	Družinski član, ki je povzročal nasilje	Povzročitelj nasilja
C2	On je bil glavni povzročitelj nasilja v naši družini in še vedno je.	Dedek kot glavni storilec	Družinski član, ki je povzročal nasilje	Povzročitelj nasilja
C3	Dedek je izvajal nasilje nad babico, mojo teto in stricem.	Dedek kot izvajalec nasilja do drugih družinskih članov	Družinski član, ki je povzročal nasilje	Povzročitelj nasilja
C4	V bistvu sem skoraj celo svoje življenje doživljala posredno nasilje.	Doživljanje posrednega nasilja celo življenje	Družinsko nasilje	Oblike nasilja
C5	Ni bilo direktno na mene, ampak sem vedno bila prisotna, ko se je dogajalo.	Prisotnost, ko se je nasilje dogajalo	Družinsko nasilje	Oblike nasilja
C6	Npr. ko je babico udaril ali pa enkrat mojo teto.	Primer prisotnosti pri nasilju	Družinsko nasilje	Oblike nasilja
C7	Potem pa je bilo enkrat leta 2022, pa se je dedek enkrat napil in mojo babico držal za vrat.	Primer prisotnosti pri nasilju	Družinsko nasilje	Oblike nasilja
C8	Takrat sem se postavila proti in rekla, da bom poklicala policijo.	Upor in grožnja s policijo	Doživljanje nasilja	Trajanje nasilja
C9	Takrat je prišel do mene in me polnega zamahnil na lice.	Klofuta na lice	Družinsko nasilje	Oblike nasilja
C10	Od takrat nimam jaz stikov z nobenim od tam.	Brez stikov z družinskimi člani po očetovi strani	Družinski odnosi	Vpliv nasilja na žrtev

C11	On ve, kaj dela, in se zaveda.	Zavedanje dedka, kaj dela	Doživljanje nasilja	Trajanje nasilja
C12	Takrat, ko se je to zgodilo, leta 2022, sem že hotela poklicati policijo,	Leta 2022 želja po prijavi policiji	Doživljanje nasilja	Trajanje nasilja
C13	vendar sem se dobila s svojim očetom in stricem in sta mi povedala, da tega naj ne naredim.	Svetovanje očeta in strica proti prijavi policiji	Doživljanje nasilja	Trajanje nasilja
C14	Posledice zato bo nosila moja babica.	Posledice bo čutila babica	Doživljanje nasilja	Trajanje nasilja
C15	Ona bo morala plačati kazen.	Babica plača kazen	Doživljanje nasilja	Trajanje nasilja
C16	V bistvu ga domači na neki način podpirajo, saj ga ne prijavijo,	Indirektna podpora domačih zaradi ne prijave	Doživljanje nasilja	Trajanje nasilja
C17	a se postavljajo nasproti, ko pride do nasilja.	Postavljanje nasproti v primeru nasilja	Doživljanje nasilja	Trajanje nasilja
C18	Tudi jaz nisem hotela babice obremenjevati, da bi morala plačati kazen in se ukvarjati s tem, saj ga je tudi ščitila.	Izogibanje obremenjevanju babice	Doživljanje nasilja	Trajanje nasilja
C19	Nimam stikov s preostalo družino, to mislim babico, dedijem ter stricem.	Brez stikov z družinskimi člani po očetovi strani	Družinski odnosi	Vpliv nasilja na žrtev
C20	Ne hodim na obiske tja,	Brez obiskovanja družinskih članov	Družinski odnosi	Vpliv nasilja na žrtev
C21	tako da vem, da se nasilje dogaja, ampak tukaj ne	Zaradi zaščite dedka ni možnosti ukrepanja	Doživljanje nasilja	Trajanje nasilja

	morem nič narediti, saj ga preostali člani ščitijo in neke vrste podirajo.			
C22	Fizično.	Doživljanje fizičnega nasilja	Družinsko nasilje	Oblike nasilja
C23	Tudi psihično bi rekla.	Doživljanje psihičnega nasilja	Družinsko nasilje	Oblike nasilja
C24	Enkrat me je dedek zamahnil v obraz in to je edino, kar je meni naredil.	Klofuta na lice	Družinsko nasilje	Oblike nasilja
C25	Takrat sem imela cel teden lice otečeno in je bilo vidno, da sem dobila klofuto.	Vidno otečeno lice	Fizične poškodbe	Vpliv nasilja na žrtev
C26	V bistvu je moj dedek moral iskati zdravstveno pomoč, ko ga je udaril moj stric in mu zlomil čeljust.	Iskanje zdravstvene pomoči za dedka po udarcu strica	Zdravstvena pomoč	Vpliv nasilja na žrtev
C27	Ta moj stric je bil vedno nasilen, vendar ne do nas in svojih otrok, ampak drugih.	Nasilen odnos strica do drugih	Zdravstvena pomoč	Vpliv nasilja na žrtev
C28	To je itak vzorec od doma.	Vzorec od doma	Zdravstvena pomoč	Vpliv nasilja na žrtev
C29	Drugi pa niso upali iti po zdravstveno pomoč.	Strah pred iskanjem zdravstvene pomoči	Zdravstvena pomoč	Vpliv nasilja na žrtev
C30	Ja, jaz sem totalno anksiozna oseba zaradi tega.	Tesnoba	Duševno zdravje	Vpliv nasilja na žrtev
C31	V bistvi, ko sem bila otrok, se tega nisem zavedala, kaj	Nezavedanje o nasilnih dogodkih kot otrok	Duševno zdravje	Vpliv nasilja na žrtev

	zraven doživljam in gledam.			
C32	Zdaj v starejših letih so to spomini, ki se jih spomnim.	Spominjanje nasilnih dogodkov v starejših letih	Duševno zdravje	Vpliv nasilja na žrtev
C33	Npr. grem spat in potem karnaenkrat razmišljam, kako je dedi udaril babico.	Primer spominjanja na nasilne dogodke	Duševno zdravje	Vpliv nasilja na žrtev
C34	Res grozno mi je, ko se tega spominjam.	Občutek groze ob spominjanju	Duševno zdravje	Vpliv nasilja na žrtev
C35	Enkrat, ko sem bila majhna in jo je udaril, se spomnim, da mi je rekel, da to, kar se doma dogaja, nikomur ne smem povedati.	Dedkova zahteva za molk o dogajanju doma	Družinski član, ki je povzročal nasilje	Povzročitelj nasilja
C36	Vsi ga imajo za super človeka, zelo dobro zunanjo podobo ima	Dobra zunanja podoba dedka	Družinski član, ki je povzročal nasilje	Povzročitelj nasilja
C37	Kot sem prej rekla, imam socialno anksioznost	Socialna anksioznost	Duševno zdravje	Vpliv nasilja na žrtev
C38	in totalno sem introvertirana oseba.	Introvertirana oseba	Duševno zdravje	Vpliv nasilja na žrtev
C39	Menim, da je vse to iz otroštva, ker nimam drugih travm.	Travme iz otroštva	Duševno zdravje	Vpliv nasilja na žrtev
C40	Imam momente, ko se počutim manjvredna.	Občutki manjvrednosti	Duševno zdravje	Vpliv nasilja na žrtev
C41	Na moje odnose v družini je vplivala izkušnja nasilja,	Izkušnja nasilja vplivala na odnose z očetovo družino	Družinski odnosi	Vpliv nasilja na žrtev

	ampak to samo s strani očetove družine.			
C42	To pa zato, ker oni še vedno hodijo k njemu na obisk,	Obiski očetove družine k dedku kljub nasilju	Družinski odnosi	Vpliv nasilja na žrtev
C43	še vedno vozijo mojo mladoletno sestrično k dedku, ki je lahko prisotna pri nasilju in je vse videla, kar se je leta 2022 zgodilo.	Nadaljevanje stikov mladoletne sestrične z dedkom kljub prisotnosti nasilja	Družinski odnosi	Vpliv nasilja na žrtev
C44	Njej se lahko isto zgodi kot meni, ko sem dobila klofuto in to jim zelo zamerim.	Zamera družini na očetovi strani zaradi možnosti nasilja pred sestrično	Družinski odnosi	Vpliv nasilja na žrtev
C45	Tako, da sem z njimi na distanci.	Distanca z družino na očetovi strani	Družinski odnosi	Vpliv nasilja na žrtev
C46	Z babico pa tudi nima stika, ker ona se vedno na njegovo stran postavi.	Brez stikov z babico zaradi podpiranja nasilnih dejanj	Družinski odnosi	Vpliv nasilja na žrtev
C47	Zelo veliko časa sem bila jezna na svojega očeta, saj je rekel, zakaj sem se vmešavala, ko sem dobila klofuto od dedka.	Jeza do očeta zaradi njegove izjave	Družinski odnosi	Vpliv nasilja na žrtev
C48	Zaradi strahu sem se umaknila iz družine, ker me je strah, da bi udaril mene ali mojo sestrično.	Umik od družine zaradi strahu pred udarci	Družinski odnosi	Vpliv nasilja na žrtev

C49	Drugače pa se nisem nikoli umaknila iz družbe ali strahu, saj nobeden v okolici ne ve, kaj se dogaja.	Ni umika iz družbe zaradi nevednosti okolice o nasilju	Socialna vključenost	Vpliv nasilja na žrtev
C50	Menim pa, da imam zaradi te izkušnje nasilja težave s tem, da nisem zgovorna in komunikativna v družbi.	Težave pri komunikaciji in zgovornosti zaradi nasilnih dogodkov	Socialna vključenost	Vpliv nasilja na žrtev
C51	Ja, zelo vpliva, saj ko sem bila mala, sem se zelo izražala z jezo in nasiljem.	Izražanje z jezo in nasiljem v otroštvu	Duševno zdravje	Vpliv nasilja na žrtev
C52	Tudi zdaj sem imela en incident, kjer sem se na en dogodek zelo burno odzvala.	Burna reakcija na dogodek	Duševno zdravje	Vpliv nasilja na žrtev
C53	Bila sem zelo pijana in sem izvajala nasilje.	Izvajanje nasilja pod vplivom alkohola	Duševno zdravje	Vpliv nasilja na žrtev
C54	Žensko sem prijela za lase in to tako močno, da so ji lasje izpadli.	Laskanje ženske	Duševno zdravje	Vpliv nasilja na žrtev
C55	Naslednji dan, ko sem se jaz tega zavedala, mi je bilo tako grozno, ker vem, da drugače jaz nisem taka.	Občutek groze za preteklo nasilno dejanje	Duševno zdravje	Vpliv nasilja na žrtev
C56	To je bilo nekaj podzavestnega,	Podzavestno izvajanje nasilja	Duševno zdravje	Vpliv nasilja na žrtev

	nekaj, kar imam v sebi.			
C57	Toliko sem že imela vsega, prvo ta udarec, potem družina, ki še je vedno hodila na obisk in potem se je samo nakopičilo.	Nakopičena dejanja sprožila nasilje	Duševno zdravje	Vpliv nasilja na žrtev
C58	Prav tako sem vedno imela črne misli in sem lahko po cele dneve jokala, ko sem se spominjala na določene dogodke.	Črne misli in jok ob spominih na dogodke	Duševno zdravje	Vpliv nasilja na žrtev
C59	Imam prijatelje, s katerimi se o vsem pogovarjam.	Pogovori s prijatelji	Medvrstniška podpora	Podpora in pomoč
C60	Vsem v moji družbi sem povedala, kaj se mi je zgodilo in kaj se dogaja in mi je zelo lažje, ko lahko o tem govorim.	Občutek lahkote ob deljenju mojih izkušenj s prijatelji	Medvrstniška podpora	Podpora in pomoč
C61	Resnično mi povejo, kaj si mislijo, in mi stojijo ob strani.	Podpora in iskrenost prijateljev	Medvrstniška podpora	Podpora in pomoč
C62	Drugače pa sem si sama sebi pomagala, saj veš, faks nam veliko da.	Lastna pomoč zaradi pridobljenih znanj na fakulteti	Lastna podpora	Podpora in pomoč
C63	Če bi bila situacija slabša, pa bi si poiskala psihološko pomoč.	V primeru poslabšanja situacije iskanje psihološke pomoči	Podpora strokovnjakov	Podpora in pomoč

C64	Drugače je pogovor vse, kar potrebujem.	Pogovor kot edina potreba	Med vrstniška podpora	Podpora in pomoč
C65	Ja, na faks sem se težje osredotočila.	Težje osredotočanje na faks	Akademski dosežki	Vpliv nasilja na žrtev
C66	Zato sem tudi kasneje oddala magistrsko nalogo.	Kasneje oddana magistrska naloga	Akademski dosežki	Vpliv nasilja na žrtev
C67	Nisem je mogla napisati, ker sem bila skoraj depresivna, na meji depresije.	Nezmožnost pisanja magistrske naloge zaradi depresivnega počutja	Akademski dosežki	Vpliv nasilja na žrtev
C68	Ne, v tem mojem primeru nasilje ni vplivalo na mojo finančno stabilnost.	Ni vpliva na finančno stabilnost	Finančna stabilnost	Vpliv nasilja na žrtev
C69	Rekla bi, da nisem imela nikoli neke motivacije za stvari.	Brez motivacije za opravljanje stvari	Vsakdanjik	Vpliv nasilja na žrtev
C70	Vedno sem imela neke črne misli, tako da nisem imela volje opravljati vsakodnevne naloge.	Brez volje opravljati vsakodnevne naloge zaradi črnih misli	Vsakdanjik	Vpliv nasilja na žrtev
C71	Pride kak dan, ki mi onemogoči, da funkcioniram,	Dnevi brez zmožnosti funkcioniranja	Vsakdanjik	Vpliv nasilja na žrtev
C72	ampak morem potrkati, vedno manj jih je.	Manj dni nezmožnosti funkcioniranja	Vsakdanjik	Vpliv nasilja na žrtev
C73	Ničelno toleranco imam do kakršnega koli nasilja	Ničelna toleranca do nasilja	Počutje glede nasilja	Vpliv nasilja na žrtev
C74	in poskušam ozaveščati o nasilju	Poskusi ozaveščanja o	Počutje glede nasilja	Vpliv nasilja na žrtev

	nad ženskami in to tudi želim za prihodnost.	nasilju nad ženskami		
C75	Verjamem, da bom imela posledice v prihodnosti, ampak ne vem, kaj vse to vključuje.	Zaupanje, da bodo posledice nasilja	Razmisleki o prihodnosti	Vpliv nasilja na žrtev
C76	Zdaj sem boljša in to je edino, kar mi je pomembno.	Pomembnost boljšega počutja	Razmisleki o prihodnosti	Vpliv nasilja na žrtev
C77	Za življenje nasploh in zdravje ne razmišljam.	Ni razmislekov za posledice na življenje in zdravje	Razmisleki o prihodnosti	Vpliv nasilja na žrtev
C78	Za odnose vem, da nikoli več ne bom imela stikov z očetovo stranjo družine.	Prekinitev stikov za vedno z očetovo družino	Razmisleki o prihodnosti	Vpliv nasilja na žrtev
C79	Tudi do očeta bom vedno gojila neko zamero, saj so njegove izjave bile neprimerne.	Večna zamera do očeta zaradi njegove izjave	Razmisleki o prihodnosti	Vpliv nasilja na žrtev
C80	Ker tudi ne planiram imeti otrok, ne razmišljam veliko, kako bo to vplivalo na mojo družino in življenje.	Ni razmislekov o vplivu izkušnje na družino zaradi odsotnosti želje po otrocih	Razmisleki o prihodnosti	Vpliv nasilja na žrtev

Intervju D

D1	Pri nas je bilo tako, da imam jaz izkušnjo ločitve pri osmih letih.	Izkušnja ločitve pri osmih letih	Doživljanje nasilja	Trajanje nasilja
D2	Sprva je bila povzročiteljica nasilja, verbalnega, moja mama.	Mama	Družinski član, ki je povzročal nasilje	Povzročitelj nasilja
D3	Torej mama je bila tista, ki se je nad menoj sproščala ali kako bi rekla.	Sproščanje mamine jeze	Družinsko nasilje	Oblike nasilja
D4	Po osmih letih pa je potem bil povzročitelj oče.	Oče	Družinski član, ki je povzročal nasilje	Povzročitelj nasilja
D5	Pred tem je bil takšen oče, ki ga ima vsak otrok rad, ker sva delali zanimive stvari in ni bil strog.	Ljubeč in zabaven oče pred ločitvijo	Družinski član, ki je povzročal nasilje	Povzročitelj nasilja
D6	Po ločitvi pa me je začel proti mami nastrojiti.	Nastroyenje po ločitvi	Družinsko nasilje	Oblike nasilja
D7	Začel je govoriti male grožnje.	Grožnje	Družinsko nasilje	Oblike nasilja
D8	Tudi oče je pred mano grozil mami.	Očetove grožnje mami	Družinsko nasilje	Oblike nasilja
D9	Potem pa je bila nova partnerka od očeta tista, ki je izvajala verbalno nasilje nad mano.	Nova partnerka očeta	Družinski član, ki je povzročal nasilje	Povzročitelj nasilja
D10	Nasilje je trajalo petnajst let,	Petnajst let	Doživljanje nasilja	Trajanje nasilja
D11	ampak zdaj, ko sem stara enaindvajset let, se	Pomiritev nasilja	Doživljanje nasilja	Trajanje nasilja

	je situacija in nasilje pomirilo.			
D12	Tudi očeta ne obiščem veliko,	Redki obiski k očetu	Družinski odnosi	Vpliv nasilja na žrtev
D13	tako da nimam rednih stikov z njim.	Redki stiki z očetom	Družinski odnosi	Vpliv nasilja na žrtev
D14	Z mamo sva zelo uredili najin odnos, odkar sem odšla v srednjo šolo.	Ureditev odnosa z mamo	Doživljanje nasilja	Trajanje nasilja
D15	Končno se je mama ustalila in pomirila	Ustalitev mame	Doživljanje nasilja	Trajanje nasilja
D16	in tudi oče je našel mir.	Očetova najdba miru	Doživljanje nasilja	Trajanje nasilja
D17	Tako je oče nehal govoriti grdo o mami in izvajati verbalno nasilje.	Prenehanje očetovega verbalnega nasilja nad mamo	Doživljanje nasilja	Trajanje nasilja
D18	Nikoli ni bilo tako ekstremno nasilje,	Ni ekstremno nasilje	Družinsko nasilje	Oblike nasilja
D19	to je bilo bolj maltretiranje, bi rekla.	Maltretiranje	Družinsko nasilje	Oblike nasilja
D20	Vedno sem se izogibala situacij, ki bi prinesle stres mami	Izogibanje situacijam, ki prinašajo stres mami	Doživljanje nasilja	Trajanje nasilja
D21	in zato nikoli nisem omenjala očeta.	Molčanje o očetu	Doživljanje nasilja	Trajanje nasilja
D22	Očetu pa se tudi nisem tožila glede mame, ker še bi samo večje incidente sprožila.	Molčanje o mami v izogib incidentom	Doživljanje nasilja	Trajanje nasilja
D23	Nisem želela potencirati težav.	Preprečevanje težav	Doživljanje nasilja	Trajanje nasilja
D24	Glede očetove partnerke pa sem povedala mami.	Informiranje mame o nasilju očetove partnerke	Doživljanje nasilja	Trajanje nasilja

D25	Hotela sem se izogniti konfliktu.	Izogibanje konfliktu	Doživljanje nasilja	Trajanje nasilja
D26	Oče je pa bil prijavljen za psihično nasilje, ko smo se ločili.	Prijava očeta za psihično nasilje nad mamo	Družinsko nasilje	Oblike nasilja
D27	Bil je psihično nasilen do mame in dobil je neko globo.	Psihično nasilje očeta do mame	Družinsko nasilje	Oblike nasilja
D28	Ne živim več v nasilju.	Ni več nasilja	Doživljanje nasilja	Trajanje nasilja
D29	Čez čas se je nasilje pomirilo in tudi partnerke od očeta ne vidim veliko, tako da se je nasilje res pomirilo.	Redki stiki z očetovo partnerko	Doživljanje nasilja	Trajanje nasilja
D30	Nisem pa prej zapustila odnosa, ker sem bila otrok in nisem tega razumela kot nasilje,	Nevednost o nasilju kot otrok	Doživljanje nasilja	Trajanje nasilja
D31	le kasneje, ko sem bila starejša, sem začela razmišljati o tem.	Razmišljanje o izkušnji nasilja v starejših letih	Doživljanje nasilja	Trajanje nasilja
D32	Pri nas je bilo verbalno nasilje	Psihično nasilje	Družinsko nasilje	Oblike nasilja
D33	Fizično je bilo v smislu vzgojnih klofut.	Fizično nasilje	Družinsko nasilje	Oblike nasilja
D34	Ni bila neka težja oblika fizičnega nasilja.	Milejša oblika fizičnega nasilja	Družinsko nasilje	Oblike nasilja
D35	Do neke mere tudi ekonomsko, saj sva z mamo bili	Ekonomsko nasilje	Družinsko nasilje	Oblike nasilja

	odvisni od očeta, ker je preživel družino.			
D36	Jaz sem vzgojne klofute kot otrok videla, kot da ji otrok mora dobiti.	Videnje klofut kot nekaj potrebnega	Družinsko nasilje	Oblike nasilja
D37	Meni ni bilo čudno, da sem dobila klofute.	Sprejemanje klofut kot normalnost	Družinsko nasilje	Oblike nasilja
D38	Tudi partnerka od očeta je bila verbalno nasilna do mene.	Verbalno nasilje očetove partnerke	Družinsko nasilje	Oblike nasilja
D39	Ne, fizično nasilje nikoli ni bilo tako kruto, da bi morala iti po zdravniško pomoč	Nasilje ni zahtevalo zdravstvene pomoči	Zdravstvena pomoč	Vpliv nasilja na žrtev
D40	ali da bi imela kakšne poškodbe, saj so bile vedno same klofute.	Samo klofute	Fizične poškodbe	Vpliv nasilja na žrtev
D41	Sem se soočala z velikim občutkom strahu.	Prisotnost strahu	Duševno zdravje	Vpliv nasilja na žrtev
D42	Z depresijo pa ne.	Brez boja z depresijo	Duševno zdravje	Vpliv nasilja na žrtev
D43	Strah me je bilo, ko sem bila okoli mame in očeta, ko sta bila napeta.	Strah pred napetostjo staršev	Duševno zdravje	Vpliv nasilja na žrtev
D44	Občutke strahu sem imela v smislu, da ne želim izzvati prepira.	Občutek strahu pred sproženjem prepira	Duševno zdravje	Vpliv nasilja na žrtev
D45	Zelo sem bila previdna, kaj govorim.	Previdnost pri izražanju	Duševno zdravje	Vpliv nasilja na žrtev

D46	Zelo sem bila pozorna, kaj sem govorila, da nisem mame ali očeta razjezila.	Previdnost pri izražanju zaradi izogibanja jeze staršev	Duševno zdravje	Vpliv nasilja na žrtev
D47	Postala sem iz zelo družabnega otroka v tihega otroka.	Sprememba iz družabnega v tihega otroka	Duševno zdravje	Vpliv nasilja na žrtev
D48	Imam pa dneve, ko se jočem in sem žalostna.	Dnevi žalosti in joka	Duševno zdravje	Vpliv nasilja na žrtev
D49	Vplivalo je v tem smislu, da nikoli nisem govorila, kakšna je moja družina.	Molčečnost o družini	Duševno zdravje	Vpliv nasilja na žrtev
D50	Sram me je bilo govoriti o tem.	Sram	Duševno zdravje	Vpliv nasilja na žrtev
D51	Po ločitvi sem se tudi počutila tako nemočno,	Občutek nemoči	Duševno zdravje	Vpliv nasilja na žrtev
D52	postala sem tih otrok oziroma »outcast«.	Sprememba iz družabnega v tihega otroka	Duševno zdravje	Vpliv nasilja na žrtev
D53	Zaradi vsega, kar se mi je zgodilo, sem se počutila manjvredno.	Občutek manjvrednosti	Duševno zdravje	Vpliv nasilja na žrtev
D54	Vedno sem se podcenjevala in mislila, da sem slaba oseba.	Podcenjevanje samega sebe	Duševno zdravje	Vpliv nasilja na žrtev
D55	Prav tako so se sošolci izogibali mene, ker sem imela izbruhe jeze.	Umik sošolcev zaradi izbruhov jeze	Duševno zdravje	Vpliv nasilja na žrtev
D56	Jaz imam polsestro z očetove strani.	Polsestra z očetove strani	Družinski odnosi	Vpliv nasilja na žrtev
D57	Ona je odšla hitro od doma, saj je bila	Umik sestre	Družinski odnosi	Vpliv nasilja na žrtev

	starejša in umaknila se je od mene.			
D58	Nikoli ni poiskala stika z mano.	Brez iskanja stika s strani sestre	Družinski odnosi	Vpliv nasilja na žrtev
D59	Moji stari starši iz mamine strani so nasprotovali razvezi mojih staršev.	Nasprotovanje maminih staršev k razvezi	Družinski odnosi	Vpliv nasilja na žrtev
D60	Družina ni razumela, zakaj je mama zapustila očeta, če je bila finančno stabilna.	Nerazumevanje razveze zaradi finančne stabilnosti	Družinski odnosi	Vpliv nasilja na žrtev
D61	Želeli so, da gresta nazaj skupaj.	Želja za ponovno združitev	Družinski odnosi	Vpliv nasilja na žrtev
D62	Družina se je zelo reorganizirala.	Reorganizacija družine	Družinski odnosi	Vpliv nasilja na žrtev
D63	Mi smo vsako nedeljo hodili k njim in potem na enkrat več ne.	Konec nedeljskih obiskov	Družinski odnosi	Vpliv nasilja na žrtev
D64	Vedno sem se tudi družila s tistimi, za katere sem menila, da moje situacije ne bodo obsojali.	Druženje z neobsojajočo družbo	Prijateljski odnosi	Vpliv nasilja na žrtev
D65	Tudi pri partnerjih, vedno vidim, kako ne morem razmišljati o daljši zvezi.	Skeptičnost glede možnosti dolgotrajnih zvez	Partnerski odnosi	Vpliv nasilja na žrtev
D66	Ko pa sem spoznavala fante, pa sem videla, da imam stališče, da okej, zdaj sem vesela, ampak to pa je težko, da bom	Dvom v dolgotrajno partnerstvo z nekom	Partnerski odnosi	Vpliv nasilja na žrtev

	imela dolgoletno partnerstvo z nekom.			
D67	Vedno sem mislila, da bo nekaj šlo narobe, in se bom morala ločiti.	Pričakovanja težav in ločitev v zvezi	Partnerski odnosi	Vpliv nasilja na žrtev
D68	Vem pa, da me ni strah iti, če gre kaj v razmerju narobe.	Brez strahu pred težavami v zvezi	Partnerski odnosi	Vpliv nasilja na žrtev
D69	Če bi moj fant izvajal nasilje nad mano, vem, da bi takoj šla.	V primeru nasilja odhod brez oklevanja	Partnerski odnosi	Vpliv nasilja na žrtev
D70	Vidim kdaj, da če kdo povzdigne glas nad mano, se umaknem in me postane strah.	Strah in umik ob povzdignjenem glasu	Partnerski odnosi	Vpliv nasilja na žrtev
D71	To je posledica očeta, ker je iz njega vrela jeza,	Jeza očeta kot vzrok strahu in umika	Družinski odnosi	Vpliv nasilja na žrtev
D72	in njegove grožnje so mi povzročile strah.	Grožnje očeta ustvarile strah pred vpitjem	Družinski odnosi	Vpliv nasilja na žrtev
D73	Če kdo povzdigne glas, človeka potisnem stran	Povzdignjen glas vodi do odrivanja osebe	Partnerski odnosi	Vpliv nasilja na žrtev
D74	in ga kaznujem s tišino.	Kaznovanje s tišino	Partnerski odnosi	Vpliv nasilja na žrtev
D75	Izogibala sem se sošolkam, za katere sem precenila, da moje situacije ne bi razumele.	Izogibanje nerazumevajočim sošolkam	Socialna vključenost	Vpliv nasilja na žrtev
D76	Jaz sem se družila tudi s tistimi, ki so bile izključene iz družbe.	Druženje z družbeno izključenimi	Socialna vključenost	Vpliv nasilja na žrtev

D77	Zaradi strahu in sramu pred mnenji drugih se nisem družila s tistimi, ki bi drugače gledali na mojo situacijo.	Izogibanje določenih ljudi zaradi strahu pred sodbami	Socialna vključenost	Vpliv nasilja na žrtev
D78	Drugače se nisem izmikala zaradi strahu.	Ni bilo izogibanja družbi zaradi strahu	Socialna vključenost	Vpliv nasilja na žrtev
D79	Ko se je družina ločila, jaz več nisem verjela v srečno družino in sem se sprijaznila s tem.	Po ločitvi, vera v srečno družino izgubljena	Duševno zdravje	Vpliv nasilja na žrtev
D80	Imam tudi težave z zaupanjem.	Težave z zaupanjem v ljudi	Duševno zdravje	Vpliv nasilja na žrtev
D81	Nasilje mi je vzelo občutek varnosti in predvidljivosti.	Odvzeta varnost in predvidljivost zaradi nasilja	Duševno zdravje	Vpliv nasilja na žrtev
D82	Nasilje je poglobilo občutke osamljenosti in izolacije,	Poglobljeni občutki osamljenosti in izolacije	Duševno zdravje	Vpliv nasilja na žrtev
D83	saj sem se težko povezovala z ljudmi, ki teh izkušenj niso delili ali razumeli.	Težje povezovanje z ljudmi brez izkušnje nasilja	Duševno zdravje	Vpliv nasilja na žrtev
D84	Težje sem gradila zdrave odnose z drugimi.	Otežena gradnja zdravih odnosov	Duševno zdravje	Vpliv nasilja na žrtev
D85	Kot mali otrok sem imela veliko jeze v sebi in to jezo sem morala dati ven.	Prisotnost jeze in njeno izražanje v otroštvu	Duševno zdravje	Vpliv nasilja na žrtev
D86	V osnovni sem se nad eno sošolko izživljala.	Izživljanje nad sošolko v osnovni šoli	Duševno zdravje	Vpliv nasilja na žrtev

D87	Dobesedno sem morala nekoga prijeti in ga tresti.	Nuja fizičnega izražanja jeze	Duševno zdravje	Vpliv nasilja na žrtev
D88	Parkrat se je to zgodilo in morala sem potem iti k socialni pedagoginji.	Izbruhi jeze vodili k obisku socialne pedagoginje	Duševno zdravje	Vpliv nasilja na žrtev
D89	Počutila sem se manjvredno zaradi te situacije	Občutki manjvrednosti	Duševno zdravje	Vpliv nasilja na žrtev
D90	in tudi nemočno, ker nisem vedela, zakaj se mi to dogaja.	Občutek nemoči	Duševno zdravje	Vpliv nasilja na žrtev
D91	Postala sem tiha in zaprta vase.	Preobrazba v tiho in zaprto osebo	Duševno zdravje	Vpliv nasilja na žrtev
D92	V šoli so učiteljice vedele, kakšna je situacija pri nas doma	Vednost učiteljic za nasilje	Podpora strokovnjakov	Podpora in pomoč
D93	in samo ena se je pogovorila z menoj o tem.	Pogovor z eno učiteljico o nasilju	Podpora strokovnjakov	Podpora in pomoč
D94	V tretjem razredu sem imela učiteljico in ona mi je pomagala.	Pomoč učiteljice v tretjem razredu	Podpora strokovnjakov	Podpora in pomoč
D95	Poskušala mi je približati to ločitev, razumevanje, kaj je nasilje.	Pomoč pri razumevanju ločitve in nasilja	Podpora strokovnjakov	Podpora in pomoč
D96	Tudi socialna pedagoginja mi je pomagala, ko sem imela izbruhe jeze.	Podpora pedagoginje pri izbruhih jeze	Podpora strokovnjakov	Podpora in pomoč
D97	Imam tudi najboljšo prijateljico, ki je z	Najboljša prijateljica kot podpora	Medvrstniška podpora	Podpora in pomoč

	mano ostala že od osnovne šole.			
D98	Drugače mi je faks veliko pomagal, saj se tu veliko naučimo.	Lastna pomoč zaradi pridobljenih znanj na fakulteti	Lastna podpora	Podpora in pomoč
D99	Ljudje mi so in mi lahko pomagajo s pogovorom	Pogovor kot edina potreba	Med vrstniška podpora	Podpora in pomoč
D100	Ne. V šoli sem se počutila varno.	Občutek varnosti v šoli	Akademski dosežki	Vpliv nasilja na žrtev
D101	Imela sem pamet in oboževala sem šolo.	Inteligentnost in navdušenost nad šolo	Akademski dosežki	Vpliv nasilja na žrtev
D102	Ocene in učni uspeh mi je bil vedno pomemben.	Pomembnost učnega uspeha	Akademski dosežki	Vpliv nasilja na žrtev
D103	So bili momenti, ko se nisem mogla zaradi vsega, kar se dogaja, skoncentrirati,	Težave s koncentracijo zaradi nasilja	Akademski dosežki	Vpliv nasilja na žrtev
D104	ampak ni v bistvu izkušnja vplivala na šolo in uspeh.	Brez vpliva na šolo in uspeh	Akademski dosežki	Vpliv nasilja na žrtev
D105	Zaradi ločitve in vsega sva z mamom živeli v neprofitnem stanovanju, saj moja mama je slabovidna in prejema socialno pomoč.	Bivanje v neprofitnem stanovanju zaradi ločitve in invalidnosti	Finančna stabilnost	Vpliv nasilja na žrtev
D106	Zato sem prva leta po ločitvi bila drugače oblečena kot drugi.	Nošenje drugačnih oblačil kot drugi	Finančna stabilnost	Vpliv nasilja na žrtev
D107	Nosila sem oblačila od drugih.	Nošenje rabljenih oblačil	Finančna stabilnost	Vpliv nasilja na žrtev

D108	Oče je bil glavni oskrbnik družine	Oče kot glavni oskrbnik družine	Finančna stabilnost	Vpliv nasilja na žrtev
D109	in moja mama je bila neke vrste ekonomsko odvisna od očeta.	Ekonomska odvisnost mame od očeta	Finančna stabilnost	Vpliv nasilja na žrtev
D110	To je glavni razlog, da tudi ni prej odšla.	Ekonomska odvisnost kot glavni razlog vztrajanja v zvezi	Finančna stabilnost	Vpliv nasilja na žrtev
D111	Dostikrat je rekel, kam bo mama šla, saj je odvisna od njega.	Očetove besede o maminem odvisnem položaju	Finančna stabilnost	Vpliv nasilja na žrtev
D112	Tudi oče ni želel plačevati preživnine.	Očetovo zavračanje plačevanja preživnine	Finančna stabilnost	Vpliv nasilja na žrtev
D113	Spomnim se, da mi je enkrat rekel, da bom izgubila zaradi preživnine očeta.	Spomini na očetove grožnje o izgubi očeta zaradi preživnine	Finančna stabilnost	Vpliv nasilja na žrtev
D114	Z mamom tudi dolgo časa nisva šli na morje, ker nisva imeli denarja.	Nezmožnost obiska morja zaradi finančnih omejitev	Finančna stabilnost	Vpliv nasilja na žrtev
D115	Jaz sem hodila z drugimi otroki v kolonije, ki so kot jaz imeli manj priložnostih.	Udeležba v kolonijah z otroki z manj priložnostmi	Finančna stabilnost	Vpliv nasilja na žrtev
D116	Vsa opravila sem naredila, da ne bi povzročala nervoze očetu.	Prevzem vseh opravil v izogib očetovi nervozi	Vsakdanjik	Vpliv nasilja na žrtev
D117	Prevzela je celotno starševsko skrb.	Prevzem celotne starševske skrbi s strani mame	Vsakdanjik	Vpliv nasilja na žrtev
D118	Jaz sem pa tudi vedela, da morem	Opravljanje opravil za preprečevanje	Vsakdanjik	Vpliv nasilja na žrtev

	pospravljati, da ne bom povzročala stresa mami in potem novi ženi očeta.	stresa mami in očetovi partnerki		
D119	Pri mami sem dejansko imela strukturiran urnik in vedela sem, da če ga bom držala, ne bom izvajala živčnosti in napetosti.	Upoštevanje strukturiranega urnika pri mami za preprečevanje napetosti	Vsakdanjik	Vpliv nasilja na žrtev
D120	Delal sem stvari, da ne bi povzročale nekega stresa pri vseh.	Dejanja za preprečevanja stresa	Vsakdanjik	Vpliv nasilja na žrtev
D121	Jaz ne kričim, ne maram konflikta in takrat ko je, se zaprem vase.	Zapiranje vase ob prisotnosti konfliktov	Razmisleki o prihodnosti	Vpliv nasilja na žrtev
D122	Jaz sem razčistila s staršema.	Razčiščeni odnosi s starši	Razmisleki o prihodnosti	Vpliv nasilja na žrtev
D123	Smo se pogovorili in sem odšla naprej v življenju.	Premik naprej v življenju	Razmisleki o prihodnosti	Vpliv nasilja na žrtev
D124	Ne razmišljam veliko o posledicah, saj nikoli ne veš, kdaj se lahko pojavijo.	Neobremenjevanje s posledicami zaradi nepredvidljivosti	Razmisleki o prihodnosti	Vpliv nasilja na žrtev
D125	Meni je bilo glavno, da sem razčistila s staršema in vse predelala.	Osredotočenost na razčiščenost s starši	Razmisleki o prihodnosti	Vpliv nasilja na žrtev
D126	Vem, da imam posledice, ki jih poznam, druge pa	Zavedanje znanih in potencialnih prihodnjih posledic	Razmisleki o prihodnosti	Vpliv nasilja na žrtev

	se še lahko tekom življenja pojavijo.			
D127	Ni dobro veliko razmišljati o tem.	Pretirano razmišljanje o posledicah ni dobro	Razmisleki o prihodnosti	Vpliv nasilja na žrtev
D128	Ko bo prišlo do konfliktov z ljudmi, bo nasilje vplivalo.	Vpliv v konfliktih z ljudmi	Razmisleki o prihodnosti	Vpliv nasilja na žrtev
D129	Do čustvovanja pri otrocih bo vplivalo.	Vpliv na čustvovanju pri otrocih	Razmisleki o prihodnosti	Vpliv nasilja na žrtev

INTERVJU E

E1	Nasilje je povzročala mama.	Mama	Družinski član, ki je povzročal nasilje	Povzročitelj nasilja
E2	Ni bilo drugih povzročiteljev nasilja.	Brez drugih povzročiteljev	Družinski član, ki je povzročal nasilje	Povzročitelj nasilja
E3	Povzročala je nasilje nad menoj in mojo staro mamo.	Mama kot izvajalka nasilja nad drugimi člani	Družinski član, ki je povzročal nasilje	Povzročitelj nasilja
E4	V bistvu je nasilje trajalo od otroštva.	Otroštvo	Doživljanje nasilja	Trajanje nasilja
E5	Pet let je bilo kar dokaj intenzivno.	Pet let intenzivno nasilje	Doživljanje nasilja	Trajanje nasilja
E6	Že pred tem pa je bilo malo manipulacije, ampak bistveno manj, kot je bilo v intenzivnem stanju.	Prisotnost manipulacije pred intenzivnim stanjem	Doživljanje nasilja	Trajanje nasilja
E7	Nasilja več ne doživljam oziroma ne pustim se več.	Ni več nasilja	Doživljanje nasilja	Trajanje nasilja
E8	Od doma sem se odmaknila, tako da ko imam stike z mamo, so minimalni.	Minimalni stiki z mamo zaradi odmika od doma	Družinski odnosi	Vpliv nasilja na žrtev
E9	Nasploh imava zelo malo stikov.	Redki stiki z mamo	Družinski odnosi	Vpliv nasilja na žrtev
E10	Bi rekla, da so samo vljudnostni stiki.	Vljudnostni stiki z mamo	Družinski odnosi	Vpliv nasilja na žrtev
E11	O tem sem razmišljala, ko sem v bistvu zaželela seliti.	Razmišljanje o prijavi nasilja ob začetku selitve	Doživljanje nasilja	Trajanje nasilja

E12	Ampak sem razmišljala nasilje prijaviti zaradi stare mame.	Razmišljanje o prijavi nasilja zaradi stare mame	Doživljanje nasilja	Trajanje nasilja
E13	Večinoma je bilo tako, da je stara mama, torej moja babica bila posredna žrtev.	Babica kot posredna žrtev	Družinsko nasilje	Oblike nasilja
E14	Jaz sem tudi bila žrtev, ampak v manjši meri	Žrtev v manjši meri	Družinsko nasilje	Oblike nasilja
E15	oziroma sem velikokrat bila samo prisotna, ko se je nasilje dogajalo.	Prisotnost ob nasilju	Družinsko nasilje	Oblike nasilja
E16	Ko se je dogajalo, sem bila otrok, nekje trinajstih let.	Mladoletnost	Doživljanje nasilja	Trajanje nasilja
E17	Ne živim več v nasilju, takoj ko sem imela možnost, sem se odmaknila od mame in se odselila.	Odmik in odselitev ob prvi priložnosti	Doživljanje nasilja	Trajanje nasilja
E18	Nisem pa nikoli poklicala policije in vedno sem imela tesnobo, ko sem razmišljala ali poklicati policijo ali ne.	Tesnoba ob razmišljanju prijave nasilja policiji	Doživljanje nasilja	Trajanje nasilja
E19	Tudi ko sem odšla, sem velikokrat imela premisleke, saj zdaj je stara mama sama z njo	Premisleki o odhodu zaradi nezmožnosti pomagati babici	Doživljanje nasilja	Trajanje nasilja

	in ne morem ji jaz pomagati.			
E20	Ko sem bila doma, sem bila kot posrednik	Posrednik v primeru nasilja med babico in mamo	Doživljanje nasilja	Trajanje nasilja
E21	Doživljala sem psihično nasilje.	Psihično nasilje	Družinsko nasilje	Oblike nasilja
E22	Veliko je bilo manipulacije, v smislu, če ne boš tega naredila, ne bo tega.	Manipulacija z ultimati	Družinsko nasilje	Oblike nasilja
E23	Veliko je bilo izsiljevanja,	Izsiljevanje	Družinsko nasilje	Oblike nasilja
E24	tudi denar si je od mene izposojala, čeprav sem bila dijakinja in imela samo štipendijo.	Mamino izposojanje denarja kljub statusu dijakinje	Družinsko nasilje	Oblike nasilja
E25	Veliko je bilo tudi zmerjanja, komentarji v smislu, da ji je bilo žal, da me je rodila.	Zmerjanje in komentarji obžalovanja rojevanja otroka	Družinsko nasilje	Oblike nasilja
E26	Ter tudi nad staro mamo je izvajala nasilje, ker je mene ona vzgajala in ščitila.	Nasilje nad babico zaradi varovanja vnukinje	Družinsko nasilje	Oblike nasilja
E27	Fizično nasilje se spomnim, da sta bila mogoče dva ali trije takšni primeri, kjer je bila taka vrsta nasilja.	Fizično nasilje	Družinsko nasilje	Oblike nasilja
E28	Nikoli nisem imela resnih poškodb zaradi nasilja.	Brez resnih poškodb	Fizične poškodbe	Vpliv nasilja na žrtev
E29	Spomnim se samo ene klofute	Klofuta na lice	Družinsko nasilje	Oblike nasilja

E30	in da sem bila popraskana po hrbtu.	Praske po hrbtu	Fizične poškodbe	Vpliv nasilja na žrtev
E31	Nikoli nisem bila poškodovana in iskala zdravstveno pomoč.	Brez poškodb, ki bi zahtevale zdravniško pomoč	Zdravstvena pomoč	Vpliv nasilja na žrtev
E32	Kakšno leto ali dve je bila tesnoba in tudi strah zelo intenziven.	Intenziven strah in tesnoba	Duševno zdravje	Vpliv nasilja na žrtev
E33	Na začetku se nisem toliko zavedala, kaj se dogaja, zato tega nisem čutila.	Brez občutkov tesnobe zaradi nerazumevanja nasilja v otroštvu	Duševno zdravje	Vpliv nasilja na žrtev
E34	Šele, ko sem se odselila in je bilo stikov manj, sem šele videla to nenormalno situacijo.	Zavedanje nenormalnosti situacije po odselitvi in zmanjšanju stikov	Duševno zdravje	Vpliv nasilja na žrtev
E35	S prvim fantom sem opazila, da je on imel normalno družino, saj v njej ni bilo nasilja.	Opazovanje normalne družine brez nasilja pri prvem fantu	Duševno zdravje	Vpliv nasilja na žrtev
E36	Takrat, ko se je kaj takrat zgodilo, sem doživljala krizo.	Doživljanje krize	Duševno zdravje	Vpliv nasilja na žrtev
E37	Lahko je bilo sredi noči vpitje in kreganje, pa sem drugo jutro imela tesnobo.	Tesnoba zaradi vpitja in prerekanja sredi noči	Duševno zdravje	Vpliv nasilja na žrtev
E38	Včasih sem tudi čutila strah do mame, v smislu kaj pa, če mi res kaj naredi,	Občutek strahu pred mamo zaradi možnosti poškodb	Duševno zdravje	Vpliv nasilja na žrtev

E39	vendar strah za življenje moje stare mame je bil večji.	Večji strah za življenje babice	Duševno zdravje	Vpliv nasilja na žrtev
E40	Takrat, ko sem se odselila, sem imela občutek, da sem izgubila nadzor nad situacijo, ker nisem vedela, kaj se dogaja.	Občutek izgube nadzora po odselitvi zaradi nevednosti o dogajanju doma	Duševno zdravje	Vpliv nasilja na žrtev
E41	Počutim se tudi nemočno.	Občutki nemoči	Duševno zdravje	Vpliv nasilja na žrtev
E42	Verjetno v neki meri je vplivalo nasilje na samopodobo, ampak da bi rekla, da je znatno pa ne.	Ni znatnega vpliva na samopodobo	Duševno zdravje	Vpliv nasilja na žrtev
E43	Po mojem sem imela srečo, da sem ob sebi imela veliko podpore od ostalih družinskih članov, fanta, staršev od fanta in tudi prijateljev in njihovih družin.	Sreča zaradi obilice podpore od sorodnikov, fanta in prijateljev	Med vrstniška podpora	Podpora in pomoč
E44	Nekako so mi uravnovesili situacijo.	Uravnovešena situacija zaradi podpore prijateljev, fanta	Med vrstniška podpora	Podpora in pomoč
E45	Je pa nasilje vplivalo na ta način, da se nisem počutila, da imam družino.	Občutek pomanjkanja družine	Duševno zdravje	Vpliv nasilja na žrtev
E46	Zaradi tega, ker že nimam atija, ker je umrl in potem	Občutek pomanjkanja družine zaradi	Duševno zdravje	Vpliv nasilja na žrtev

	imam takšno mamo	izgube očeta in težav z mamo		
E47	Vedno sem se počutila, da sem sama in da sem drugačna od drugih.	Osamljenost	Duševno zdravje	Vpliv nasilja na žrtev
E48	Je vplivalo, saj takrat, ko se je vse skupaj začelo stopnjevati, so se ostali družinski člani nekako malo umaknili od mene in mame.	Odmik družinskih članov	Družinski odnosi	Vpliv nasilja na žrtev
E49	Videli so, da ta situacija nikamor ne pelje in tudi ko so želeli kaj ukrepati, se na koncu nič ni zgodilo.	Opazovanje brezizhodne situacije in neuspešni poskusi ukrepanja s strani sorodnikov	Družinski odnosi	Vpliv nasilja na žrtev
E50	Potem pa so se začeli odmikati, kar pomeni, da smo se manj videvali.	Zmanjševanje stikov s sorodniki	Družinski odnosi	Vpliv nasilja na žrtev
E51	Na odnose s prijatelji ni vplivalo, saj so prijatelji vedeli, kaj se dogaja pri meni doma.	Odnosi s prijatelji nespremenjeni, zaradi vednosti o nasilju doma	Prijateljski odnosi	Vpliv nasilja na žrtev
E52	Je pa definitivno vplivalo na odnose s fantom.	Vpliv na odnose s fantom	Partnerski odnosi	Vpliv nasilja na žrtev
E53	V kožo vpisan sem imela ta način komunikacije, kjer si normalno govoril in če je	Naučen vzorec komunikacije, ki se pojavi ob nesoglasju	Partnerski odnosi	Vpliv nasilja na žrtev

	prišlo do nesoglasja, potem pa si začel avtomatsko vpiti.			
E54	Potrebovala sem dve leti, da sem spoznala, da ko pride do konflikta, da vpitje in ignoriranje ni pomembno in pametno.	Spoznanje, da vpitje in ignoriranje ob konfliktih ni koristno	Partnerski odnosi	Vpliv nasilja na žrtev
E55	Ne, to pa se nikoli nisem.	Ni bilo izogibanja družbi zaradi strahu	Socialna vključenost	Vpliv nasilja na žrtev
E56	Menim, da je zdaj drugače kot pred leti.	Drugačne misli kot pred leti	Počutje glede nasilja	Vpliv nasilja na žrtev
E57	Zdaj imam drugačno mnenje do nasilja in ga tudi prej zaznam.	Drugačno mnenje in hitrejša zaznava nasilja	Počutje glede nasilja	Vpliv nasilja na žrtev
E58	Takoj me lahko nekaj zmoti, v smislu, če vidim par in en drugemu reče neke neprimerne, se razjezim.	Jeza ob neprimernem obnašanju v razmerjih	Počutje glede nasilja	Vpliv nasilja na žrtev
E59	Sem bolj dovzetna za stvari, ko so na meji ali v meji normale.	Dovzetnost za nasilje	Počutje glede nasilja	Vpliv nasilja na žrtev
E60	Ne pustim se, da bi me nekakšna manipulacija posrkala, ker včasih me je.	Odpornost na manipulacijo zaradi preteklih izkušenj	Počutje glede nasilja	Vpliv nasilja na žrtev
E61	Drugače pogled do nasilja imam.	Drugačen pogled do nasilja	Počutje glede nasilja	Vpliv nasilja na žrtev

E62	Rekla bi, da sem imela veliko občutkov krivde.	Občutki krivde	Duševno zdravje	Vpliv nasilja na žrtev
E63	Non stop sem bila pod stresom.	Stres	Duševno zdravje	Vpliv nasilja na žrtev
E64	Prav tako tudi nisem dobro spala, zaradi tega, ker nisem vedela, če bo mama sredi noči prišla v sobo ali ne.	Slabo spanje zaradi negotovosti glede maminega nočnega vedenja	Duševno zdravje	Vpliv nasilja na žrtev
E65	Včasih sem se zbudila in je samo sedela na moji postelji in se jokala.	Primer maminega nočnega vedenja	Duševno zdravje	Vpliv nasilja na žrtev
E66	Bil je tudi prisoten strah, da se bo komu drugemu kaj naredilo.	Prisotnost strahu za varnost drugih	Duševno zdravje	Vpliv nasilja na žrtev
E67	Tudi občutek nelagodja je bil, saj je vedno bilo vse neprevedljivo, ker nikoli nisem vedela, kakšna bo reakcija od mame.	Občutki nelagodja zaradi neprevedljivosti mame	Duševno zdravje	Vpliv nasilja na žrtev
E68	Tudi veliko sem začela lagati, ker sem videla, da ji ne morem zaupati,	Začetek laganja zaradi pomanjkanja zaupanja	Duševno zdravje	Vpliv nasilja na žrtev
E69	saj po eni strani je govorila, da ji lahko zaupam, ko pa sem kaj naredila, pa več ni bila moja mami	Razlog za pomanjkanja zaupanja	Duševno zdravje	Vpliv nasilja na žrtev
E70	in me je tudi zapirala v hišo.	Zapiranje v hišo	Družinsko nasilje	Oblike nasilja

E71	Tudi nočne more sem imela in še jih imam.	Nočne more	Duševno zdravje	Vpliv nasilja na žrtev
E72	S strani mame je bilo veliko groženj posebej s samomorom in kako bo skočila pred vlak.	Mamine grožnje o samomoru	Družinsko nasilje	Oblike nasilja
E73	Najhujša nočna mora je bila verjetno, ko sem sanjala, da sem jo našla v banji polni krvi.	Sanjanje o mami v krvavi kopeli kot najhujša nočna mora	Duševno zdravje	Vpliv nasilja na žrtev
E74	Kar se tiče prijateljev so mi zelo pomagali, imela sem prijateljico, katere družina je vedno pogledala name.	Podpora prijateljev	Med vrstniška podpora	Podpora in pomoč
E75	V smislu, da so se vedno ponudili, da mene kam peljejo ali pridejo po naju, ker so vedeli, da pri meni nobenega ne bo.	Podpora prijateljčine družine s prevozi	Med vrstniška podpora	Podpora in pomoč
E76	Stara mama je tudi vedno pomagala, vedno se je trudila.	Podpora babice	Družinska podpora	Podpora in pomoč
E77	Širša družina pa je vedno govorila, da je tam in mi lahko pomaga, ampak jih nikoli nisem želela obremenjevati.	Ponudba širše družine za pomoč	Družinska podpora	Podpora in pomoč
E78	Sem pa tudi imela v času gimnazije	Pomoč in podpora sodelavk, prevozi	Med vrstniška podpora	Podpora in pomoč

	sodelavke, ko so imele avto in izpit in takrat so mi velikokrat pomagale s prevozi.			
E79	se peljale po nekatere stvari zame.	Prevozi po stvari kot podpora sodelavk	Med vrstniška podpora	Podpora in pomoč
E80	Delale so vsakdanje stvari, ki jih po navadi pričakuješ od družine.	Izvajanje običajnih družinskih obveznosti s strani sodelavk	Med vrstniška podpora	Podpora in pomoč
E81	Ne da bi vedele, so v bistvu zelo veliko naredile in mi pomagale.	Nezavedna podpora sodelavk	Med vrstniška podpora	Podpora in pomoč
E82	Uspeh sem vedno imela odličen, tudi na faksu mi je šlo super.	Odličen šolski uspeh	Akademski dosežki	Vpliv nasilja na žrtev
E83	So pa bili trenutki, ko pa sem se težko osredotočila na šolo.	Težave z osredotočanjem na šolo	Akademski dosežki	Vpliv nasilja na žrtev
E84	Ko sem se učila za izpit in me je klicala mama, da je spet nekaj narobe, sem se takoj nehala učiti in šla pisat izpit na blef.	Mamini klici kot vzrok za prenehanje učenja za izpite	Akademski dosežki	Vpliv nasilja na žrtev
E85	Do neke mere je seveda vplivalo.	Vpliv na šolo	Akademski dosežki	Vpliv nasilja na žrtev
E86	Predvsem je vplivalo na čas, ki ga moreš vložiti za faks ali šolo, ko si doma.	Vpliv na čas za učenje doma	Akademski dosežki	Vpliv nasilja na žrtev

E87	Na začetku je zelo slabo vplivalo, potem na koncu pa kar dobro.	Slab vpliv nasilja na finance	Finančna stabilnost	Vpliv nasilja na žrtev
E88	Na začetku, ker sem bila mladoletna, sem bila odvisna od nje in očima takratnega.	Finančna odvisnost od mame v mladosti	Finančna stabilnost	Vpliv nasilja na žrtev
E89	Velikokrat niso bile plačane položnice za šolo.	Neplačane položnice za šolo	Finančna stabilnost	Vpliv nasilja na žrtev
E90	To pa je potem vplivalo na to, da sem morala staro mamo prosjačiti za denar.	Prosjačenje babice za denar zaradi neplačanih položnic	Finančna stabilnost	Vpliv nasilja na žrtev
E91	Potem ko pa sem odšla v gimnazijo, pa sem dobila štipendijo in sem si s tem plačevala zvezke, položnice za telefon, za šolo, torej kar koli.	Samostojno preživljanje	Finančna stabilnost	Vpliv nasilja na žrtev
E92	Na koncu si nisem več upala prositi za stvari.	Strah pred zaprošanjem za pomoč	Finančna stabilnost	Vpliv nasilja na žrtev
E93	Potem pa se je naenkrat obrnilo, saj sem vedela, da pomoči od doma ne bom dobila in sem odšla pri šestnajstih letih delati.	Sprememba finančne situacije zaradi zaposlitve	Finančna stabilnost	Vpliv nasilja na žrtev
E94	Delala sem praktično vsak dan,	Sprememba finančne situacije zaradi	Finančna stabilnost	Vpliv nasilja na žrtev

	tako da se je situacija obrnila.	vsakodnevnega dela		
E95	Po selitvi pa sem tudi imela srečo, saj sem se lahko odselila k fantu	Možnost selitve k fantu videna kot sreča	Finančna stabilnost	Vpliv nasilja na žrtev
E96	in tudi zdaj po razvezi, imam svoje stanovanje, ki ga plačujem s štipendijo, plačo in pokojnino po očetu.	Svoje stanovanje plačano s štipendijo in pokojnino očeta	Finančna stabilnost	Vpliv nasilja na žrtev
E97	Pred tem pa sem tudi morala gledati, če si sploh lahko privoščim enkrat mesečno kavo.	Finančna omejitev pri plačevanju kave	Finančna stabilnost	Vpliv nasilja na žrtev
E98	Jaz vem, da je na mene vplivalo na ta način, da je včasih bilo kreganje zvečer in potem nisem mogla spati in sem bila nenaspana.	Nenaspanost zaradi prerekanja in nezmožnosti spanja	Vsakdanjik	Vpliv nasilja na žrtev
E99	Potem sem bila celoten dan utrujena in nisem mogla vsega narediti, kar sem imela v planu.	Utrujenost kot vzrok neopravljenih opravil	Vsakdanjik	Vpliv nasilja na žrtev
E100	Sama sem potem tudi morala začeti delati stvari doma, saj ni bila več tako striktna in ni več opravljala gospodinjskih opravil.	Prevzem gospodinjskih opravil	Vsakdanjik	Vpliv nasilja na žrtev

E101	Nič več ni naredila, niti kuhala niti pospravljala.	Opustitev gospodinjskih opravil z mamine strani	Vsakdanjik	Vpliv nasilja na žrtev
E102	Vplival bo v smislu, da sem bolj psihično močna	Psihična moč za prihodnost	Razmisleki o prihodnosti	Vpliv nasilja na žrtev
E103	in me ne vrže vse tako hitro s tira.	Manjša občutljivost	Razmisleki o prihodnosti	Vpliv nasilja na žrtev
E104	Včasih, ko poslušam težave od prijateljev, si mislim, da to sploh ni težava v primerjavi s tem, kaj sem jaz doživljala.	Primerjava prijateljskih težav z lastnimi izkušnjami	Razmisleki o prihodnosti	Vpliv nasilja na žrtev
E105	Zdaj sem tudi bolj samostojna in to samostojnost imam bolj na moji strani kot kdo drug.	Samostojnost kot prednost za prihodnost	Razmisleki o prihodnosti	Vpliv nasilja na žrtev
E106	Na zdravje upam da ne bo vplivalo, saj se mi zdi, da če bi vplivalo, bi že zdaj vplivalo.	Upanje, da zdravje ostane nedotaknjeno	Razmisleki o prihodnosti	Vpliv nasilja na žrtev
E107	Imam razmisleke, ko pride do družine in otrok, saj bom imela dilemo, kako se do otrok obnašati.	Dilema, kako se obnašati do otrok	Razmisleki o prihodnosti	Vpliv nasilja na žrtev
E108	Imam izkušnjo, kako stvari ne delati in kaj ni v redu.	Znanje o tem, kaj se ne sme delati z otroki	Razmisleki o prihodnosti	Vpliv nasilja na žrtev
E109	Spraševala se bom, ali je vse v redu, ali	Premislek o pravilnem ravnanju z otroki	Razmisleki o prihodnosti	Vpliv nasilja na žrtev

	bi morala dati več tega in manj onega.			
E110	Veliko bo dvoma vase ali delam prav ali ne.	Dvom vase o pravilnem ravnanju z otroki	Razmisleki o prihodnosti	Vpliv nasilja na žrtev

INTERVJU F

F1	Nasilje je povzročal moj oče.	Oče	Družinski član, ki je povzročal nasilje	Povzročitelj nasilja
F2	Nasilje se je dogajalo, ko sem bila otrok.	Otroštvo	Doživljanje nasilja	Trajanje nasilja
F3	Nasilen je bil do moje mame in jaz sem bila skoraj vedno prisotna ob tem.	Prisotnost ob nasilju	Družinsko nasilje	Oblike nasilja
F4	Včasih je tudi bil nasilen do mene.	Nasilno vedenje	Družinsko nasilje	Oblike nasilja
F5	Nasilje je trajalo nekje deset let, odkar sem bila stara deset let in do mojega dvajsetega leta	Deset let	Doživljanje nasilja	Trajanje nasilja
F6	Nasilja ne doživljam več, ker sem pred nekaj leti prijavila nasilje policiji	Prijava nasilja policiji	Doživljanje nasilja	Trajanje nasilja
F7	Nasilju sem naredila konec in odzivi niso bili to, kar sem pričakovala	Kljub prekinitvi nasilja so bili odzivi nepričakovani	Odzivi drugih na nasilje	Trajanje nasilja
F8	Nobeden ni verjel, da oče povzroča nasilje, saj je bil tipičen manipulator, ki je imel dva obraza.	Neprepričanost okolice o očetovem nasilju zaradi manipulacije	Odzivi drugih na nasilje	Trajanje nasilja
F9	Ljudje so mene in mamo čudno gledali.	Čudni pogledi ljudi zaradi nasilja	Odzivi drugih na nasilje	Trajanje nasilja
F10	Dobili sva grozne komentarje in po	Razumevanje strahu pred prijavo	Odzivi drugih na nasilje	Trajanje nasilja

	eni strani sem spoznala, zakaj ženske ne prijavljajo nasilja.	zaradi groznih komentarjev		
F11	Sram me je bilo, da sem članica takšne družbe, ki daje take odzive na nasilje.	Občutek sramu zaradi družbenih reakcij	Odzivi drugih na nasilje	Trajanje nasilja
F12	Tudi prijatelje je imel na policiji, ki niso verjeli najini izkušnji.	Dvom policije zaradi prijateljstva z očetom	Ravnanje policije	Izkušnje s policijo
F13	Preden sem prijavila nasilje policiji, z mamom nisva odšli, ker naju je bilo strah odzivov ljudi v najini bližini.	Strah pred reakcijami bližnjih kot vzrok za ostajanje v zvezi	Doživljanje nasilja	Trajanje nasilja
F14	Upali sva, da bo boljše in da bo pustil alkohol in slabe navade.	Upanje v opustitev slabih navad	Doživljanje nasilja	Trajanje nasilja
F15	Prav tako sva bili ekonomsko odvisni, saj mama je imela minimalno plačo in je bil on oskrbnik družine.	Ekonomska odvisnost	Družinsko nasilje	Oblike nasilja
F16	Doživljala sem fizično	Fizično nasilje	Družinsko nasilje	Oblike nasilja
F17	in psihično nasilje.	Psihično nasilje	Družinsko nasilje	Oblike nasilja
F18	Jaz sem bila žrtev fizičnega nasilja mogoče dvakrat ali trikrat.	Nekajkratna izpostavljenost fizičnemu nasilju	Družinsko nasilje	Oblike nasilja
F19	Enkrat se spomnim, da sem imela popraskana kolena in sem	Popraskana kolena zaradi potiska očeta	Fizične poškodbe	Vpliv nasilja na žrtev

	krvavela, ker me je oče lovil in potisnil na beton.			
F20	Drugače sem bila jaz bolj kot neposredna žrtev, saj sem opazovala očeta, kaj dela z mamo in kako nad njo izvaja fizično nasilje.	Posredna žrtev	Družinsko nasilje	Oblike nasilja
F21	Mama je imela zlom roke, modro in otečeno oko, veliko modric po celem telesu.	Modrice in zlom roke mame	Fizične poškodbe	Vpliv nasilja na žrtev
F22	Zdravstvene pomoči jaz nikoli nisem iskala, ker moja poškodba ni bila grozna, saj sem imela par prask po kolenih.	Brez poškodb, ki bi zahtevale zdravniško pomoč	Zdravstvena pomoč	Vpliv nasilja na žrtev
F23	Mama na drugi strani pa je poiskala parkrat pomoč, saj je imela resne zdravstvene težave zaradi nasilja.	Mamino iskanje zdravstvene pomoči zaradi nasilja	Zdravstvena pomoč	Vpliv nasilja na žrtev
F24	Imela je zvito roko, zlom in druge stvari.	Zvini in zlomi	Fizične poškodbe	Vpliv nasilja na žrtev
F25	Vendar vedno jo je peljal oče k zdravniku in žalostno nikoli ni nobeden pomislil, da ni padla s stopnic.	Padec po stopnicah kot izgovor za poškodbe	Fizične poškodbe	Vpliv nasilja na žrtev

F26	Pri vsem tem sem bila jaz kot otrok prisotna.	Prisotnost kot otrok pri fizičnem nasilju	Družinsko nasilje	Oblike nasilja
F27	Imam veliko tesnobe v sebi, ki menim, da je posledica nasilja.	Tesnoba	Duševno zdravje	Vpliv nasilja na žrtev
F28	Ko pridem v stik z drugimi ljudi, tudi težje govorim in sem zelo sramežljiva,	Težave z govorjenjem in sramežljivostjo	Duševno zdravje	Vpliv nasilja na žrtev
F29	ne upam govoriti, ker imam v sebi strah.	Strah onemogoča govorjenje	Duševno zdravje	Vpliv nasilja na žrtev
F30	Nimam sicer diagnoze depresije,	Brez uradnih diagnoz	Duševno zdravje	Vpliv nasilja na žrtev
F31	ampak imam in sem imela trenutke, ko sem se cele dneve jokala in se počutila nemočno.	Občutki nemoči	Duševno zdravje	Vpliv nasilja na žrtev
F32	Imela sem dneve, kjer sem bila brez čustev, kot neki zombi.	Dnevi brez čustev	Duševno zdravje	Vpliv nasilja na žrtev
F33	Spraševala sem se, zakaj se to mora dogajati.	Vprašanja o razlogih dogajanja	Duševno zdravje	Vpliv nasilja na žrtev
F34	Včasih nisem imela niti energije iti s postelje.	Pomanjkanje energije za vstajanje	Duševno zdravje	Vpliv nasilja na žrtev
F35	Svet sem res samo videla kot neko veliko črno luknjo, kjer ni nič pozitivnega.	Pesimistični pogled na svet	Duševno zdravje	Vpliv nasilja na žrtev
F36	Veliko sramu sem imela, da nimam takšne družine kot	Sram zaradi drugačne družine kot vzrok	Duševno zdravje	Vpliv nasilja na žrtev

	drugi, tako da nisem veliko govorila o mojih starših.	molčečnosti o družini		
F37	Zelo sem imela slabo samopodobo, ker se nisem videla kot lepo in pametno.	Dojemanje sebe kot nelepo in ne pametno	Duševno zdravje	Vpliv nasilja na žrtev
F38	Videla sem se kot nemočno osebo.	Dojemanje sebe kot nemočno osebo	Duševno zdravje	Vpliv nasilja na žrtev
F39	Nisem si upala govoriti, bila sem anksiozna.	Strah pred govorjenjem in občutki tesnobe	Duševno zdravje	Vpliv nasilja na žrtev
F40	Nisem se marala takšna, kot sem bila.	Brez radosti do sebe	Duševno zdravje	Vpliv nasilja na žrtev
F41	Zaradi nasilja in prijave se je veliko družine odmaknilo od mene in mame.	Odmik družine po prijavi nasilja	Družinski odnosi	Vpliv nasilja na žrtev
F42	Vedno bolj so se družinski člani odmaknili in kazali znake diskriminacije do obeh.	Odmik in diskriminacija družinskih članov	Družinski odnosi	Vpliv nasilja na žrtev
F43	Prijatelji so meni zelo pomagali v tem času, vendar pred tem nisem nikomur povedla, kaj se dogaja doma, ker me je bilo sram in strah odzivov.	Pomoč prijateljev kljub nevednosti nasilja v družini	Prijateljski odnosi	Vpliv nasilja na žrtev
F44	Tako sem nekako prijatelje držala na distanci.	Ohranjanje neke distance do prijateljev	Prijateljski odnosi	Vpliv nasilja na žrtev

F45	Moja izkušnja nasilja je vplivala na odnos s partnerjem, saj ne maram konfliktov in ko pride do njih se zaprem v sebe.	Ob konfliktih s partnerjem sledi molk	Partnerski odnosi	Vpliv nasilja na žrtev
F46	Včasih me je kakšna drugačna beseda takoj užalila in sem bila prizadeta in imela solze v očeh.	Hitra užaljenost	Partnerski odnosi	Vpliv nasilja na žrtev
F47	Vem pa tudi, kako se ne obnašati do partnerja in ta izkušnja me je naučila, kaj zares rabimo kot partnerji in kaj ne.	Pridobitev znanja o pravilnem obnašanju do partnerjev	Partnerski odnosi	Vpliv nasilja na žrtev
F48	Tudi zdaj opazim, da nisem tako zgovorna z drugimi,	Težave z zgovornostjo	Prijateljski odnosi	Vpliv nasilja na žrtev
F49	ne omenjam svoje družine in podobnih stvari.	Brez omenjanja družine	Družinski odnosi	Vpliv nasilja na žrtev
F50	Zelo sem privatna oseba in pogovor o osebnih stvareh je za mene tabu.	Pogovori o osebnih stvareh kot tabu	Socialna vključenost	Vpliv nasilja na žrtev
F51	Veliko tudi premišlujem, če so ljudje z mano prijatelji samo, ker se jim smilim.	Dvomi o prijateljstvu zaradi usmiljenja	Socialna vključenost	Vpliv nasilja na žrtev
F52	Ja, izmikam se moji družini, ki se je odmaknila od mene.	Umik od odmaknjene družine	Socialna vključenost	Vpliv nasilja na žrtev

F53	Mogoče zaradi sramu in strahu, kakšne komentarje bodo spet uporabili proti meni.	Odmik zaradi sramu in strahu pred komentarji družine	Socialna vključenost	Vpliv nasilja na žrtev
F54	Ko je bilo včasih nasilje, tudi nisem nikamor šla, če sem imela plane, ker sem bila mentalno uničena in me je bilo sram vsega.	Preklic načrtov zaradi mentalne uničenosti	Socialna vključenost	Vpliv nasilja na žrtev
F55	Mislim, da drugače gledam na svet kot osebe, ki nimajo te izkušnje.	Drugačen pogled na svet	Počutje glede nasilja	Vpliv nasilja na žrtev
F56	Tudi nasilje prej prepoznam in nimam tolerance do njega.	Brez tolerance do nasilja	Počutje glede nasilja	Vpliv nasilja na žrtev
F57	Včasih konstantno mislim o vseh dogodkih, ki so se dogajali pri nas doma.	Konstantno razmišlja o nasilnih dogodkih	Duševno zdravje	Vpliv nasilja na žrtev
F58	Veliko časa preživim z razmišljanjem o stvareh.	Preživet čas z razmišljanjem o stvareh	Duševno zdravje	Vpliv nasilja na žrtev
F59	Včasih, ko se je kaj zgodilo, sem dejansko imela občutek, kot da ne morem čutiti stvari.	Občutki otopelosti ob nasilnih dogodkih	Duševno zdravje	Vpliv nasilja na žrtev
F60	Razmišljam veliko o tem, zakaj se nasilje dogaja, kaj koga požene, da	Razmišlja o vzrokih in motivih za nasilje	Počutje glede nasilja	Vpliv nasilja na žrtev

	naredi takšne grozne stvari.			
F61	Imam dneve, ko nimam energije za življenje.	Dnevi brez energije za življenje	Duševno zdravje	Vpliv nasilja na žrtev
F62	Sem žalostna in se jočem.	Žalost in jok	Duševno zdravje	Vpliv nasilja na žrtev
F63	Premišljujem vsako zadevo, ki jo rečem in naredim.	Premišljevanje vsake izrečene besede	Duševno zdravje	Vpliv nasilja na žrtev
F64	Vedno me je strah obsojajočih pogledov, ker misli, da vsi vedo mojo življenjsko zgodbo.	Strah pred obsojajočimi pogledi zaradi nasilja	Duševno zdravje	Vpliv nasilja na žrtev
F65	Vedno pričakujem, da se bo nekaj zgodilo, ker nisem navajena miru.	V pričakovanju slabih dogodkov zaradi ne navajenosti na mir	Duševno zdravje	Vpliv nasilja na žrtev
F66	Imam tudi v sebi veliko jeze in včasih samo poskušam dihati, ne da bi se razburila nad druge.	Veliki občutki jeze	Duševno zdravje	Vpliv nasilja na žrtev
F67	Sem tudi zelo močna postala, v smislu, da me ne moreš več poškodovati mentalno in čustveno.	Sprememba v močno osebo	Duševno zdravje	Vpliv nasilja na žrtev
F68	Ne morejo me ljudje zlahka manipulirati, ker sem dala to vse skozi in vem, kako kaj zgleda.	Težje manipulacija	Duševno zdravje	Vpliv nasilja na žrtev

F69	Včasih imam »flashbacks«, torej prebliske, kjer delam nekaj normalnega kot kuham in potem mi na enkrat na misel pride en dogodek, kjer sem bila jaz in mama žrtev nasilja in potem je celi moj dan uničen.	Prebliski o preteklih nasilnih dogodkih kot vzrok za uničen dan	Duševno zdravje	Vpliv nasilja na žrtev
F70	Pomagajo lahko tako, da razumejo, da nismo žrtve krive za nasilje in ponudijo podporo in pomoč.	Nudjenje podpore in pomoči	Medvrstniška podpora	Podpora in pomoč
F71	Že sam pogovor o tej temi, mi velikokrat olajša situacijo in moje počutje.	Pogovor o nasilju	Medvrstniška podpora	Podpora in pomoč
F72	Samo, da slišim, da nisem jaz kriva in da bo vse bolje, mi veliko pomeni.	Potrditev nekrivde	Medvrstniška podpora	Podpora in pomoč
F73	Če pa ne bi bila študentka socialnega dela, bi mi ljudje lahko pomagali, tako da bi mi podelili pomembne informacije, ki so povezane z nasiljem, prijavo in podobno.	Podelitev pomembnih informacij v zvezi z nasiljem	Podpora strokovnjakov	Podpora in pomoč

F74	Ko je bilo nasilje, sem imela težave, se osredotočiti na šolo in faks.	Težave z osredotočanjem na šolo	Akademski dosežki	Vpliv nasilja na žrtev
F75	Ampak to v smislu, ko sem morala se doma učiti ali delati za faks, saj ko je bilo prepiranje in nasilje nisem mogla delati nič za faks in šolo.	Težave z učenjem doma zaradi nasilja	Akademski dosežki	Vpliv nasilja na žrtev
F76	Velikokrat sem se samo jokala in potem nisem imela energije delati za šolo.	Brez energije za šolske naloge	Akademski dosežki	Vpliv nasilja na žrtev
F77	Kljub temu pa to ni vplivalo na moje povprečje, saj sem imela vsa leta dobre ocene.	Brez vpliva na učni uspeh	Akademski dosežki	Vpliv nasilja na žrtev
F78	Včasih sem bila samo zamišljena in nisem se mogla skoncentrirati na nalogo.	Težave s koncentracijo zaradi nasilja	Akademski dosežki	Vpliv nasilja na žrtev
F79	Delo sem si tudi morala organizirati tako, da mama ni bila veliko časa sama z očetom, tako da je tudi nasilje vplivalo na to.	Organiziranost dela za preprečevanje nasilja	Akademski dosežki	Vpliv nasilja na žrtev
F80	Po prijavi nasilja, sva z mamom imeli finančne težave, saj	Prisotnost finančnih težav	Finančna stabilnost	Vpliv nasilja na žrtev

	sva se morali odseliti.			
F81	Oče tudi ni želel plačevati položnic zame, kot so bile za položnice za študentski dom in telefon, ki je bil na njega prijavljen.	Oče zavračal plačilo položnic	Finančna stabilnost	Vpliv nasilja na žrtev
F82	Zato sem morala zelo gledati na denar in kam gre.	Pozornost na porabi denarja	Finančna stabilnost	Vpliv nasilja na žrtev
F83	Kasneje sem tudi vložila za preživnino, katero sem dobivala in še zdaj dobivam.	Pridobitev preživnine	Finančna stabilnost	Vpliv nasilja na žrtev
F84	Nisem več živela takšno življenje kot takrat, preden je bila prijava na policijo.	Spremembe v življenju po prijavi	Finančna stabilnost	Vpliv nasilja na žrtev
F85	Nisem več hodila ven jest, vse sem kuhala in zelo sva pazili z mamo, kaj zares rabiva.	Skrbno razporejanje sredstev za hrano	Finančna stabilnost	Vpliv nasilja na žrtev
F86	Tudi novih oblačil si nisem kupovala.	Brez možnosti kupovanja novih oblačil	Finančna stabilnost	Vpliv nasilja na žrtev
F87	Zelo sem hitro odrastla in zdaj skrbim zase in plačujem vse stvari sama.	Samostojnost pri skrbi in financiranju	Finančna stabilnost	Vpliv nasilja na žrtev
F88	Včasih nisem mogla opravljati vsakodnevne naloge, ker sem	Čustvena utrujenost kot ovira za opravljanje vsakodnevnih nalog	Vsakdanjih	Vpliv nasilja na žrtev

	bila preveč čustveno utrujena.			
F89	Po drugi strani pa sem včasih delala vse po hiši, samo da ne bi rabila poslušati in videti, kaj se dogaja doma med mamom in očetom.	Opravljanje opravil za izogib nasilju	Vsakdanjih	Vpliv nasilja na žrtev
F90	Kuhanje je postalo za mene moj varen prostor, kjer sem se skoncentrirala na nekaj druga, kot pa kaj se dogaja.	Kuhanje kot varen prostor in odmik od nasilja	Vsakdanjih	Vpliv nasilja na žrtev
F91	Včasih nisem mogla kaj delati, ker sta se tako kregala, da sem potem kam zamujala	Zamujanje kot posledica prerekanja	Vsakdanjih	Vpliv nasilja na žrtev
F92	ali kaj narobe naredila pri kakšnem opraviilu.	Napake pri opraviilih zaradi prepirov	Vsakdanjih	Vpliv nasilja na žrtev
F93	Izkušnja nasilja bo vplivala na prihodnost, to pričakujem, ampak ne vem, kako.	Vpliv na prihodnost	Razmisleki o prihodnosti	Vpliv nasilja na žrtev
F94	Poskušam ne razmišljati veliko o tem.	Izogib razmišljanju o posledicah	Razmisleki o prihodnosti	Vpliv nasilja na žrtev
F95	To je to samo neki dodaten stres.	Dodaten stres razmišljati o posledicah	Razmisleki o prihodnosti	Vpliv nasilja na žrtev
F96	Vem, da bo vplivalo na odnose z mojimi otroki, saj	Odnos z otroki kot razlogi za dvom	Razmisleki o prihodnosti	Vpliv nasilja na žrtev

	bom imela veliko dvomov			
F97	in bom poskušala ne ponoviti napake staršev,	Prizadevanje k neponavljanju starševskih napak	Razmisleki o prihodnosti	Vpliv nasilja na žrtev
F98	saj včasih držim zamero, ker mama ni zapustila zveze z očetom in je pustila, da sem bila žrtev.	Zamera do mame zaradi odločitve ostati v nasilni zvezi	Razmisleki o prihodnosti	Vpliv nasilja na žrtev
F99	Vplivalo bo na to, kako bom vzgajala otroke,	Vzgoja otrok	Razmisleki o prihodnosti	Vpliv nasilja na žrtev
F100	ker bom jih zelo ozaveščala o nasilju in kako in kaj ravnati v primeru tega.	Ozaveščanje otrok o primernem ravnanju pri nasilju	Razmisleki o prihodnosti	Vpliv nasilja na žrtev
F101	Na zdravje pa upam, da ne bo tako vplivalo,	Up na minimalno vplivanje na zdravje	Razmisleki o prihodnosti	Vpliv nasilja na žrtev
F102	čprav me je strah, da bi lahko dobila obsesivno kompulzivno motnjo, kot jo ima moja mama kot posledico nasilja.	Strah pred obsesivno-kompulzivno motnjo	Strahovi za prihodnost	Vpliv nasilja na žrtev
F103	Prav tako me je strah dobiti kakšno po porodno depresijo,	Strah pred poporodno depresijo	Strahovi za prihodnost	Vpliv nasilja na žrtev
F104	saj nikoli nobeden v moji družini mi ni izkazal ljubezni.	Brez izkazovanja ljubezni v otroštvu	Strahovi za prihodnost	Vpliv nasilja na žrtev

Priloga 9: Oso kodiranje

Povzročitelj nasilja

Družinski član, ki je povzročal nasilje

- Brat (A1) (A5)
- Oče kot izvajalec nasilja nad drugimi družinskimi člani (A80)
- Oče (B1) (B29) (D4) (F1)
- Dedek po očetovi strani (C1)
- Dedek kot glavni storilec (C2)
- Dedek kot izvajalec nasilja do drugih družinskih članov (C3)
- Dedkova zahteva za molk o dogajanju doma (C35)
- Dobra zunanja podoba dedka (C36)
- Mama (D2) (E1)
- Ljubeč in zabaven oče pred ločitvijo (D5)
- Nova partnerka očeta (D9)
- Brez drugih povzročiteljev (E2)
- Mama kot izvajalka nasilja nad drugimi člani (E3)

Oblike nasilja

Družinsko nasilje

- Ekonomsko nasilje (A2) (A20) (D35)
- Psihično nasilje (A3) (A25) (B3) (C23) (D32) (E21) (F17)
- Fizično nasilje (A4) (B2) (B23) (C22) (D33) (E27) (F16)
- Doživljanje fizičnega nasilja (A17)
- Kompleksnost situacije (A18)
- Onemogočanje stanovanja na kmetiji (A19)
- Izsiljevanje s stanovanjem (A21)
- Odselitev za stalno zaradi povzročitelja (A22)
- Selitev v študentski dom zaradi povzročitelja (A23)
- Neupoštevanje dogovora (A24)
- Načini fizičnega nasilja (A26) (A27)
- Neprimeren prijem partnerke v času mladostnosti (A70)
- Pritisk do vzdrževanja ocen in vedenja (B4)
- Prisotnost manipulacije (B5)
- Fizično kaznovanje (B6)
- Ustrezanje določenim pričakovanjem (B24)
- Fizično kaznovanje za malenkosti (B25)
- Brez pojasnila za takšno kazen (B26)
- Nerazrešeni odgovori (B27)
- Kazen za postavljanje vprašanj (B28)

- Doživljanje posrednega nasilja celo življenje (C4)
- Prisotnost, ko se je nasilje dogajalo (C5)
- Primer prisotnosti pri nasilju (C6) (C7)
- Klofuta na lice (C9) (C24) (E29)
- Sproščanje mamine jeze (D3)
- Nastrojenje po ločitvi (D6)
- Grožnje (D7)
- Očetove grožnje mami (D8)
- Ni ekstremno nasilje (D18)
- Maltretiranje (D19)
- Prijava očeta za psihično nasilje nad mamo (D26)
- Psihično nasilje očeta do mame (D27)
- Milejša oblika fizičnega nasilja (D34)
- Videnje klofut kot nekaj potrebnega (D36)
- Sprejemanje klofut kot normalnost (D37)
- Verbalno nasilje očetove partnerke (D38)
- Babica kot posredna žrtev (E13)
- Žrtev v manjši meri (E14)
- Prisotnost ob nasilju (E15) (F3)
- Manipulacija z ultimati (E22)
- Izsiljevanje (E23)
- Mamino izposojanje denarja kljub statusu dijakinje (E24)
- Zmerjanje in komentarji obžalovanja rojevanja otroka (E25)
- Nasilje nad babico zaradi varovanja vnukinje (E26)
- Zapiranje v hišo (E70)
- Mamine grožnje o samomoru (E72)
- Nasilno vedenje (F4)
- Ekonomska odvisnost (F15)
- Nekajkratna izpostavljenost fizičnemu nasilju (F18)
- Posredna žrtev (F20)
- Prisotnost kot otrok pri fizičnem nasilju (F26)

Trajanje nasilja

Doživljanje nasilja

- Ni konec nasilja (A6)
- Otroštvo (A7) (B21) (E4) (F2)
- Dvomi o nasilju (A10)
- Mladoletnost (A32) (E16)
- Šolsko obdobje (B7)
- Ni več nasilja (B8) (D28) (E7)

- Postopno končanje nasilja (B9)
- Zmanjševanje nasilja s prihodom sestre (B10)
- Posamezni nasilni dogodki v letu (B11)
- Konec nasilja ob polnoletnosti (B12)
- Sprememba pri očetu (B13)
- Očetove terapije za panične napade kot pomoč (B14)
- Brez čustvenega stika z očetom (B15)
- Razmisleki o prijavi (B16)
- Nasilje je samostojno prenehalo (B17)
- Ni bilo prekinitve nasilja (B18)
- Ne doživljanje nasilja od fakultete naprej (B19)
- Doživljanje nasilja kot otrok (B20)
- Največ nasilja v zgodnjih letih (B22)
- Upor in grožnja s policijo (C8)
- Zavedanje dedka kaj dela (C11)
- Leta 2022 želja po prijavi policiji (C12)
- Svetovanje očeta in strica proti prijavi policiji (C13)
- Posledice bo čutila babica (C14)
- Babica plača kazen (C15)
- Indirektna podpora domačih zaradi ne prijave (C16)
- Postavljanje nasproti v primeru nasilja (C17)
- Izogibanje obremenjevanju babice (C18)
- Zaradi zaščite dedka ni možnosti ukrepanja (C21)
- Izkušnja ločitve pri osmih letih (D1)
- Petnajst let (D10)
- Pomiritev nasilja (D11)
- Ureditev odnosa z mamo (D14)
- Ustalenie mame (D15)
- Očetova najdba miru (D16)
- Prenehanje očetovega verbalnega nasilja nad mamo (D17)
- Izogibanje situacijam, ki prinašajo stres mami (D20)
- Molčanje o očetu (D21)
- Molčanje o mami v izogib incidentom (D22)
- Preprečevanje težav (D23)
- Informiranje mame o nasilju očetove partnerke (D24)
- Izogib konfliktu (D25)
- Redki stiki z očetovo partnerko (D29)
- Ne vednost o nasilju kot otrok (D30)
- Razmišljanje o izkušnji nasilja v starejših letih (D31)
- Pet let intenzivno nasilje (E5)

- Prisotnost manipulacije pred intenzivnim stanjem (E6)
- Razmišljanje o prijavi nasilja ob začetku selitve (E11)
- Razmišljanje o prijavi nasilja zaradi stare mame (E12)
- Odmik in odselitev ob prvi priložnosti (E17)
- Tesnoba ob razmišljanju prijave nasilja policiji (E18)
- Premisleki o odhodu zaradi nezmožnosti pomagati babici (E19)
- Posrednik v primeru nasilja med babico in mamo (E20)
- Deset let (F5)
- Prijava nasilja policiji (F6)
- Strah pred reakcijami bližnjih kot vzrok za ostajanje v zvezi (F13)
- Upanje v opustitev slabih navad (F14)

Družina in nasilje

Odzivi domačih na nasilje

- Trud družine za drugačen pogled na nasilje (A8) (A47)
- Mišljenja, da se nasilje vsepovsod dogaja (A9) (A58)
- Preprečitev prijave policiji zaradi družine (A11)
- Padec po stopnicah kot izgovor za poškodbo (A38)
- Prenos krivde (A47)
- Vednost, da ni njena krivda (A48)
- Prepričanje kaj ni v redu o nasilju (A56)
- Dvomi o nasilju zaradi družine (A59)
- Zavedanje mame, kaj se dogaja, brez posredovanja (B30)
- Brez vmešavanja v način vzgoje (B31)
- Vednost mame, kaj se dogaja (B69)
- Pojasnilo nasilne preteklosti (B70)
- Upravičevanje dejanj (B71)
- Nasilje kot vzorec (B72)
- Izjava mame, da nasilje ni hudo (B73)
- Mamino minimaliziranje nasilne situacije (B74)
- Občutek pretiravanja zaradi maminih izjav (B75)

Odzivi drugih na nasilje

- Kljub prekinitvi nasilja so bili odzivi nepričakovani (F7)
- Neprepričanost okolice o očetovem nasilju zaradi manipulacije (F8)
- Čudni pogledi ljudi zaradi nasilja (F9)
- Razumevanje strahu pred prijavo zaradi groznih komentarjev (F10)
- Občutek sramu zaradi družbenih reakcij (F11)

Vpliv nasilja na žrtev

Osamosvojitve

- Odselitev (A12)
- Bivanje v študentu (A14)

Družinski odnosi

- Minimalni stiki z bratom (A13) (A53)
- Minimalni stiki s povzročiteljem (A15)
- Mešani občutki do staršev zaradi ne zaščite (A45)
- Očetov prevzem odgovornosti (A46)
- Razumevanje, da ne bo sprememb (A50)
- Ni želje po spremembi (A51)
- Le nujni pogovori s starši (A54)
- Veliko breme (A61)
- Sovražnost brata (A64)
- Zamere (A65) (B76)
- Občutek zamere in izdaje (A66)
- Konflikt s sestro (A67)
- Grdo obnašanje očeta do otrok (A68)
- Slab odnos s partnerko brata (A69)
- Povezanost z bratom pred njegovo partnerko (A71)
- Izključitev iz družine zaradi bratove partnerke (A72)
- Brez povabila na družinska srečanja (A73)
- Osamljenost za praznike (A74)
- Težje vračanje domov (A76)
- Brez stikov s partnerjevo družino (A97)
- Odpor do sester zaradi ne doživljanja nasilja (B77)
- Brez stikov z družinskimi člani z očetove strani (C10) (C19)
- Brez obiskovanja družinskih članov (C20)
- Izkušnja nasilja vplivala na odnose z očetovo družino (C41)
- Obiski očetove družine k dedku kljub nasilju (C42)
- Nadaljevanje stikov mladoletne sestrice z dedkom kljub prisotnosti nasilja (C43)
- Zamera družini na očetovi strani zaradi možnosti nasilja pred sestrično (C44)
- Distanca z družino na očetovi strani (C45)
- Brez stikov z babico zaradi podpiranja nasilnih dejanj (C46)
- Jeza do očeta zaradi njegove izjave (C47)
- Umik od družine zaradi strahu pred udarci (C48)
- Redki obiski k očetu (D12)
- Redki stiki z očetom (D13)
- Polsestra z očetove strani (D56)
- Umik sestre (D57)

- Brez iskanja stika s strani sestre (D58)
- Nasprotovanje maminih staršev k razvezi (D59)
- Ne razumevanje razveze zaradi finančne stabilnosti (D60)
- Želja za ponovno združitev (D61)
- Reorganizacija družine (D62)
- Konec nedeljskih obiskov (D63)
- Jeza očeta kot vzrok strahu in umika (D71)
- Grožnje očeta ustvarile strah pred vpitjem (D72)
- Minimalni stiki z mamo zaradi odmika od doma (E8)
- Redki stiki z mamo (E9)
- Vljudnostni stiki z mamo (E10)
- Odmik družinskih članov (E48)
- Opazovanje brezizhodne situacije in neuspešni poskusi ukrepanja s strani sorodnikov (E49)
- Zmanjševanje stikov s sorodniki (E50)
- Odmik družine po prijavi nasilja (F41)
- Odmik in diskriminacija družinskih članov (F42)
- Brez omenjanja družine (F49)

Prijateljski odnosi

- Druženje z ljudi iz drugačnih družin (A62)
- Povezanost z ljudmi, ki imajo težave (A63)
- Povezovanje prek podobnih izkušenj (B83)
- Druženje z neobsojajočo družbo (D64)
- Odnosi s prijatelji nespremenjeni zaradi vednosti o nasilju doma (E51)
- Pomoč prijateljev kljub nevednosti nasilja v družini (F43)
- Ohranjanje neke distance do prijateljev (F44)
- Težave z zgovornostjo (F48)

Partnerski odnosi

- Prenos odgovornosti na partnerja (A75)
- Prerekanje s partnerjem o prenosu odgovornosti (A77)
- Odpor partnerja do družine (B78)
- Prerekanje s partnerjem (B110)
- Skeptičnost glede možnosti dolgotrajnih zvez (D65)
- Dvom v dolgotrajno partnerstvo z nekom (D66)
- Pričakovanja težav in ločitev v zvezi (D67)
- Brez strahu pred težavami v zvezi (D68)
- V primeru nasilja odhod brez oklevanja (D69)
- Strah in umik ob povzdignjenem glasu (D70)
- Povzdignjen glas vodi do odtrganja osebe (D73)

- Kaznovanje s tišino (D74)
- Vpliv na odnose s fantom (E52)
- Naučen vzorec komunikacije, ki se pojavi ob nesoglasju (E53)
- Spoznanje, da vpitje in ignoriranje ob konfliktih ni koristno (E54)
- Ob konfliktih s partnerjem sledi molk (F45)
- Hitra užaljenost (F46)
- Pridobitev znanja o pravilnem obnašanju do partnerjev (F47)

Socialna vključenost

- Vednost, da ni krivde, zaradi česar ni strahu pred družbo (A78)
- Vednost drugih o agresivnosti očeta (A80)
- Ni prisotnosti sramu v družbi (A81)
- Brez prisotnosti sramu (A83)
- Neintegriranost z drugimi (B47)
- Tesnoba pri vključitvi v družbo (B57)
- Strah pred socialnimi interakcijami v osnovni šoli (B58)
- Brez umika od družbe zaradi dogodka (B79)
- Umik od družbe (B80)
- Izogibanje družbi zaradi izkušnje nasilja (B81)
- Uživanje v samoti (B82)
- Izogibanje nerazumevajočim (B84)
- Premišljevanje o vključitvi v družbo (B91)
- Razmisleki o spopadanju s človekom (B92)
- Brez volje do druženja s prijatelji (B111)
- Ni umika iz družbe zaradi nevednosti okolice o nasilju (C49)
- Težave pri komunikaciji in zgovornosti zaradi nasilnih dogodkov (C50)
- Izogibanje nerazumevajočim sošolkam (D75)
- Druženje z družbeno izključenimi (D76)
- Izogibanje določenih ljudi zaradi strahu pred sodbami (D77)
- Ni bilo izogibanja družbi zaradi strahu (D78) (E55)
- Pogovori o osebnih stvareh kot tabu (F50)
- Dvomi o prijateljstvu zaradi usmiljenja (F51)
- Umik od odmaknjene družine (F52)
- Odmik zaradi sramu in strahu pred komentarji družine (F53)
- Preklic načrtov zaradi mentalne uničenosti (F54)

Fizične poškodbe

- Modrice (A28) (A29)
- Padec v nezavest po udaru s kozarcem (A30)
- Zlom prsta (A36)

- Mavec za zlom (A37)
- Načrtno izvajanje nasilja (B32)
- Premišljena dejanja (B33)
- Brez vidnih posledic (B34)
- Brez fizičnih poškodb (B35)
- Vidno otečeno lice (C25)
- Samo klofute (D40)
- Brez resnih poškodb (E28)
- Praske po hrbtu (E30)
- Popraskana kolena zaradi potiska očeta (F19)
- Modrice in zlom roke mame (F21)
- Zvini in zlomi (F24)
- Padec po stopnicah kot izgovor za poškodbe (F25)

Zdravstvena pomoč

- Iskanje zdravstvene pomoči za dedka po udarcu strica (C26)
- Nasilen odnos strica do drugih (C27)
- Vzorec od doma (C28)
- Strah pred iskanjem zdravstvene pomoči (C29)
- Nasilje ni zahtevalo zdravstvene pomoči (D39)
- Brez poškodb, ki bi zahtevale zdravniško pomoč (E31)
- Brez poškodb, ki bi zahtevale zdravniško pomoč (F22)
- Mamino iskanje zdravstvene pomoči zaradi nasilja (F23)

Duševno zdravje

- Nezaupanje v ljudi (A39) (B93) (D80)
- Občutki depresije (A40)
- Osamljenost (A41) (E47)
- Ničvrednost (A42)
- Stiska in jok (A43)
- Občutki nemoči (A44) (D51) (D90) (E41) (F31)
- Slabo počutje (A49)
- Spreminjanje in skrb zase (A52)
- Dvom vase (A55)
- Prisotnost strahu (A60) (A89) (D41)
- Občutljivost (A84)
- Čezmerno razmišljanje o dejanjih drugih (A87)
- Tesnoba (A88) (B56) (C30) (F27)
- Strahovi (A90)
- Prisotnost strahu in panike (A91)

- Strah pred nasiljem neznancev (A92)
- Občutki žalosti in jok (A93)
- Velika stiska (B36)
- Distanciranost v določenem obdobju (B37)
- Ni veliko razmislekov o posledicah (B38)
- Drugi načini izražanja počutja (B39)
- Teža k zadovoljevanju staršev (B40)
- Odporniško vedenje (B41) (B97)
- Uporaba drog (B42)
- Uživanje alkohola (B43)
- Prekrivanje (B44)
- Nevednost staršev o odporniškem obdobju (B45)
- Dozdevanje za posledice (B46)
- Občutek izključenosti (B48)
- Izguba funkcionalnosti zaradi izkušnje (B49)
- Sprejemanje situacije kot del življenja (B50)
- Sprejemanje novih priložnosti (B51)
- Izkušnja kot ovira (B52)
- Brez uradnih diagnoz (B55) (F30)
- Čezmerno razmišljanje (B59)(B85)
- Vpliv nasilja na samopodobo (B60)
- Občutki manjvrednosti (B61) (C40) (D53) (D89)
- Občutek dokazovanja potolče samopodobo (B62)
- Povezovanje vrednosti z dosežki (B63)
- Vrednotenje vrednosti po uspehu (B64)
- Pomembnost priznanja za odlični uspeh (B65)
- Dosežki kot dobre lastnosti (B66)
- Nerazumevanje različnega ravnanja s sorojenci (B67)
- Trenutni pasivni odnos očeta kot vzrok jeze (B68)
- Premlevanje situacij (B86)
- Premišljevanje o odzivih drugih (B87)
- Obremenjevanje pred predstavitvami (B88)
- Želja po predvidevanju reakcij drugih (B89)
- Občutek nadzora (B90)
- Številne psihološke posledice (B94)
- Seznam psiholoških posledic na telefonu (B95)
- Dovoljenje nasilja (B96)
- Posledice po uporniški fazi (B98)
- Nočne more (B99) (E71)
- Težave s spanjem (B100) (B101)

- Večkratno prebujanje (B102)
- Slaba volja (B103)
- Brez volje in energije (B104)
- Izogibanje problemom (B105)
- Prebliski spominov (B106)
- Prebliski o nasilnih dogodkih (B107)
- Dnevni in nočni prebliski (B108)
- Občutek ne zmožnosti (B109)
- Težave s čustvenim izražanjem (B159)
- Ne zavedanje o nasilnih dogodkih kot otrok (C31)
- Spominjanje nasilnih dogodkov v starejših letih (C32)
- Primer spominjanja na nasilne dogodke (C33)
- Občutek groze ob spominjanju (C34)
- Socialna anksioznost (C37)
- Introvertirana oseba (C38)
- Travme iz otroštva (C39)
- Izražanje z jezo in nasiljem v otroštvu (C51)
- Burna reakcija na dogodek (C52)
- Izvajanje nasilja pod vplivom alkohola (C53)
- Laskanje ženske (C54)
- Občutek groze za preteklo nasilno dejanje (C55)
- Podzavestno izvajanje nasilja (C56)
- Nakopičena dejanja sprožila nasilje (C57)
- Črne misli in jok ob spominih na dogodke (C58)
- Brez boja z depresijo (D42)
- Strah pred napetostjo staršev (D43)
- Občutek strahu pred sproženjem prepira (D44)
- Previdnost pri izražanju (D45)
- Previdnost pri izražanju zaradi izogibanja jeze staršev (D46)
- Sprememba iz družabnega v tihega otroka (D47) (D52)
- Dnevi žalosti in joka (D48)
- Molčečnost o družini (D49)
- Sram (D50)
- Podcenjevanje samega sebe (D54)
- Umik sošolcev zaradi izbruhov jeze (D55)
- Po ločitvi vera v srečno družino izgubljena (D79)
- Odvzeta varnost in predvidljivost zaradi nasilja (D81)
- Poglobljeni občutki osamljenosti in izolacije (D82)
- Težje povezovanje z ljudmi brez izkušnje nasilja (D83)
- Otežena gradnja zdravih odnosov (D84)

- Prisotnost jeze in njeno izražanje v otroštvu (D85)
- Izživljanje nad sošolko v osnovni šoli (D86)
- Nuja fizičnega izražanja jeze (D87)
- Izbruhi jeze vodili k obisku socialne pedagoginje (D88)
- Preobrazba v tiho in zaprto osebo (D91)
- Intenziven strah in tesnoba (E32)
- Brez občutkov tesnobe zaradi ne razumevanja nasilja v otroštvu (E33)
- Zavedanje nenormalnosti situacije po odselitvi in zmanjšanju stikov (E34)
- Opazovanje normalne družine brez nasilja pri prvem fantu (E35)
- Doživljanje krize (E36)
- Tesnoba zaradi vpitja in prerekanja sredi noči (E37)
- Občutek strahu pred mamo zaradi možnosti poškodb (E38)
- Večji strah za življenje babice (E39)
- Občutek izgube nadzora po odselitvi zaradi nevednosti o dogajanju doma (E40)
- Ni znatnega vpliva na samopodobo (E42)
- Občutek pomanjkanja družine (E45)
- Občutek pomanjkanja družine zaradi izgube očeta in težav z mamo (E46)
- Občutki krivde (E62)
- Stres (E63)
- Slabo spanje zaradi negotovosti glede maminega nočnega vedenja (E64)
- Primer maminega nočnega vedenja (E65)
- Prisotnost strahu za varnost drugih (E66)
- Občutki nelagodja zaradi neprevedljivosti mame (E67)
- Začetek laganja zaradi pomanjkanja zaupanja (E68)
- Razlog za pomanjkanja zaupanja (E69)
- Sanjanje o mami v krvavi kopeli kot najhujša nočna mora (E73)
- Težave z govorjenjem in sramežljivostjo (F28)
- Strah onemogoča govorjenje (F29)
- Dnevi brez čustev (F32)
- Vprašanja o razlogih dogajanja (F33)
- Pomanjkanje energije za vstajanje (F34)
- Pesimistični pogled na svet (F35)
- Sram zaradi drugačne družine kot vzrok molčečnosti o družini (F36)
- Dojemanje sebe kot nelepo in ne pametno (F37)
- Dojemanje sebe kot nemočno osebo (F38)
- Strah pred govorjenjem in občutki tesnobe (F39)
- Brez radosti do sebe (F40)
- Konstantno razmišlja o nasilnih dogodkih (F57)
- Preživet čas z razmišljanjem o stvareh (F58)
- Občutki otopelosti ob nasilnih dogodkih (F59)

- Dnevi brez energije za življenje (F61)
- Žalost in jok (F62)
- Premišljevanje vsake izrečene besede (F63)
- Strah pred obsojajočimi pogledi zaradi nasilja (F64)
- V pričakovanju slabih dogodkov zaradi ne navajenosti na mir (F65)
- Veliki občutki jeze (F66)
- Sprememba v močno osebo (F67)
- Težje manipulacija (F68)
- Prebliski o preteklih nasilnih dogodkih kot vzrok za uničen dan (F69)

Počutje glede nasilja

- Pomembnost ozaveščanja nasilja (A82)
- Pozornost na nasilje (A85)
- Preziranje nasilja (A86)
- Ničelna toleranca do nasilja (C73)
- Poskusi ozaveščanja o nasilju nad ženskami (C74)
- Drugačne misli kot pred leti (E56)
- Drugačno mnenje in hitrejša zaznava nasilja (E57)
- Jeza ob neprimernem obnašanju v razmerjih (E58)
- Dovzetnost za nasilje (E59)
- Odpornost na manipulacijo zaradi preteklih izkušenj (E60)
- Drugačen pogled do nasilja (E61)
- Drugačen pogled na svet (F55)
- Brez tolerance do nasilja (F56)
- Razmišlja o vzrokih in motivih za nasilje (F60)

Finančna stabilnost

- Vpliv na finance (A115)
- Selitev in bivanje v študentskem domu (A116)
- Delo do večernih ur (A117)
- Pozornost na finance (A118)
- Skromnost (A119)
- Samostojno preživljanje (A120) (A122) (B137) (E91)
- Ni izgube dela (A121)
- Iskanje službe (A123)
- Ohranitev finančne stabilnosti kljub nasilju (B130)
- Omejenost zaradi samostojnega financiranja (B131)
- Občutek manjvrednosti zaradi pomanjkanja vozniškega izpita (B132)
- Oče kot glavni oskrbnik družine (B133)
- Finančne omejitve (B134)

- Zadrževanje mame od dela zaradi ljubosumja in nadzora (B135)
- Spopadanje s finančnimi težavami (B136)
- Posojanje denarja doma (B138)
- Delo med poletjem za plačevanje potrebščin na fakulteti (B139)
- Različno ravnanja staršev pri plačevanju potrebščin (B140)
- Vozniški izpit kot primer finančne omejitve (B141)
- Ni vpliva na finančno stabilnost (C68)
- Bivanje v neprofitnem stanovanju zaradi ločitve in invalidnosti (D105)
- Nošenje drugačnih oblačil kot drugi (D106)
- Nošenje rabljenih oblačil (D107)
- Oče kot glavni oskrbnik družine (D108)
- Ekonomska odvisnost mame od očeta (D109)
- Ekonomska odvisnost kot glavni razlog vztrajanja v zvezi (D110)
- Očetove besede o maminem odvisnem položaju (D111)
- Očetovo zavračanje plačevanja preživnine (D112)
- Spomini na očetove grožnje o izgubi očeta zaradi preživnine (D113)
- Nezmožnost obiska morja zaradi finančnih omejitev (D114)
- Udeležba v kolonijah z otroki z manj priložnostmi (D115)
- Slab vpliv nasilja na finance (E87)
- Finančna odvisnost od mame v mladosti (E88)
- Neplačane položnice za šolo (E89)
- Prosjačenje babice za denar zaradi neplačanih položnic (E90)
- Strah pred zaprošanjem za pomoč (E92)
- Sprememba finančne situacije zaradi zaposlitve (E93)
- Sprememba finančne situacije zaradi vsakodnevnega dela (E94)
- Možnost selitve k fantu videna kot sreča (E95)
- Svoje stanovanje plačano s štipendijo in pokojnino očeta (E96)
- Finančna omejitev pri plačevanju kave (E97)
- Prisotnost finančnih težav (F80)
- Oče zavračal plačilo položnic (F81)
- Pozornost na porabi denarja (F82)
- Pridobitev preživnine (F83)
- Spremembe v življenju po prijavi (F84)
- Skrbno razporejanje sredstev za hrano (F85)
- Brez možnosti kupovanja novih oblačil (F86)
- Samostojnost pri skrbi in financiranju (F87)

Akademski dosežki

- Bolečina pri izločitvi od družine (A112)
- Nezmožnost učenja zaradi bolečine (A113)

- Vpliv prepira na počutje (A114)
- Užitek v učenju kljub nelagodju ob pritisku (B123)
- Otežena šolska izkušnja (B124)
- Razumevanje nepopolnosti (B125)
- Strah pred nasiljem zaradi slabšega uspeha (B126)
- Sprememba v odzivih na nižje ocene (B127)
- Fizično kaznovanje za štirico v osnovni šoli (B128)
- Brez težav osredotočanja na šolo (B129)
- Trud za šolo zaradi pričakovanj (B142)
- Težje osredotočanje na faks (C65)
- Kasneje oddana magistrska naloga (C66)
- Nezmožnost pisanja magistrske naloge zaradi depresivnega počutja (C67)
- Občutek varnosti v šoli (D100)
- Inteligentnost in navdušenost nad šolo (D101)
- Pomembnost učnega uspeha (D102)
- Težave s koncentracijo zaradi nasilja (D103) (F78)
- Brez vpliva na šolo in uspeh (D104)
- Odličen šolski uspeh (E82)
- Težave z osredotočanjem na šolo (E83) (F74)
- Mamini klici kot vzrok za prenehanje učenja za izpite (E84)
- Vpliv na šolo (E85)
- Vpliv na čas za učenje doma (E86)
- Težave z učenjem doma zaradi nasilja (F75)
- Brez energije za šolske naloge (F76)
- Brez vpliva na učni uspeh (F77)
- Organiziranost dela za preprečevanje nasilja (F79)

Vsakdanjik

- Nalaganje opravil (A124)
- Preobremenjenost (A125)
- Zapolnitev dneva kot umik razmišljanju (A126)
- Zamujanje (A127)
- Zapolnitev dni za odvrčanje pozornosti (A129)
- Rutina delanja stvari sproti (B143)
- Odvrčanje pozornosti situaciji z rutino sprotnega dela (B144)
- Želja po kontroli (B145)
- Nezaupljivost (B146)
- Želja po neodvisnosti pri opravljanju opravil (B147)
- Brez motivacije za opravljanje stvari (C69)
- Brez volje opravljanja vsakodnevnih nalog zaradi črnih misli (C70)

- Dnevi brez zmožnosti funkcioniranja (C71)
- Manj dni nezmožnosti funkcioniranja (C72)
- Prezem vseh opravil v izogib očetovi nervozi (D116)
- Prezem celotne starševske skrbi s strani mame (D117)
- Opravljanje opravil za preprečevanje stresa mami in očetovi partnerki (D118)
- Upoštevanje strukturiranega urnika pri mami za preprečevanje napetosti (D119)
- Dejanja za preprečevanja stresa (D120)
- Nenaspanost zaradi prerekanja in nezmožnosti spanja (E98)
- Utrujenost kot vzrok neopravljenih opravil (E99)
- Prezem gospodinjskih opravil (E100)
- Opustitev gospodinjskih opravil z mamine strani (E101)
- Čustvena utrujenost kot ovira za opravljanje vsakodnevnih nalog (F88)
- Opravljanje opravil za izogib nasilju (F89)
- Kuhanje kot varen prostor in odmik od nasilja (F90)
- Zamujanje kot posledica prerekanja (F91)
- Napake pri opravilih zaradi preprirov (F92)

Razmisleki o prihodnosti

- Prekinitev stikov s sorojenci ob prihodu otrok (A128)
- Večna tesnoba (A131)
- Večna negativna pričakovanja do ljudi (A132)
- Drugače ravnanje z otroki (B148)
- Premišljena izbira partnerja zaradi preteklih izkušenj (B149)
- Izogibanje ljudem enake osebnosti, kot je očetova (B150)
- Odpor do agresivnosti in arogance (B151)
- Nagnjenost k stresu (B155)
- Pridobitev psihičnih težav (B156)
- Zaupanje, da bodo posledice nasilja (C75)
- Pomembnost boljšega počutja (C76)
- Ni razmislekov za posledice na življenje in zdravje (C77)
- Prekinitev stikov za vedno z očetovo družino (C78)
- Večna zamera do očeta zaradi njegove izjave (C79)
- Ni razmislekov o vplivu izkušnje na družino zaradi odsotnosti želje po otrocih (C80)
- Zapiranje vase ob prisotnosti konfliktov (D121)
- Razčiščeni odnosi s starši (D122)
- Premik naprej v življenju (D123)
- Ne obremenjevanje s posledicami zaradi nepredvidljivosti (D124)
- Osredotočenost na razčiščenost s starši (D125)
- Zavedanje znanih in potencialnih prihodnjih posledic (D126)
- Pretirano razmišljanje o posledicah ni dobro (D127)

- Vpliv v konflikatih z ljudmi (D128)
- Vpliv na čustvovanju pri otrocih (D129)
- Psihična moč za prihodnost (E102)
- Manjša občutljivost (E103)
- Primerjava prijateljskih težav z lastnimi izkušnjami (E104)
- Samostojnost kot prednost za prihodnost (E105)
- Upanje, da zdravje ostane nedotaknjeno (E106)
- Dilema, kako se obnašati do otrok (E107)
- Znanje o tem, kaj se ne sme delati z otroki (E108)
- Premislek o pravilnem ravnanju z otroki (E109)
- Dvom vase o pravilnem ravnanju do otrok (E110)
- Vpliv na prihodnost (F93)
- Izogibanje razmišljanju o posledicah (F94)
- Dodaten stres razmišljati o posledicah (F95)
- Odnos z otroki kot razlogi za dvom (F96)
- Prizadevanje k ne ponavljanju starševskih napak (F97)
- Zamera do mame zaradi odločitve ostati v nasilni zvezi (F98)
- Vzgoja otrok (F99)
- Ozaveščanje otrok o primernem ravnanju pri nasilju (F100)
- Up na minimalno vplivanje na zdravje (F101)

Strahovi za prihodnost

- Strah pred občutki (A130)
- Prisotnost strahu za prihodnost (B152)
- Včasih več strahu za prihodnost kot zdaj (B153)
- Brez strahu zaradi zavedanja, da situacija ne definira osebe (B154)
- Strah pred shizofrenijo zaradi stresa (B157)
- Strah pred poporodno depresijo (B158)
- Strah pred ponavljanjem napak očeta (B160)
- Strah za starševstvo (B161)
- Strah pred obsesivno kompulzivno motnjo (F102)
- Strah pred poporodno depresijo (F103)
- Brez izkazovanja ljubezni v otroštvu (F104)

Izkušnje s policijo

Ravnanje policije

- Izgovori, da je bil padec po stopnicah (A31)
- Medsebojno poznavanje policistke in brata (A33)
- Dogovor s policijo, da ne bo obravnave (A34)
- Ni bilo pomoči kljub mladoletnosti (A35)

- Dvom policije zaradi prijateljstva z očetom (F12)

Podpora in pomoč

Družinska podpora

- Brez ukrepanja družine bratove partnerke (A94)
- Spraševanje o faksu namesto nasilju (A95)
- Stiska zaradi ne pomoči (A96)
- Brez podpore staršev (A107)
- Zavedanje fantove družine o nasilju (B113)
- Brez podpore fantove družine (B114)
- Podpora babice (E76)
- Ponudba širše družine za pomoč (E77)

Podpora drugih

- Ni želje po pomoči (A98)
- Neprepoznano nasilje s strani drugih (B112)

Podpora strokovnjakov

- Odkritje znakov nasilja v osnovni šoli (A99a)
- Učiteljičino nagovarjanje za iskanje pomoči (A99b)
- Pomoč s strani profesorice (A100)
- Iskanje rešitev v gimnaziji s strani profesorice (A101)
- Pomoč od fakultete (A102)
- Pomoč psihologinje (A103)
- Iskanje pomoči pri strokovnjakih (A110)
- Pomembnost pomoči drugih (A111)
- Redna srečanja s strokovnjakinjo (B53)
- Osvoboditev bremena zaradi strokovnjakinje (B54)
- Ne zaznavanje znakov nasilja s strani učiteljev (B115)
- Dostopanje do psihosocialne podpore (B122)
- V primeru poslabšanja situacije iskanje psihološke pomoči (C63)
- Vednost učiteljic za nasilje (D92)
- Pogovor z eno učiteljico o nasilju (D93)
- Pomoč učiteljice v tretjem razredu (D94)
- Pomoč pri razumevanju ločitve in nasilja (D95)
- Podpora pedagoginje pri izbruhih jeze (D96)
- Podelitev pomembnih informacij v zvezi z nasiljem (F73)

Medvrstniška podpora

- Dostop do podpornih mrež (A104)

- Pomoč dveh prijateljic (A105)
- Pomoč nekdanjega fanta v ranljivih letih (A106)
- Podpora s strani prijateljice (A108)
- Podpora in pomoč partnerja (B117) (B118)
- Malo prijateljev (B119)
- Podpora s strani prijateljice (B120)
- Podpora družbe s skupnimi izkušnjami (B121)
- Pogovori s prijatelji (C59)
- Občutek lahkote ob deljenju mojih izkušenj s prijatelji (C60)
- Podpora in iskrenost prijateljev (C61)
- Pogovor kot edina potreba (C64) (D99)
- Najboljša prijateljica kot podpora (D97)
- Sreča zaradi obilice podpore od sorodnikov, fanta in prijateljev (E43)
- Uravnovešena situacija zaradi podpore prijateljev, fanta (E44)
- Podpora prijateljev (E74)
- Podpora prijateljčine družine s prevozi (E75)
- Pomoč in podpora sodelavk s prevozi (E78)
- Prevozi po stvari kot podpora sodelavk (E79)
- Izvajanje običajnih družinskih obveznosti s strani sodelavk (E80)
- Nezavedna podpora sodelavk (E81)
- Nudjenje podpore in pomoči (F70)
- Pogovor o nasilju (F71)
- Potrditev nekrivde (F72)

Lastna podpora

- Pomoč samemu sebi (A109)
- Molčečnost o nasilju (B116)
- Lastna pomoč zaradi pridobljenih znanj na fakulteti (C62) (D98)